

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Mikołajki na lata 2026-2036

Spis treści	
WSTĘP	2
I. METODOLOGIA I ORGANIZACJA STRATEGII.....	2
1.1 Istota strategii.....	2
1.2 Metodologia opracowania i struktura strategii	3
II. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY MIKOŁAJKI	4
2.1 Struktura demograficzna	4
2.2 Wykształcenie i aktywność ekonomiczna mieszkańców gminy Mikołajki.....	7
2.3 Oświata	8
2.4 System opieki zdrowotnej.....	10
2.5 System pomocy społecznej	11
2.6 Źródła utrzymania gospodarstw domowych w gminie Mikołajki	12
2.7 Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe na terenie gminy Mikołajki	13
2.8 Gospodarka mieszkaniowa	13
III. DIAGNOZA SFERY SPOŁECZNEJ.....	16
3.1 Pomoc społeczna.....	16
3.2 Bezrobocie w ujęciu powiatowym.....	20
3.3 Uzależnienia.....	26
3.4 Niepełnosprawność	30
3.5 Problemy ludzi starszych	33
3.6 Ochrona zdrowia	39
3.7 Edukacja.....	40
3.8 Bezpieczeństwo publiczne	43
3.9 Kultura i sport	49
IV. EKONOMIA SPOŁECZNA	50
V. ANALIZA SWOT SFERY SPOŁECZNEJ	52
VI. ZAŁOŻENIA STRATEGICZNE	53
VII. OPIS DZIAŁAŃ REALIZUJĄCYCH CELE.....	54
VIII. HARMONOGRAM DZIAŁAŃ	59
IX. MONITORING, EWALUACJA I AKTUALIZACJA STRATEGII.....	84
9.1 Monitoring strategii i ewaluacja	84
9.2 Aktualizacja strategii	86
X. KONSULTACJE SPOŁECZNE.....	87
XI. ZAKOŃCZENIE	87
XII. SPIS RYSUNKÓW, WYKRESÓW I TABEL	88

WSTĘP

Rozwiązywanie problemów społecznych jest procesem trudnym i długofalowym, dlatego niezbędne jest strategiczne podejście na poziomie lokalnym do zagadnień z zakresu polityki społecznej. Wyrazem zintegrowanego planowania społecznego jest Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Mikołajki na lata 2026 - 2036.

Obowiązek opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. Zgodnie z art. 17, ust. 1, pkt 1 tej ustawy do zadań gminy należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. W założeniu dokument ten ma stanowić kompleksowy program działań podejmowanych przez samorząd gminy w celu poprawy warunków życia społeczności lokalnej, wzrostu zatrudnienia oraz sprzyjaniu równości szans i rozwoju pomocy społecznej. Strategia stanowi również niezbędny dokument w aplikowaniu o środki finansowe pochodzące z Unii Europejskiej na realizację projektów ze sfery integracji społecznej. Strategia rozwiązywania problemów społecznych definiuje kluczowe problemy społeczne mieszkańców gminy Mikołajki i wskazuje kierunki działań na rzecz niwelowania niekorzystnych zjawisk społecznych poprzez konkretne zadania i projekty.

Celem niniejszej strategii jest wprowadzenie skutecznych rozwiązań zmierzających do poprawy życia społeczności lokalnej. Istotą gminnej strategii społecznej jest odpowiednie planowanie strategiczne dążące do rozwiązywania najważniejszych problemów społecznych w gminie.

Niniejszy dokument jest instrumentem umożliwiającym podejmowanie decyzji zarówno w najbliższym okresie, jak i w odległej perspektywie. Zasady realizacji polityki długofalowej określają cele strategiczne i zadania związane z ich realizacją. Działania i decyzje zarówno w najbliższym, jak i w dalszym okresie, powinny być podejmowane w oparciu o zapisy w tej strategii.

I. METODOLOGIA I ORGANIZACJA STRATEGII

1.1 Istota strategii

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Mikołajki jest odpowiedzią na wyzwania stojące przed gminą po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej. Stanowi próbę określenia perspektywy działania mającego na celu zidentyfikowanie oraz niwelowanie występujących problemów społecznych. Potrzeba opracowania strategii wynika przede wszystkim z bardzo pragmatycznych przesłanek. Niniejszy dokument tworzy warunki do lepszej koordynacji działań podejmowanych przez różne środowiska i organizacje na rzecz walki z problemami społecznymi. Dzięki strategii podejmowane działania będą bardziej skuteczne nie tylko w aspekcie realizacji wyznaczonych celów, ale również w aspekcie pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych, w szczególności funduszy z Unii Europejskiej. Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest instytucjonalną formą planowania kierunków, zakresu działań i wdrażania rozwiązań w oparciu o zidentyfikowane problemy społeczne. Jest również istotnym elementem edukacji społecznej, zwiększa zrozumienie zachodzących procesów i poczucie tożsamości z przestrzenią.

Znajomość strategii rozwiązywania problemów społecznych:

- umożliwia rozpoznanie kluczowych problemów społecznych,
- ułatwia formułować przekonujące uzasadnienie projektów w oparciu o zapisy konkretnych dokumentów,

- pozwala poznać specyficzne informacje i dane, które mogą być wykorzystane przy opracowywaniu projektów społecznych,
- jest niezbędna ze względu na konieczność powoływania się projektodawcy na spójność z konkretnymi celami określonej strategii.

Strategia jest zmaterializowanym efektem procesu programowania strategicznego. Nie jest dokumentem zamkniętym ani w sensie merytorycznym ani czasowym. Jest procesem powtarzalnym, interakcyjnym i korygowanym ze względu na uwarunkowania. Stanowi nie tylko jednorazowo opracowany dokument, ale jest podstawą do stałego programowania, podczas którego należy weryfikować założenia, cele i sposoby ich osiągania. Strategia to program, który formułuje cele długofalowe i sposoby ich realizacji, ustala hierarchie tych celów, podporządkowuje działania doraźne celom długofalowym, jest stale aktualizowany i korygowany.

Istota strategii polega na wyborze długoterminowych celów głównych i szczegółowych oraz wyznaczaniu metod ich osiągania, w tym zasobów niezbędnych do zrealizowania tych celów w określonych warunkach, przy danych ograniczeniach i ramach przyjętego horyzontu czasowego.

1.2 Metodologia opracowania i struktura strategii

Proces opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Mikołajki na lata 2026- 2036 przebiegał w dwóch etapach:

1. Konsultacje społeczne z przedstawicielami instytucji i organizacji (w formie konsultacji).

Przed rozpoczęciem formalnych prac nad strategią Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mikołajkach wystosował pismo „Zaproszenie do współpracy” do reprezentantów różnych środowisk i organizacji funkcjonujących w społeczności lokalnej zachęcające do uczestnictwa w procesie opracowania kolejnej strategii rozwiązywania problemów społecznych Gminy Mikołajki na najbliższe lata. Informacja ta została również zamieszczona na stronie internetowej. Pismo wzbudziło duże zainteresowanie ze strony lokalnych instytucji, organizacji i grup społecznych. Następnie miały miejsce szerokie konsultacje społeczne z przedstawicielami władz samorządowych, rady miejskiej, rady osiedla, sołtysami, przedstawicielami instytucji rynku pracy i zatrudnienia, kultury, szkolnictwa, sądu, policji, organizacji pozarządowych, kościoła oraz wolontariuszami i młodzieżą mające na celu zdefiniowanie najważniejszych problemów społecznych mieszkańców gminy Mikołajki, określenie przyczyn problemów oraz wskazanie właściwych rozwiązań.

W ten sposób w planowanie procesu rozwiązywania problemów społecznych w gminie zostały włączone lokalne instytucje i organizacje. Do prac nad strategią zaproszeni zostali przedstawiciele instytucji z terenu gminy.

2. Niniejszy dokument został opracowany przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mikołajkach, przy wykorzystaniu własnych analiz i materiałów sprawozdawczych, dostępnych publikacji i informacji ze stron internetowych, a także materiałów przygotowanych przez komórki organizacyjne gminy Mikołajki, policji, jednostek oświatowych i kulturalnych.

Horyzont czasowy realizacji Strategii określono do roku 2036. Założono bowiem, iż dokument strategii będzie bazowym dokumentem do opracowywania i wdrażania na terenie gminy lokalnych programów współfinansowanych ze środków krajowych, jak również funduszy europejskich w bieżącym i kolejnym okresie programowania.

Strategia jest stworzona według metodologii aktywnego planowania strategicznego oraz planowania społecznego. Dokument zawiera wszystkie niezbędne elementy właściwe dla

tego typu strategii, jest zgodny z podstawowymi zasadami życia społecznego, w szczególności z zasadą pomocniczości, partycypacji społecznej i współodpowiedzialności.

II. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY MIKOŁAJKI

2.1 Struktura demograficzna

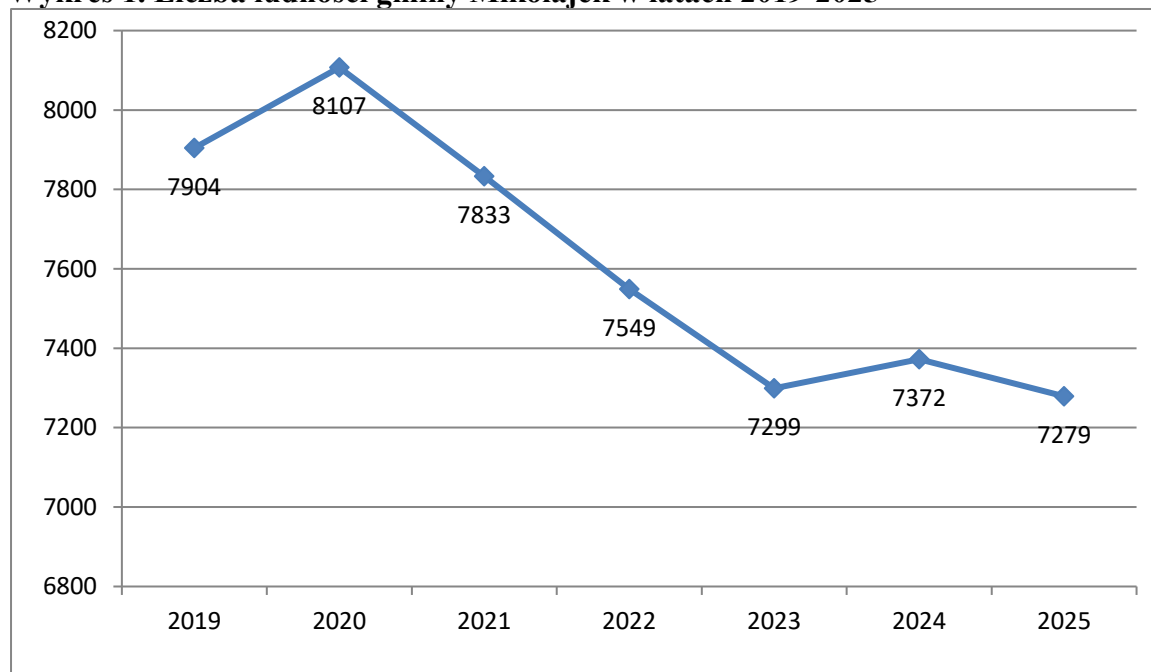
W końcu grudnia 2025 r. na terenie Gminy Mikołajki zamieszkiwało 7279 osób (zameldowani na pobyt stały i czasowy łącznie), z czego ok. 45% (3267osób) to ludność miasta Mikołajki, natomiast ok. 55% (4012osób) to mieszkańcy terenów wiejskich. Tendencje zmian liczby ludności gminy ilustruje poniższe zestawienie:

Tabela 1. Liczba ludności w gminie Mikołajki

LATA	MIASTO		WIEŚ		GMINA	
	osoby	%	osoby	%	osoby	%
2019	3635	46	4269	54	7904	100
2020	3559	44	4548	56	8107	100
2021	3483	44	4350	56	7833	100
2022	3416	45	4133	55	7549	100
2023	3244	44	4055	56	7299	100
2024	3220	45	4052	55	7372	100
2025	3267	45	4012	55	7279	100

Źródło: Opracowanie własne na podstawie www.stat.gov.pl

Wykres 1. Liczba ludności gminy Mikołajek w latach 2019-2025

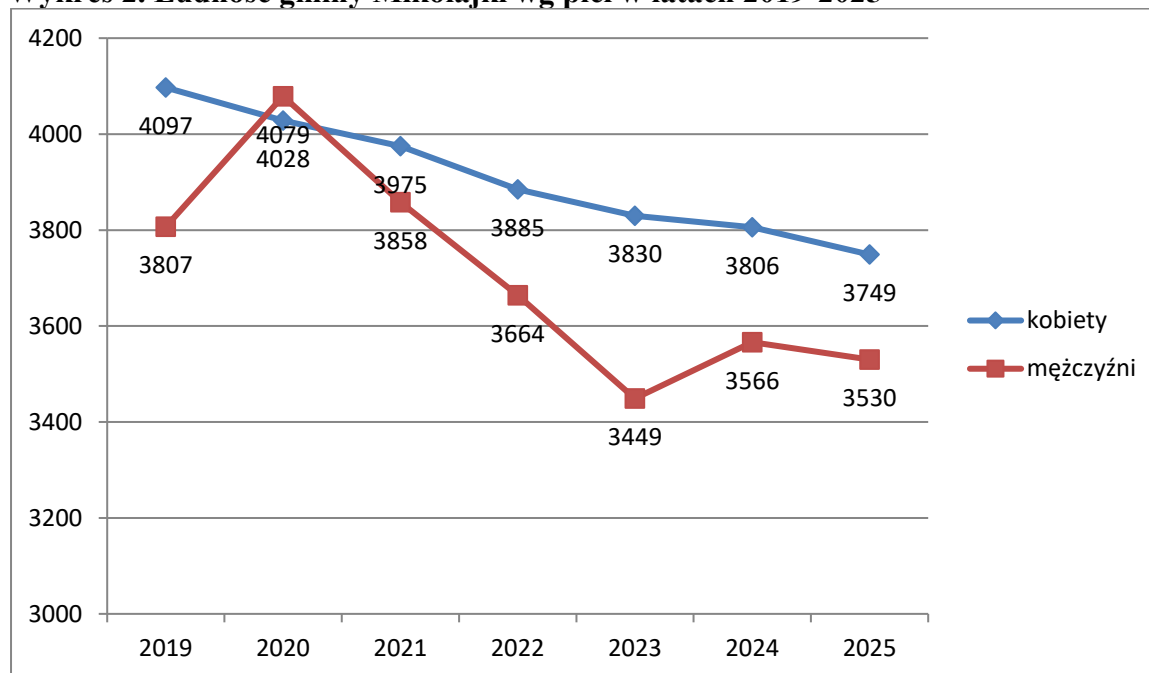

Źródło: Opracowanie własne na podstawie banku danych regionalnych www.stat.gov.pl

W latach 2019–2025 obserwuje się wyraźną tendencję spadkową liczby ludności w gminie Mikołajki. Zjawisko to wynika przede wszystkim z migracji zarobkowej ludności, w

szczególności osób młodych, niskiego przyrostu naturalnego oraz procesu starzenia się społeczeństwa, skutkującego zwiększoną liczbą zgonów. W strukturze ludności wg płci od 1990 r. nie notuje się istotnych zmian - udział mężczyzn w populacji ogółem kształtuje się na stałym poziomie ok. 49%, natomiast kobiet ok. 51%.

Wykres 2. Ludność gminy Mikołajki wg płci w latach 2019-2025

Źródło: Opracowanie własne na podstawie banku danych regionalnych www.stat.gov.pl

Na sytuację demograficzną gminy Mikołajki wpływa przede wszystkim utrzymujący się ujemny przyrost naturalny oraz niekorzystne saldo migracji wewnętrznych. W latach 2019–2025 liczba zgonów każdego roku przewyższała liczbę urodzeń, co prowadziło do spadku liczby mieszkańców. Najbardziej niekorzystna sytuacja wystąpiła w 2022 r., natomiast w kolejnych latach widoczna jest niewielka poprawa, jednak przyrost naturalny nadal pozostaje ujemny. Jednocześnie w latach 2019–2024 utrzymuje się ujemne saldo migracji wewnętrznych, choć w ostatnich latach jego skala nieco się zmniejszyła. W przypadku migracji zagranicznych od 2022 r. obserwuje się niewielkie dodatnie saldo. Dane te przedstawiono w poniższych tabelach.

Tabela 2. Ruch naturalny ludności gminy Mikołajki w latach 2019 – 2025

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Ludność ogółem	7904	8107	7833	7549	7299	7372	7279
Urodzenia żywe	54	54	41	33	43	37	33
Zgony ogółem	117	122	136	145	110	121	101
Zgony niemowląt	0	0	0	0	0	0	0
Przyrost naturalny	-63	-68	-95	-112	-67	-84	-68

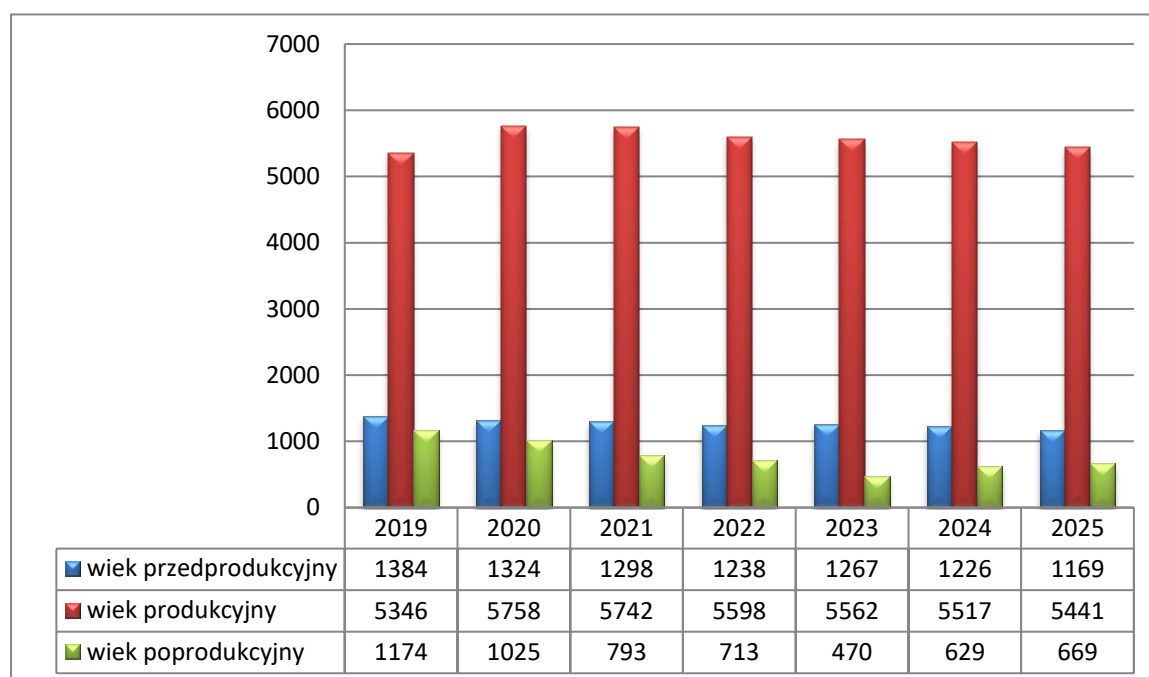
Źródło: Opracowanie własne na podst. danych UMiG Mikołajki

Tabela 3. Ruch naturalny ludności gminy Mikołajki w latach 2019-2024

		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Migracje wewnętrzne	Napływ	207	187	194	123	160	209
	Odplyw	298	325	330	262	250	300
	Saldo migracji	-91	-138	-136	-139	-90	-91
Migracje zagraniczne	Napływ	8	6	7	15	12	10
	Odplyw	15	12	10	8	8	8
	Saldo migracji	-7	-6	-3	7	4	2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UMiG Mikołajki

Wykres 3. Ludność gminy Mikołajki wg ekonomicznych grup wieku w latach 2019-2025

Dominującą grupą wiekową stanowią osoby w wieku produkcyjnym (15-59/64 lata). Tendencją negatywną, z punktu widzenia ludnościowego i zawodowego miasta jest malejąca liczba osób najmłodszych tj. w wieku przedprodukcyjnym (0-15) lat. Liczba osób w wieku produkcyjnym na przełomie 2019/2025 cały czas maleje. Zjawiska te należy uznać za niepokojące, ponieważ za kilka lat ¼ ludności Mikołajek znajdzie się w wieku poprodukcyjnym, natomiast dane dotyczące osób w wieku przedprodukcyjnym i wczesnym produkcyjnym nie gwarantują uzupełnienia liczby niedalekich emerytów.

Bardzo istotnym zagadnieniem, warunkującym wiele działań samorządu, a także np., określających rynek pracy na terenie gminy, jest prognoza zarówno ogólnej liczby ludności, jak i wielkości głównych grup wiekowych.

2.2 Wykształcenie i aktywność ekonomiczna mieszkańców gminy Mikołajki

Analiza wykształcenia mieszkańców Mikołajek oparta jest na danych Narodowego Spisu Powszechnego 2021. Wynika z nich, że wykształceniem wyższym legitymuje się około 17,3% mieszkańców. Wskaźnik ten jest niższy od średniej dla Polska 25,2% oraz województwa Warmińsko-Mazurskie 20,7%.

Największy odsetek mieszkańców posiada wykształcenie średnie – 31,7%, w tym średnie zawodowe 20,7% oraz ogólnokształcące 11,0%. Istotną grupę stanowią osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym – 22,6%. Udział osób z wykształceniem podstawowym ukończonym wynosi 17,6%, natomiast podstawowym nieukończonym i bez wykształcenia – 3,7%. Dane te zostały zaprezentowane w tabeli nr 4

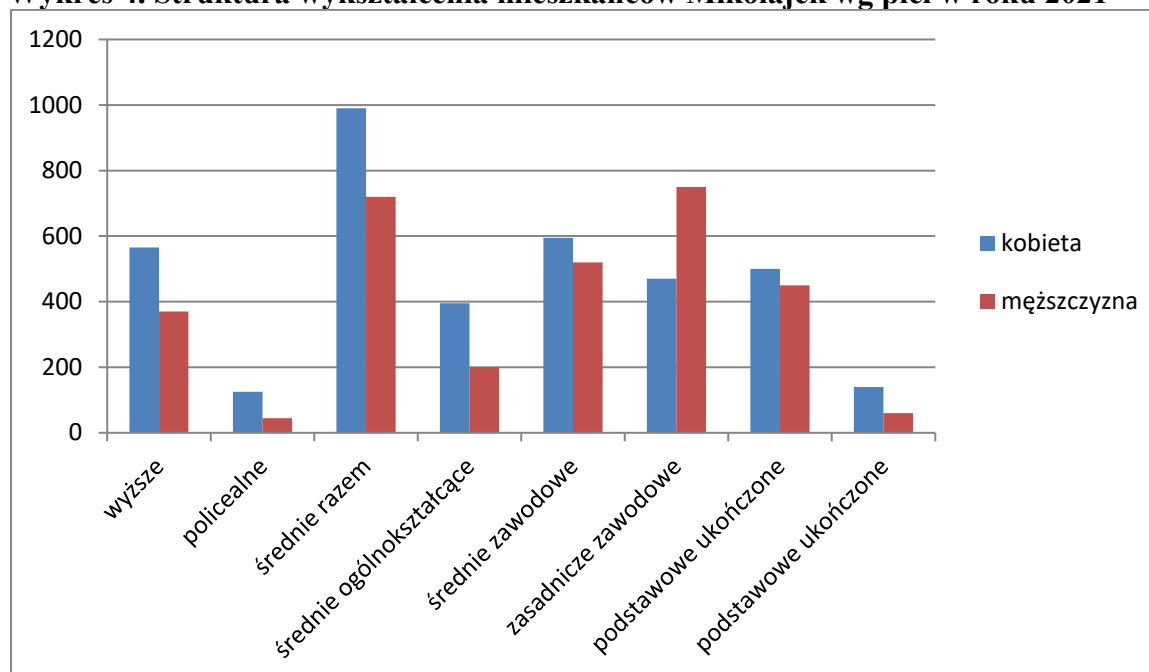
Tabela 4. Ludność Mikołajek wg wykształcenia na tle kraju i województwa warmińsko-mazurskiego w 2021r

Wyszczególnienie	Polska	Warmińsko-Mazurskie	Mikołajki
Wyższe	25,2%	20,7%	17,3%
Policealne	3,3%	3,3%	3,1%
średnie razem	31,9%	31,3%	31,7%
średnie ogólnokształcące	14%	11,8%	11%
średnie zawodowe	18%	19,5%	20,7%
zasadnicze zawodowe	20%	21%	22,6%
podstawowe ukończone	16%	16,5%	17,6%
podstawowe nieukończone i bez wykształcenia	3,58%	3,6%	3,7%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Narodowego Spisu Powszechnego

Poziom wykształcenia mieszkańców jest ważnym czynnikiem wpływającym na rozwój społeczno-gospodarczy gminy. Analiza struktury wykształcenia pozwala lepiej zrozumieć potencjał lokalnego rynku pracy oraz kierunki zmian zachodzących w społeczeństwie. Szczególnie istotne jest uwzględnienie podziału na płeć, który może ujawniać różnice w dostępie do edukacji i strukturze kwalifikacji. Strukturę wykształcenia mieszkańców Mikołajek według płci przedstawia poniższy wykres.

Wykres 4. Struktura wykształcenia mieszkańców Mikołajek wg płci w roku 2021

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Narodowego Spisu Powszechnego

Z powyższych danych wynika wyraźne zróżnicowanie struktury wykształcenia wg płci. Wykształceniem wyższym, policealnym, średnim i podstawowym legitymuje się większa liczba kobiet, natomiast korzystniejszy wskaźnik wykształcenia zasadniczego w Mikołajkach charakteryzuje mężczyźni.

Również z danych NSP z 2021 r. wynika, Największy odsetek mieszkańców stanowią osoby z wykształceniem średnim (31,7%), następnie z zasadniczym zawodowym (22,6%) oraz wyższym (17,3%). Udział osób z wykształceniem podstawowym ukończonym wynosi 17,6%, natomiast osób z wykształceniem podstawowym nieukończonym i bez wykształcenia – 3,7%. W porównaniu do wcześniejszych lat widoczny jest wzrost poziomu wykształcenia mieszkańców oraz spadek udziału osób o najniższym poziomie wykształcenia. Mimo pozytywnych zmian, poziom wykształcenia mieszkańców gminy nadal może stanowić ograniczenie dla rozwoju rynku pracy, szczególnie w zakresie pozyskiwania inwestycji z sektora nowoczesnej gospodarki. Jednocześnie obserwowane tendencje ogólnokrajowe i regionalne wskazują na systematyczny wzrost udziału osób z wykształceniem średnim i wyższym, co w dłuższej perspektywie powinno stopniowo poprawiać strukturę kapitału ludzkiego w gminie.

2.3 Oświata

W roku szkolnym 2024/2025, podobnie jak w poprzednim, na terenie Mikołajek funkcjonowały: przedszkole, szkoła podstawowa, które finansowane są ze środków budżetu gminy. Oprócz w/w placówek system edukacji w Mikołajkach uzupełniają Społeczne Liceum Ogólnokształcące. W 2025 roku w Mikołajkach ogółem w szkołach podstawowych uczyło się 472 uczniów, tj. o 41 mniej niż w roku poprzednim i o 27 mniej niż w roku 2021.

Tabela 5. Liczba uczniów, oddziałów szkolnych i nauczycieli w szkołach podstawowych

Lp	SZKOŁY	WYSZCZEGÓLNIENIE/LATA								
		2022/2023			2023/2024			2024/2025		
		uczn.	oddz.	naucz.	uczn.	oddz.	naucz.	uczn.	oddz.	naucz.
1.	Mikołajki	363	16	46	318	15	48	349	16	39
2.	Baranowo	68	7	15	63	7	16	64	6	13
4.	Olszewo	78	7	12	71	6	13	78	7	9

Źródło: UMiG w Mikołajkach

Jak wynika z przedstawionej analizy, we wszystkich szkołach podst. zarysowuje się tendencja zmniejszania liczby uczniów przy utrzymującej się na zbliżonym poziomie liczbie oddziałów i nauczycieli. Dane potwierdzają także ogólną tendencję demograficzną, czyli zmniejszenie liczby dzieci w roku szkolnym 2024/2025 w porównaniu do roku 2023/2024.

Tabela 6. Warunki nauczania w szkołach podstawowych gminy Mikołajki w roku szkolnym 2024/2025

Lp	WSKAŹNIK	SP Mikołajki	SP Baranowo	SP Olszewo
1	uczn./oddział	21,81	10,6	11,14

Źródło: UMiG Mikołajki

Szkolnictwo średnie reprezentuje w Gminie Mikołajki Społeczne Liceum Ogólnokształcące im. hrabiny Marion Dönhoff, powstałe z inicjatywy społeczności miasta w 1991 r. W chwili obecnej w SLO uczy się 70 uczniów z terenu gminy i regionu. Program szkoły jest zgodny z programem tego typu szkół państwowych (od 1.01.1999 r.) szkół samorządowych, będących w gestii powiatu.

Miarą powszedniości kształcenia są współczynniki skolaryzacji. Współczynnik skolaryzacji brutto jest to (wyrażony procentowo) stosunek wszystkich osób uczących się na danym poziomie do całej populacji (według stanu w dniu 31 grudnia) osób będących w wieku nominalnie przypisanym temu poziomowi kształcenia. Współczynnik skolaryzacji netto to stosunek (procentowy) liczby uczniów w nominalnym wieku kształcenia na danym poziomie do liczby ludności zdefiniowanej, jak przy współczynniku skolaryzacji brutto, czyli do całej populacji osób będących w wieku nominalnie przypisanym temu poziomowi kształcenia. Poniżej przedstawiono wysokość współczynnika skolaryzacji w Mikołajkach w szkolnictwie podstawowym w latach 2022-2023.

Tabela 7. Współczynnik skolaryzacji (szkolnictwo podstawowe)

	Jednostki miary	2022	2023
Szkoły podstawowe	%	94,0	93,2
Szkoły podstawowe	%	92,1	92,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Analizując powyższą tabelę, można utwierdzić się w przekonaniu, że z roku na rok liczba uczniów uczących się w szkołach maleje.

W 2025 r. wydatki budżetu Gminy Mikołajki w dziale „Oświata” (łącznie) wyniosły

ok.15.571.672,19 tys. PLN a w roku 2019 r. 10.327.196,40 tys. stanowiąc 15,69% wydatków budżetu gminy. W przeliczeniu na jednego ucznia, wydatki budżetu gminy w 2025 r. wyniosły 26.126,96 zł. Poniżej przedstawiono koszty nauki na 1 ucznia w poszczególnych szkołach w gminie Mikołajki:

Tabela 8. Koszt nauki 1 ucznia w gminie Mikołajki

SZKOŁA	SP Mikołajki	SP i GP Baranowo	SP Olszewo
Koszt nauki 1 ucznia w PLN	23.586,42	46.263,82	28.725,49

Źródło: Opracowanena podst. danych UMiG Mikołajki

Jak wynika z przedstawionego zestawienia, koszt kształcenia jednego ucznia w Gminie Mikołajki w 2025 r. był zróżnicowany w zależności od placówki. Najniższy koszt odnotowano w Szkole Podstawowej w Mikołajkach i wyniósł 23 586,42 zł, natomiast najwyższy w Szkole Podstawowej w Baranowie 46 263,82 zł. W przypadku Szkoły Podstawowej w Olszewie koszt ten wyniósł 28 725,49 zł. Średni koszt kształcenia jednego ucznia w Gminie Mikołajki wyniósł ok. 26 126,96 zł. Zróżnicowanie kosztów wynika głównie z różnej liczby uczniów w szkołach, im mniejsza placówka, tym wyższy koszt utrzymania. Różnice te mogą wskazywać na niższą efektywność ekonomiczną najmniejszych szkół, jednak ich funkcjonowanie, zwłaszcza w miejscowościach wiejskich, pełni ważną rolę społeczną, zapewniając dostęp do dzieciom mieszkającym na wsi.

2.4 System opieki zdrowotnej

Na obszarze Miasta Mikołajki ochrona zdrowia ludności prowadzona jest przez Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej MEDYK wraz ze Stacją Pogotowia Ratunkowego.

W 2025 r. zatrudnionych było w placówce 3 stałych lekarzy. Dwóch z nich ma poszerzoną praktykę na wsi w miejscowości Woźnice i Baranowo. Na terenie miasta i gminy w ramach samozatrudnienia działa zespół pielęgniarek środowiskowych w liczbie 4.

Tabela 9. Informacja na temat opieki Zdrowotnej w Gminie Mikołajki

ROK	LICZBA LEKARZY			PIELĘGNIARKI ŚRODOWISKOWE		
	Miasto	Wieś	GMINA	Miasto	Wieś	GMINA
2025	4	1	5	4	4	4

Źródło: Baza Danych Lokalnych ze strony stat.gov.pl

System opieki zdrowotnej w Mikołajkach zaspokaja potrzeby zarówno mieszkańców, jak i przybywających tu turystów. Istotnym ograniczeniem pozostaje jednak nadal ograniczony dostęp do specjalistycznej opieki medycznej na miejscu, co powoduje konieczność korzystania przez mieszkańców z usług placówek zlokalizowanych poza gminą, w szczególności w większych ośrodkach miejskich regionu.

W celu ograniczenia tych niedogodności Gmina Mikołajki realizuje działania z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia, zgodne z założeniami Narodowy Program Zdrowia oraz lokalnymi programami zdrowotnymi przyjmowanymi uchwałami Rady Miejskiej.

Działania te mają charakter ciągły i są dostosowywane do aktualnych potrzeb zdrowotnych mieszkańców.

Do głównych celów podejmowanych inicjatyw należą:

1. zmniejszenie różnic w dostępie do specjalistycznych świadczeń opieki zdrowotnej,
2. zwiększenie dostępności do badań profilaktycznych, w szczególności w zakresie wczesnego wykrywania chorób nowotworowych,
3. profilaktyka chorób układu krążenia oraz innych chorób cywilizacyjnych,
4. ograniczanie skutków chorób przewlekłych, w tym schorzeń układu kostno-stawowego i chorób kręgosłupa,
5. promocja zdrowego stylu życia oraz działań prozdrowotnych, w tym profilaktyki chorób narządu wzroku.

W ramach realizowanych działań gmina współpracuje z podmiotami leczniczymi, w tym m.in. z placówkami specjalistycznymi zlokalizowanymi w Olsztyn, co umożliwia mieszkańcom dostęp do świadczeń z zakresu m.in. kardiologii, endokrynologii, ortopedii, okulistyki czy urologii. Wsparcie to obejmuje również działania organizacyjne, takie jak ułatwienie transportu do placówek medycznych oraz współfinansowanie wybranych świadczeń.

Realizowane programy zdrowotne cieszą się zainteresowaniem mieszkańców i stanowią istotny element lokalnej polityki zdrowotnej. W ostatnich latach obserwuje się kontynuację oraz rozwój działań w zakresie profilaktyki zdrowotnej, w tym rozszerzanie oferty badań oraz działań edukacyjnych, co wpisuje się w ogólnokrajowe trendy wzmacniania systemu zdrowia publicznego.

2.5 System pomocy społecznej

Jednostką organizacyjną utworzoną dla realizacji zadań pomocy społecznej na poziomie gminy jest Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mikołajkach (MGOPS). Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mikołajkach realizuje zadania własne i zlecone gminy z zakresu pomocy społecznej. Jako gminna jednostka organizacyjna obejmuje swoim zasięgiem całość problematyki pomocy społecznej na obszarze gminy. Celem pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Na terenie gminy funkcjonuje również Środowiskowy Dom Samopomocy. ŚDS w Mikołajkach jest ośrodkiem dziennego wsparcia, przeznaczonym dla osób przewlekłe psychicznie chorych – typ A (aktualnie 19 osób), niepełnosprawnych intelektualnie – typ B (aktualnie 18 osób), wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych – typ C (aktualnie 26 osoby). Placówka swoim zakresem działań obejmuje 60 osób.

Wsparciem osób w podeszłym wieku wymagających stałej całodobowej opieki zajmuje się Ewangelicki Dom Opieki "Arka". Zapewnia on opiekę całodobową dla 100 osób (Dom przeznaczony jest dla 70 osób w podeszłym wieku i 30 osób przewlekłe somatycznie chorych). W swojej ofercie zapewnia mieszkańcom całodzienną wyżywienie przygotowane na miejscu przez pracowników kuchni. Posiada własną pralnię oraz personel porządkowy. W skład obsługi wchodzi także pracownicy socjalni oraz pracownik kulturalno-oświatowy.

System wsparcia w środowisku tworzą opiekunki domowe wspierając osoby starsze i niepełnosprawne w czynnościach dnia codziennego. Stałą współpracą z Ośrodkiem Pomocy Społecznej prowadzą pielęgniarki środowiskowe, pedagodzy szkolni i kuratorzy sądowi, a także pracownicy Biura Porad Obywatelskich. Wszystkie te osoby tworzą nieformalną sieć

wsparcia społecznego co ma niewątpliwe przełożenie na jakość świadczonych przez gminę usług.

2.6 Źródła utrzymania gospodarstw domowych w gminie Mikołajki

Zgodnie z najnowszymi danymi oraz trendami publikowanymi przez Główny Urząd Statystyczny, w 2024 roku w Mikołajkach funkcjonuje około 1,2–1,4 tys. gospodarstw domowych, z czego zdecydowaną większość nadal stanowią gospodarstwa jednorodzinne.

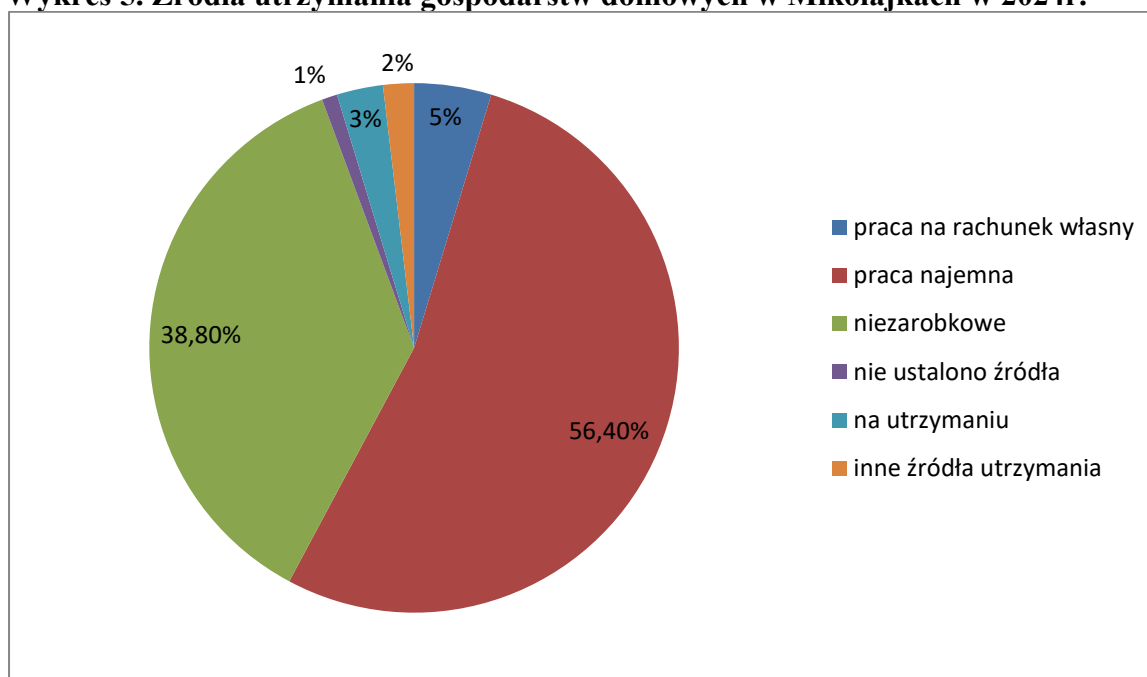
Struktura jednorodzinnych gospodarstw domowych kształtuje się następująco:

- 1–2-osobowe – około 40–50%
- 3-osobowe – około 20–25%
- 4-osobowe i więcej – około 25–30%

Głównym źródłem utrzymania gospodarstw domowych pozostaje praca najemna, stanowiąca ponad połowę wszystkich źródeł dochodu. Istotny udział mają również źródła niezarobkowe (emerytury i renty), które w 2024 roku obejmują około 30% gospodarstw.

Mniejszy odsetek gospodarstw utrzymuje się z pracy na rachunek własny, której znaczenie w ostatnich latach nieznacznie wzrosło. Niewielką grupę nadal stanowią gospodarstwa pozostające na utrzymaniu lub korzystające z innych, nieokreślonych źródeł dochodu.

Wykres 5. Źródła utrzymania gospodarstw domowych w Mikołajkach w 2024r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Narodowego Spisu Powszechnego

Powyższe dane są wielce niepokojące. Oznaczają z jednej strony niską aktywność zawodową i gospodarczą społeczeństwa, a z drugiej - obrazują zjawisko starzenia się mikołajskiej populacji.

2.7 Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe na terenie gminy Mikołajki

Współpraca Gminy Mikołajki z organizacjami pozarządowymi prowadzona jest w oparciu o corocznie uchwalany przez Radę Miejską program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego, zgodnie z przepisami Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Program ten określa w szczególności cele, zasady, zakres oraz formy współpracy, a także priorytetowe zadania publiczne przewidziane do realizacji przy udziale sektora pozarządowego.

Współpraca podlega konsultacjom społecznym, które umożliwiają organizacjom pozarządowym udział w procesie tworzenia lokalnych polityk publicznych. Zasady konsultacji regulowane są odrębną uchwałą Rady Miejskiej w Mikołajkach.

Relacje pomiędzy samorządem a organizacjami pozarządowymi oparte są na zasadach pomocniczości, partnerstwa, efektywności oraz jawności. Zakładają one poszanowanie autonomii organizacji, współudział w identyfikowaniu i rozwiązywaniu problemów społecznych, racjonalne wykorzystanie środków publicznych oraz przejrzystość działań podejmowanych przez gminę.

Współpraca Gminy Mikołajki z sektorem pozarządowym ma charakter długofalowy i stanowi istotny element polityki rozwoju lokalnego. Obejmuje ona zadania własne gminy określone w Ustawie o samorządzie gminnym, w szczególności w obszarach pomocy społecznej, wspierania rodziny, ochrony zdrowia, edukacji, kultury, sportu i turystyki, ochrony środowiska, bezpieczeństwa publicznego oraz aktywizacji społecznej mieszkańców.

Realizacja zadań publicznych przez organizacje pozarządowe odbywa się przede wszystkim w trybie otwartych konkursów ofert, w ramach których gmina zleca wykonanie zadań wraz z udzieleniem dotacji. Uzupełniająco stosowane są również pozafinansowe formy współpracy, takie jak: konsultacje społeczne, działalność informacyjna i promocyjna, obejmowanie patronatem inicjatyw lokalnych, udostępnianie infrastruktury oraz wsparcie w nawiązywaniu współpracy i pozyskiwaniu środków zewnętrznych.

Na terenie gminy Mikołajki funkcjonują organizacje pozarządowe o zróżnicowanym profilu działalności, obejmującym w szczególności obszary sportu i rekreacji, edukacji, kultury, pomocy społecznej, integracji społecznej oraz bezpieczeństwa publicznego. Istotną rolę odgrywają organizacje sportowe prowadzące szkolenie dzieci i młodzieży, stowarzyszenia realizujące działania na rzecz integracji społecznej i aktywizacji mieszkańców, a także organizacje działające na rzecz osób starszych i osób z niepełnosprawnościami, w tym struktury Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów oraz Caritas.

Ważnym elementem systemu bezpieczeństwa i aktywności społecznej są jednostki Ochotnicza Straż Pożarna działające na terenie gminy, które – poza działalnością ratowniczą – pełnią również funkcje integracyjne i edukacyjne.

Sektor pozarządowy w gminie Mikołajki stanowi istotnego partnera samorządu w realizacji zadań publicznych. Organizacje te uczestniczą w realizacji polityk lokalnych, pozyskują środki zewnętrzne, w tym fundusze Unii Europejskiej, oraz podejmują działania na rzecz rozwoju kapitału społecznego. Współpraca gminy z organizacjami pozarządowymi podlega systematycznemu rozwojowi i dostosowywaniu do zmieniających się potrzeb społecznych, co wpływa na zwiększenie efektywności działań publicznych oraz poprawę jakości życia mieszkańców.

2.8 Gospodarka mieszkaniowa

Zasoby gminy obejmują mieszkania komunalne i socjalne. Na dzień 31 grudnia 2025 roku było **162** mieszkania komunalne, w tym **44** mieszkania socjalne.

Tabela 10. Zasoby mieszkaniowe / liczba mieszkań komunalnych i socjalnych / w gminie Mikołajki w latach 2023-2025.

Wyszczególnienie	ROK					
	2023		2024		2025	
Miasto	84	19	84	19	79	17
wieś	43	30	40	30	39	27
Ogółem	127	49	124	49	118	44

Źródło: Na podst. danych UMiG Mikołajki

Według danych Urzędu Miasta i Gminy, na dzień 31 grudnia 2025 r. liczba rodzin kwalifikujących się do otrzymania lokalu komunalnego wynosiła 7, natomiast do otrzymania lokalu socjalnego 42. Odnotowuje się również wiele eksmisji z lokali mieszkalnych, przeprowadzane głównie z tytułu zadłużenia czynszowego. W związku z tym wzrasta zapotrzebowanie na lokale socjalne oraz działania gminy w zakresie zabezpieczenia potrzeb mieszkaniowych mieszkańców. W 2023 roku przydzielono 3 lokale mieszkalne, w tym 2 lokale komunalne. W 2025 roku przydzielono 7 lokali mieszkalnych.

Po wejściu w życie ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego, zadania gminy w zakresie gospodarki mieszkaniowej znacząco wzrosły. Obowiązujące przepisy nakładają na gminę obowiązek zapewnienia lokali socjalnych osobom uprawnionym na podstawie wyroków sądowych. W poprzednim stanie prawnym obowiązek zapewnienia lokalu socjalnego powstawał jedynie w przypadku wyraźnego orzeczenia sądu, przy czym sąd nie miał obowiązku orzekania o uprawnieniu do takiego lokalu. Gmina nie była również zobowiązana do wypłaty odszkodowań z tytułu braku możliwości zapewnienia lokalu socjalnego osobie eksmitowanej. Obecnie obowiązujące przepisy rozszerzyły zakres obowiązków gminy. Sądy zobowiązane są do rozstrzygania o uprawnieniu do lokalu socjalnego, co bezpośrednio przekłada się na obowiązek gminy zapewnienia odpowiedniej liczby takich lokali. W przypadku niewykonania tego obowiązku gmina może ponosić odpowiedzialność odszkodowawczą.

Tabela 11. Kwoty wypłaconych odszkodowań w związku z niedostarczeniem lokali socjalnych .

ROK					
2023		2024		2025	
Ilość Rodzin	kwota	Ilość rodzin	kwota	Ilość rodzin	kwota
1	2	3	4	5	6
2	3607,44	2	2855,74	0	0

Źródło: Na podst. danych UMiG Mikołajki

Ogółem wypłacona kwota - 64636,18zł.

Problematyka dochodzenia odszkodowania w związku z nieprzydzieleniem lokalu socjalnego jest przede wszystkim związana z trudną sytuacją dotyczącą zasobu mieszkaniowego. Wiąże się ona z ustanowionym w art. 14 u.o.p.l. obowiązkiem sądu, aby w wyroku nakazującym opróżnienie lokalu sąd orzekł o uprawnieniu do otrzymania lokalu socjalnego bądź o braku takiego uprawnienia wobec osób, których nakaz dotyczy. Należy podkreślić, że w sytuacji orzeczenia eksmisji z prawem pozwanego do lokalu socjalnego, to nie eksmitujący „właściciel”, ale gmina powinna z mocy ustawy zapewnić takiej osobie eksmitowanej możliwość zawarcia umowy najmu lokalu socjalnego. W sytuacji gdy gmina nie dostarczyła lokalu socjalnego osobie uprawnionej do niego z mocy wyroku, właścicielowi przysługuje roszczenie odszkodowawcze do gminy. Dodatkowo zgodnie z art. 23 ust. 4 ustawy o ochronie praw lokatorów stawka czynszu za lokal socjalny nie może przekroczyć połowy stawki najniższego czynszu obowiązującego w gminnym zasobie mieszkaniowym. Czynsz w wysokości określonej przez ustawę nie pokryje kosztów utrzymania lokali i budynków, a zatem ww. przepis ustawy nakłada na gminę obowiązek ponoszenia zwiększonych wydatków. W związku z powyższym nałożone przez przepisy zadania ‘mogą prowadzić w swoich skutkach do konieczności koncentracji wysiłku organizacyjnego i finansowego gminy tylko na niektórych zadaniach i odstąpieniu wręcz od pozostałych zadań’. Nowe przepisy, zwłaszcza przepisy obligujące sady do orzekania o prawie do lokalu socjalnego, spowodowały wielokrotny wzrost liczby lokali socjalnych, do których dostarczenia zobowiązana została gmina. Problem konsekwencji braku przydzielenia lokali socjalnych dotyczy dużej liczby lokatorów i właścicieli, m.in. w zasobach kwaterunkowych, spółdzielczych, ale również dotyczy osób prywatnych, wynajmujących lokale na innych zasadach niż najem okazjonalny. Pełna kompensata szkody przez gminę oparta na przepisie art. 417 k.c. w związku z art. 361 k.c. może prowadzić do zachwiania równowagi finansowej gminy. Istnieją przypadki ustalenia wysokości odszkodowania opartego na podstawie polubownych ustaleń i porozumień właścicieli lokali i gminy. Obecnie gmina podpisała 1 porozumienie z osobą prywatną. W obszarze Miasta Mikołajki zlokalizowana jest 1 spółdzielnia mieszkaniowa: Spółdzielnia Mieszkaniowa w Mikołajkach przy ul. Żółtych Kłosów 2. W zasobach spółdzielni znajdują się wyłącznie mieszkania własnościowe /spółdzielcza własność lub pełna własność / w ilości - 267.

W odniesieniu do standardów zamieszkiwania uwzględniających wielkość mieszkań oraz ilość osób w mieszkaniu na terenie gminy sytuacja nie jest najlepsza, a odpowiednie wskaźniki odbiegają niekorzystnie w stosunku do średnich dla województwa warmińsko-mazurskiego. Spowodowane jest to strukturą mieszkań, w której w mieście dominują dwa duże zespoły mieszkaniowe typu osiedlowego, pochodzące z lat 70-90. Na terenach wiejskich znaczny odsetek zasobów mieszkaniowych w budynkach starych (wybudowane do

1945r.) , także powoduje, że mieszkania te pod względem wielkości i funkcjonalności nie odpowiadają współczesnym potrzebom.

Polityka mieszkaniowa władz samorządowych gminy zmierza do tego, aby w jak największy sposób ułatwić sprzedaż lokali ich dotychczasowym najemcom. Jest to cenna inicjatywa. Obecnie wydaje się , że najbardziej racjonalnym ekonomicznie wyjściem byłoby sprzedanie pozostałych mieszkań komunalnych na bardzo korzystnych, preferencyjnych zasadach dotychczasowym lokatorom i jak najszybsze odchodzenie od zarządzania tymi zasobami przez samorząd. Uwolnione tą drogą środki budżetu gminy można wówczas przeznaczyć na inne, ważne społecznie cele.

W 2014 roku oddano do użytkowania pierwszy od wielu lat budynek mieszkalny przeznaczony dla 22 rodzin. Mimo że na terenie Gminy Mikołajki nie występuje istotny problem bezdomności, nadal istnieje potrzeba zapewnienia odpowiednich warunków mieszkaniowych osobom zamieszkującym lokale o niskim standardzie technicznym, w tym lokale zdekapitalizowane, których remont jest nieopłacalny, oraz mieszkania nadmiernie zagęszczone.

III. DIAGNOZA SFERY SPOŁECZNEJ

3.1 Pomoc społeczna

Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu: ubóstwa; sieroctwa; bezdomności; bezrobocia; niepełnosprawności; długotrwałej lub ciężkiej choroby; przemocy w rodzinie; potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi; potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności; bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych; braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze; trudności w integracji cudzoziemców; którzy uzyskali w RP status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą; trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego; alkoholizmowi lub narkomanii; zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej oraz klęski żywiołowej lub ekologicznej. Pomoc społeczna polega w szczególności na:

1. przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń;
2. pracy socjalnej;
3. prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej;
4. analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;
5. realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb;
6. rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Świadczeniami z pomocy społecznej są:

- 1) świadczenia pieniężne:
 - a) zasiłek stały,
 - b) zasiłek okresowy,
 - c) zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy,
 - d) zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie,
 - e) pomoc dla rodzin zastępczych,
 - f) pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki,
 - g) świadczenie pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla cudzoziemców, którzy uzyskali w RP status uchodźcy lub

- ochronę uzupełniającą,
- h) wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznanej przez sąd;
- 2) świadczenia niepieniężne:
- a) praca socjalna,
 - b) bilet kredytowany,
 - c) składki na ubezpieczenie zdrowotne,
 - d) składki na ubezpieczenie społeczne,
 - e) pomoc rzeczowa, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie,
 - f) sprawienie pogrzebu,
 - g) poradnictwo specjalistyczne,
 - h) interwencja kryzysowa,
 - i) schronienie,
 - j) posiłek,
 - k) niezbędne ubranie,
 - l) usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy
 - m) specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia,
 - n) mieszkanie chronione,
 - o) pobyt i usługi w domu pomocy społecznej,
 - p) opieka i wychowanie w rodzinie zastępczej i w placówce opiekuńczo-wychowawczej,
 - q) pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie - w formie rzeczowej dla osób usamodzielnianych,
 - r) szkolenia, poradnictwo rodzinne i terapia rodzinna prowadzone przez ośrodki adopcyjno-opiekuńcze.

Jednostką gminną mającą na celu skoordynowanie działań w obszarze pomocy społecznej jest Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mikołajkach. Strukturę organizacyjną i zakres działania MGOPS w Mikołajkach określają:

- Statut Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mikołajkach
- Regulamin Organizacyjny Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mikołajkach

W Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Mikołajkach poza sekcją świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego funkcjonuje sekcja pomocy środowiskowej. Do zadań sekcji pomocy środowiskowej należy w szczególności rozpoznawanie potrzeb i diagnoza socjalna sytuacji jednostek i rodzin w celu ustalenia planu pomocy dla osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. W sekcji tej zatrudnionych jest 4 pracowników socjalnych i asystent rodziny. W 2025 roku na jednego pracownika socjalnego pracującego w terenie przypadało 104 środowiska (rodzinne), które korzystały z pomocy; w 2024 roku - 94; 2023 roku - 96; 2022 roku - 90; 2021 roku - 98; 2020 roku - 111. Z powyższych danych wynika, że liczba środowisk objętych pomocą społeczną nie wykazuje stałej tendencji spadkowej, lecz utrzymuje się na zbliżonym poziomie z widocznymi wahaniami w poszczególnych latach. Najwyższy wskaźnik odnotowano w 2020 roku, kiedy na jednego pracownika socjalnego przypadało 111 środowisk rodzinnych, natomiast najniższy w 2022 roku – 90 środowisk. W 2025 roku nastąpił ponowny wzrost do 104 środowisk, co w porównaniu do roku 2024 oznacza wzrost o około 11%. Jednocześnie w porównaniu do roku 2020 wskaźnik ten pozostaje niższy o około 6%. Może to świadczyć o zwiększającym się zapotrzebowaniu na pomoc społeczną oraz pogarszającej się sytuacji

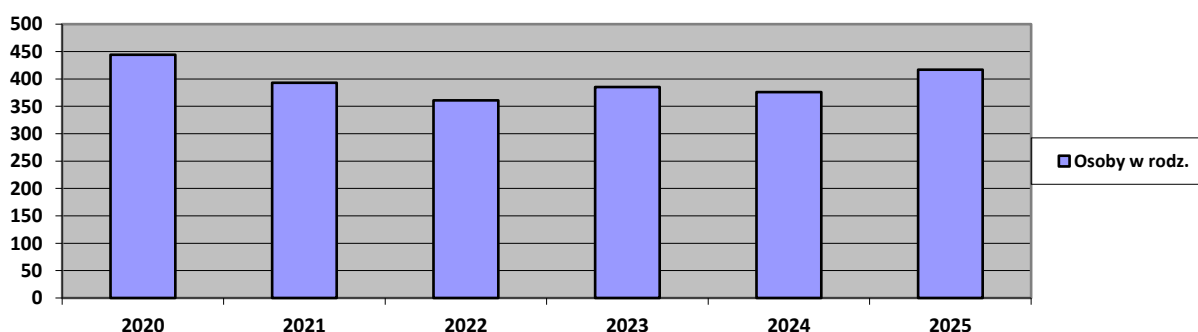
materialnej części mieszkańców. Należy jednak zaznaczyć, że wskaźnik ten może być częściowo zniekształcony przez systematycznie zmniejszającą się liczbę mieszkańców gminy. Mimo to zjawisko to pozostaje niepokojące i wskazuje na utrzymujące się problemy społeczne oraz ekonomiczne w lokalnej społeczności.

Świadczenia z pomocy społecznej są udzielane na wniosek osoby zainteresowanej, jej przedstawiciela ustawowego albo innej osoby, za zgodą osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego. Przyznanie danego świadczenia z pomocy społecznej wiąże się z koniecznością przeprowadzenia przez pracownika socjalnego rodzinnego wywiadu środowiskowego. Rodzinny wywiad środowiskowy przeprowadza się w celu ustalenia sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej osób i rodzin, wydania opinii w celu ustanowienia rodziny zastępczej w związku z prowadzonym postępowaniem w sprawie ustanowienia rodziny zastępczej, przyznania pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka, dokonywania oceny sytuacji opiekuńczo- wychowawczej dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej, przyznania pomocy pieniężnej na usamodzielnienie i pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki oraz skierowanie dziecka do całodobowej placówki opiekuńczo-wychowawczej. Przyznanie świadczeń z pomocy społecznej następuje w formie decyzji administracyjnej. Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie przedstawia się następująco:

- 2020 rok - 908 osób w rodzinach, tj. 444 rodzin;
- 2021 rok - 777 osób w rodzinach, tj. 393 rodzin;
- 2022 rok - 692 osób w rodzinach; tj. 361 rodzin;
- 2023 rok - 714 osób w rodzinach; tj. 385 rodzin;
- 2024 rok - 678 osób w rodzinach; tj. 376 rodziny;
- 2025 rok - 707 osób w rodzinach; tj. 417 rodzin.

Dane liczbowe dotyczące rodzin korzystających z pomocy społecznej na przestrzeni lat 2020 -2025 przedstawia poniższy wykres.

Wykres 6. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej MGOPS w latach 2020-2025.

Źródło: Opracowania własne MGOPS.

Analiza danych z ostatnich kilku lat corocznych sprawozdań Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mikołajkach wskazuje na wzrostową tendencję liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej. Jest to zła informacja, ponieważ liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej rośnie pomimo niskiego kryterium dochodowego określonego ustawą o pomocy społecznej. Pomoc w formie specjalistycznego poradnictwa i pracy socjalnej może być udzielana osobom i rodzinom bez względu na poziom dochodów.

W 2020 roku klienci pomocy społecznej stanowili 11 % ogółu mieszkańców gminy; w 2021 roku - 10 %; w 2022 roku - 9 %, w 2023 roku – 9 %, w 2024 roku – 9 %, w 2025 roku 9 %. Przy ogólnej spadkowej tendencji liczby mieszkańców gminy spadła liczba osób korzystających z pomocy społecznej. Ogólny wskaźnik korzystania z pomocy społecznej, utrzymujący się na poziomie 9%, świadczy o względnej stabilizacji skali zjawiska, jednak nie oznacza poprawy sytuacji społecznej mieszkańców. Brak szczególnych zmian w analizowanym okresie od 2020 roku nie napawa optymizmem, wskazuje raczej na stałą tendencję wynikającą z sytuacji społeczno-gospodarczej regionu, która od dłuższego czasu pozostaje na niezmiennym poziomie,

PROBLEMY I ICH PRZYCZYNY W SFERZE POMOCY SPOŁECZNEJ

1. Wykluczenie społeczne, w tym:

- niepełnosprawność,
- choroby psychiczne,
- uzależnienia,
- długotrwałe bezrobocie,
- przemoc,
- ubóstwo
- bezdomność,
- choroby przewlekłe, długotrwała ciężka choroba.

Przyczyny:

- los, wypadek, choroba w rodzinie,
- patologie,
- niezaradność osób i rodzin,
- wyuczona bezradność osób i rodzin,
- brak wiedzy i niedostateczna edukacja /nieodpowiednie metody edukacji/, niska świadomość społeczna społeczności lokalnej,
- brak miejsc pracy,

2. Niewydolność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Przyczyny:

- powielanie przez dzieci niewłaściwych wzorców zachowań rodziców,
- niepełnosprawność rodziców,
- brak wiedzy rodziców dotyczących właściwych postaw wychowawczych,
- patologie w rodzinie,
- bierność rodziców i wychowawców wobec problemów dzieci,
- niewystarczający przepływ informacji pomiędzy instytucjami pomocowymi,
- brak diagnozy potrzeb rodziców wychowujących: dzieci w wieku 0- 5 lat oraz dzieci z zaburzeniami zachowań,
- wyuczona bezradność rodziców i dzieci.

3. Sytuacje kryzysowe

Przyczyny:

- uzależnienia rodziców i dzieci,
- przemoc w rodzinie
- utrata pracy
- zdarzenia losowe

- ciężka choroba
- niedostateczna sieć oparcia dla osób będących w kryzysie

4. Niedostateczna wiedza lokalnych instytucji o problemach społecznych mieszkańców gminy.

Przyczyny:

- brak przepływu informacji pomiędzy instytucjami a grupami społecznymi,
- minimalizowanie niektórych tematów dotyczących patologii (przemoc, uzależnienia, wykorzystywanie seksualne, mobbing w pracy),
- brak diagnozy społecznej,
- niewystarczające działania animacyjne stwarzające możliwość współuczestniczenia w życiu społecznym różnym grupom mieszkańców.

5. Bariery i trudności w rozwiązywaniu problemów społecznych:

Przyczyny:

- brak funduszy,
- braki lokalowe,
- niewykształcone w pełni i nieuświadomione postawy społeczne mieszkańców,
- zbyt mała liczba wolontariuszy, społeczników,
- brak postaw obywatelskich,
- brak partnerskiego działania,
- niewystarczające współdziałanie instytucji i organizacji w rozwiązywaniu problemów społecznych,
- niewykorzystywanie w pełni potencjału organizacji pozarządowych.

3.2 Bezrobocie w ujęciu powiatowym

Bezrobocie stanowi jeden z istotnych problemów społeczno-gospodarczych występujących na terenie gminy Mikołajki oraz powiatu mrągowskiego, wpływając na poziom życia mieszkańców oraz skalę korzystania z pomocy społecznej. Pomimo obserwowanej w ostatnich latach poprawy sytuacji na rynku pracy, problem ten nadal dotyczy w szczególności osób długotrwale bezrobotnych, osób o niskich kwalifikacjach oraz mieszkańców obszarów wiejskich.

Stopa bezrobocia w latach 2019-2024 w powiecie mrągowskim wykazywała tendencję spadkową z poziomu około 11,5% w 2019 roku do około 9,0% w 2024 roku, przy przejściowym wzroście do około 12,5% w 2020 roku, związanym z sytuacją epidemiczną. Mimo spadku o około 2,5 %, poziom bezrobocia nadal pozostaje wyższy niż średnia krajowa, która w 2024 roku wynosiła około 5-6%.

Brak stabilnego zatrudnienia przyczynia się do pogorszenia sytuacji materialnej gospodarstw domowych, ogranicza dostęp do usług oraz utrudnia realizację podstawowych funkcji społecznych rodziny. W konsekwencji bezrobocie sprzyja powstawaniu zjawisk takich jak ubóstwo, wykluczenie społeczne czy marginalizacja społeczna.

Bezrobocie pozostaje jedną z głównych przyczyn korzystania ze świadczeń pomocy społecznej. Szacunkowo w ostatnich latach osoby bezrobotne stanowią około 25–35% beneficjentów systemu pomocy społecznej.

Powiat mrągowski obejmuje pięć gmin: gminę miejską Mrągowo, gminę wiejską Mrągowo, gminę wiejską Piecki, gminę wiejską Sorkwity oraz gminę miejsko-wiejską

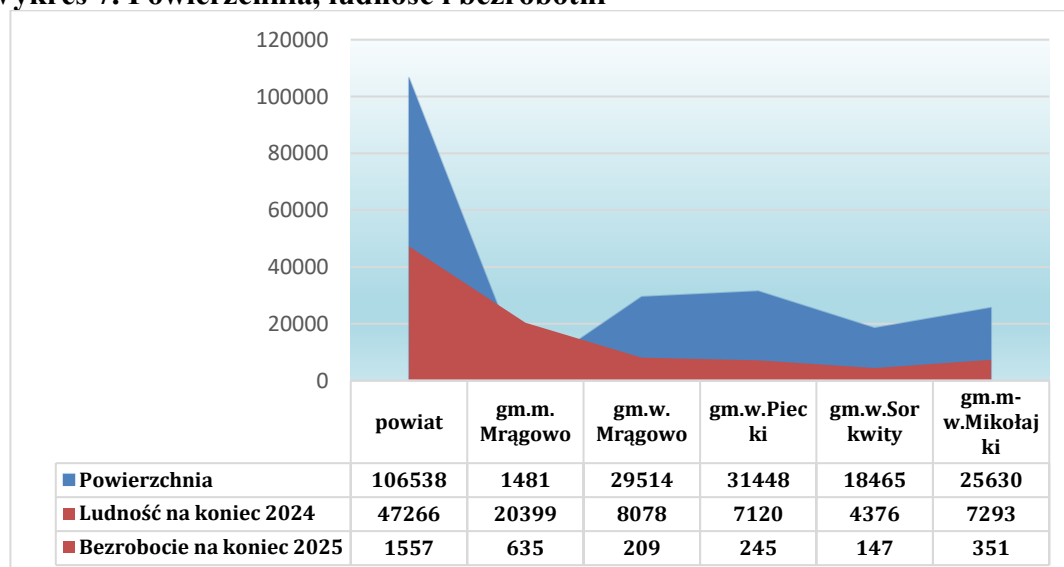
Mikołajki. Struktura bezrobocia w powiecie jest zróżnicowana przestrzennie i uzależniona od poziomu, dostępności komunikacyjnej oraz lokalnego rynku pracy.

Gmina miejsko-wiejska Mikołajki charakteryzuje się specyficzną strukturą rynku pracy, wynikającą z dużego znaczenia sektora turystycznego i usługowego. W okresach sezonowych obserwuje się wzrost zatrudnienia, natomiast poza sezonem turystycznym zwiększa się ryzyko bezrobocia, szczególnie wśród osób zatrudnionych w branżach sezonowych. Udział prac sezonowych w lokalnym rynku pracy szacowany jest jako istotny, co wpływa na okresowe wahania poziomu bezrobocia.

W dalszym ciągu zauważalne są różnice pomiędzy obszarami miejskimi i wiejskimi. Ograniczona dostępność transportu publicznego na terenach wiejskich wpływa negatywnie na mobilność zawodową mieszkańców oraz dostęp do miejsc pracy. Jednocześnie koncentracja działalności gospodarczej w mieście Mikołajki sprzyja tworzeniu miejsc pracy, jednak nie zawsze są one dostępne dla mieszkańców całej gminy.

W ostatnich latach obserwuje się stopniowy spadek stopy bezrobocia w powiecie mrągowskim, jednak poziom ten nadal pozostaje wyższy niż średnia krajowa. Jednocześnie rośnie znaczenie takich zjawisk jak niedobór pracowników w wybranych sektorach gospodarki oraz niedopasowanie kwalifikacji do potrzeb rynku pracy.

Wykres 7. Powierzchnia, ludność i bezrobotni

Źródło: dane GUS, statystyka MPiPS- obliczenia własne

Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym

Struktura demograficzna ludności stanowi istotny czynnik wpływający na sytuację na rynku pracy. W ostatnich latach obserwuje się proces starzenia się społeczeństwa, polegający na zmniejszaniu udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym oraz wzroście liczby osób w wieku poprodukcyjnym.

Udział ludności w wieku produkcyjnym w Polsce wynosi obecnie około 58–60%, natomiast w województwie warmińsko-mazurskim utrzymuje się na zbliżonym poziomie, z tendencją spadkową. W powiecie mrągowskim udział ten jest porównywalny, jednak również wykazuje stopniowe zmniejszanie się.

Jednocześnie udział ludności w wieku poprodukcyjnym wzrósł do poziomu około 22–25%, co świadczy o postępującym procesie starzenia się społeczeństwa. Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym utrzymuje się na poziomie około 17–19%, wykazując niewielką tendencję spadkową.

Zmniejszająca się liczba osób w wieku produkcyjnym oraz rosnący udział osób starszych wpływają na ograniczenie zasobów pracy oraz zwiększają zapotrzebowanie na usługi zdrowotne i społeczne. Jednocześnie w gminach wiejskich nadal obserwuje się relatywnie wyższy udział ludności młodszej w porównaniu z obszarami miejskimi, jednak różnice te ulegają stopniowemu zmniejszeniu.

Zmiany demograficzne, w połączeniu z migracjami oraz sezonowością zatrudnienia, stanowią istotne wyzwanie dla lokalnego rynku pracy i wymagają podejmowania działań w zakresie aktywizacji zawodowej mieszkańców oraz dostosowania polityki społecznej do zmieniających się potrzeb.

Struktura lokalnego bezrobocia

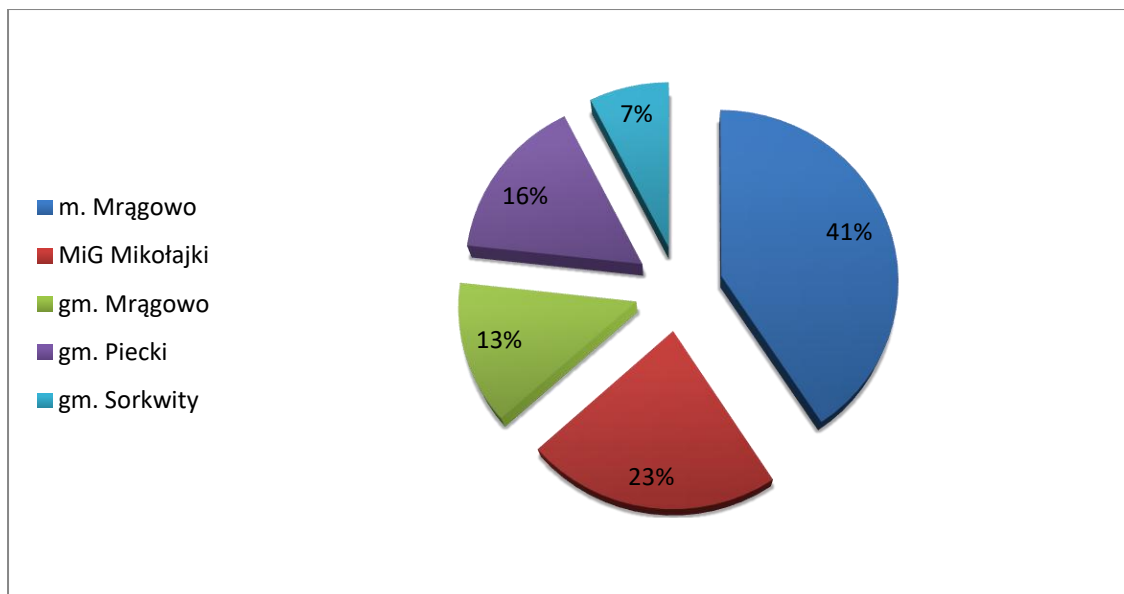
Na koniec 2025 roku liczba zarejestrowanych bezrobotnych w powiecie wyniosła 1557 osób. W analizowanym okresie 2021–2024 obserwowano stopniowy spadek liczby bezrobotnych z 1550 osób do 1251 osób, natomiast w 2025 roku nastąpił ponowny wzrost liczby osób pozostających bez pracy. Kobiety stanowiły istotną część osób bezrobotnych. Ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych zmniejszył się z 47,4% w 2021 roku do 43,2% w 2025 roku. W 2025 roku zarejestrowanych było 572 bezrobotnych kobiet. Osoby posiadające prawo do zasiłku stanowiły od 16,6% do 23,8% ogółu bezrobotnych. Najwyższy udział tej grupy odnotowano w 2022 roku, natomiast w 2025 roku wyniósł on 16,6% (259 osób), co wskazuje na tendencję spadkową. Ponad połowę bezrobotnych stanowili mieszkańcy wsi. Ich udział zmniejszył się z 53,7% w 2021 roku do 50,2% w 2025 roku. W 2025 roku liczba bezrobotnych zamieszkałych na terenach wiejskich wyniosła 782 osoby.

Tabela 12. Struktura bezrobocia w powiecie na 31 grudnia 2021-2025 roku

Rok	2021	2022	2023	2024	2025
Liczba bezrobotnych ogółem	1550	1458	1324	1251	1557
w tym					
Kobiety	734	697	613	50	572
% z ogółem	47,4	46,9	46,3	47,2	43,2
Z prawem do zasiłku	320	354	246	296	259
% z ogółem	20,6	23,8	18,6	23,7	16,6
Zamieszkali na wsi	832	794	689	656	782
% z ogółem	53,7	53,5	52	52,4	50,2

Źródło: Obliczenia własne – sprawozdawczość MP i PS o rynku pracy.

Wykres 8. Bezrobotni według rejonów administracyjnych na koniec 2025r.

Źródło: Obliczenia własne – sprawozdanie MP i PS o rynku pracy.

Tabela 13. Bezrobocie w gminach na 31 grudnia 2025

Lp	Rok		Gmina	Zarejestrowani bezrobotni					
				razem	kobiety	bezrobotni do 25/30 roku życia	powyżej 50 roku życia	długotrwale bezrobotni	z prawem do zasiłku
1	2022		Miejska Mrągowo	548	250	66/124	176	208	130
	2023			502	232	66/114	155	166	80
	2024			477	210	70/118	141	170	98
	2025			635	279	93/140	179	205	95
2	2022		Miejsko-wiejska Mikołajki	364	160	47/78	119	157	105
	2023			330	134	34/57	105	149	76
	2024			315	136	35/65	104	128	77
	2025			351	143	38/63	113	161	68
3	2022		Wiejska Mrągowo	219	108	41/65	68	77	49
	2023			191	93	28/49	60	60	37
	2024			163	81	31/52	57	55	44
	2025			209	82	37/60	67	68	37
4	2022		Wiejska Piecki	200	110	23/52	47	73	3
	2023			14	102	31/57	50	67	33
	2024			17	118	40/58	47	73	50
	2025			245	113	41/69	51	72	44
5	2022		Wiejska Sorkwity	154	69	28/38	45	64	31
	2023			109	52	18/30	37	43	20
	2024			99	45	21/35	28	27	27
	2025			117	55	18/35	33	33	15
		Ogółem 2022		1485	697	205/357	455	579	354
		Ogółem 2023		1324	613	177/308	407	485	246
		Ogółem 2024		1251	590	197/328	377	453	296

	Ogółem 2025	1557	672	227/367	443	539	259
--	--------------------	-------------	------------	----------------	------------	------------	------------

Źródło: Obliczenia własne – sprawozdanie MP i PS o rynku pracy.

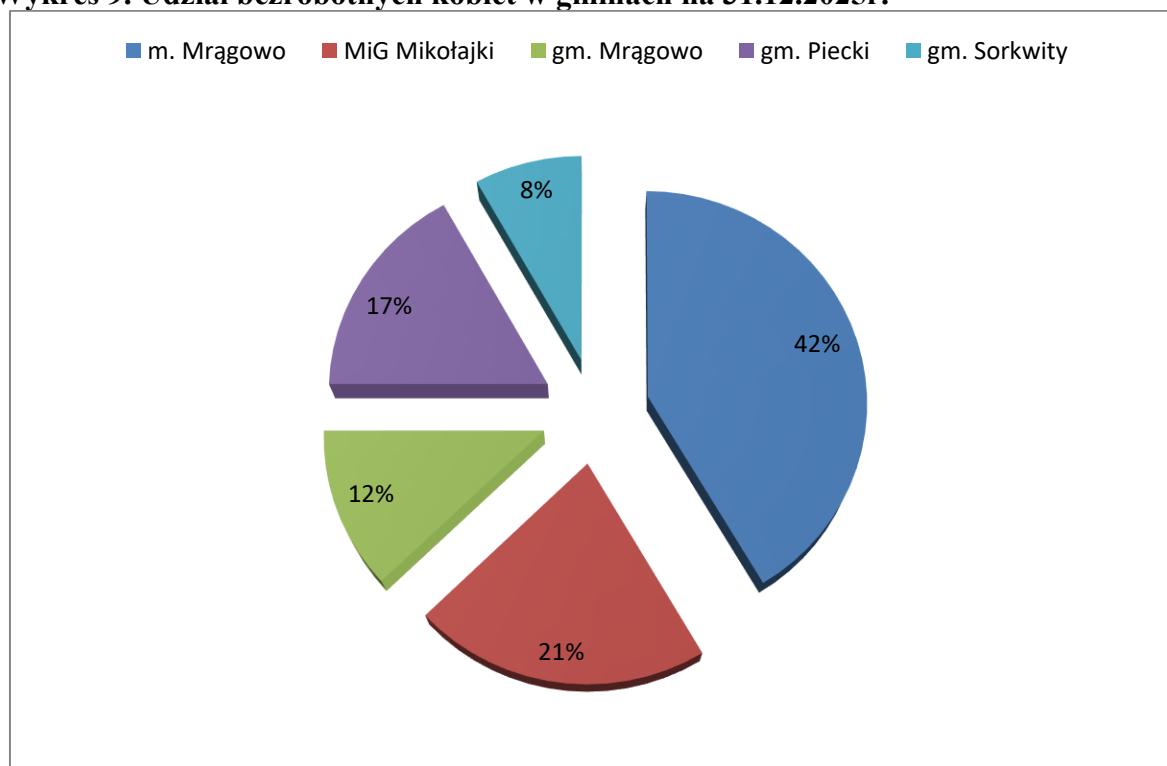
Na koniec 2025 roku w powiecie zarejestrowanych było 1557 osób bezrobotnych, w tym 672 kobiety. Największą liczbę bezrobotnych odnotowano w gminie miejskiej Mrągowo (635 osób), natomiast w gminie miejsko-wiejskiej Mikołajki było 351 osób, co stanowiło około 22,5% ogółu.

W strukturze bezrobotnych w gminie Mikołajki 143 osoby stanowiły kobiety. Znaczną część stanowiły również osoby powyżej 50 roku życia (113 osób) oraz długotrwale bezrobotni (161 osób).

W porównaniu do lat wcześniejszych (2022-2024), w 2025 roku we wszystkich gminach odnotowano wzrost liczby bezrobotnych, co wskazuje na pogorszenie sytuacji na lokalnym rynku pracy.

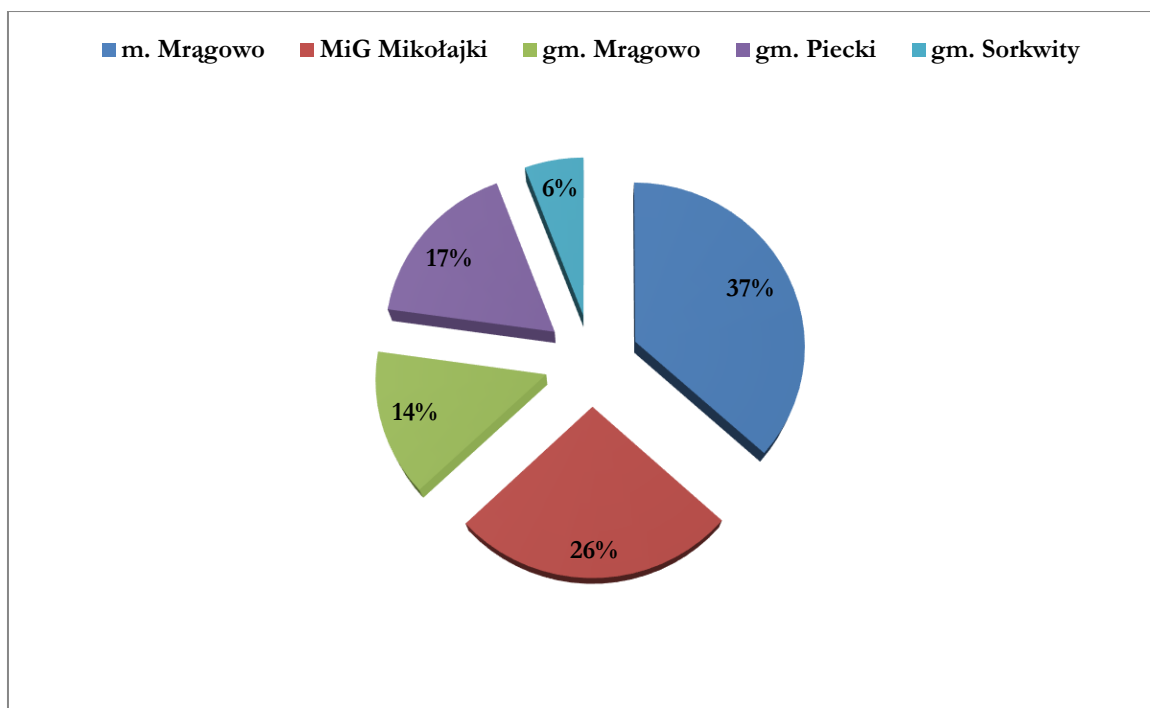
Liczbę bezrobotnych zarejestrowanych w poszczególnych jednostkach administracyjnych wg stanu na 31 grudnia w latach 2020- 2025r. przedstawia tabela 7.

Wykres 9. Udział bezrobotnych kobiet w gminach na 31.12.2025r.

Źródło: Obliczenia własne – sprawozdanie MP i PS o rynku pracy.

Wykres 10. Udział bezrobotnych z prawem do zasiłku w gminach na 31.12.2025r

Źródło: Obliczenia własne – sprawozdanie MP i PS o rynku pracy.

Podsumowanie

Dane przedstawiają udział bezrobotnych kobiet w poszczególnych gminach powiatu mrągowskiego. Największy udział w ogólnej liczbie bezrobotnych kobiet odnotowano w mieście Mrągowo (41,5%), co wynika z koncentracji ludności oraz większej aktywności zawodowej mieszkańców. Na kolejnych miejscach znajdują się Miasto i Gmina Mikołajki (21,3%) oraz gmina Piecki (16,8%). Niższe wartości odnotowano w gminie Mrągowo (12,2%) oraz gminie Sorkwity (8,2%).

Uzyskane dane wskazują na wyraźną koncentrację bezrobocia kobiet w większych ośrodkach miejskich i miejsko-wiejskich. Może to wynikać zarówno z większej liczby osób aktywnych zawodowo, jak i z niedopasowania kwalifikacji do potrzeb lokalnego rynku pracy. Istotnym czynnikiem mogą być również bariery związane z godzeniem życia zawodowego i rodzinnego, w tym ograniczony dostęp do usług opiekuńczych.

Dane dotyczące udziału osób bezrobotnych z prawem do zasiłku wskazują na wyraźne zróżnicowanie pomiędzy gminami. Najwyższy odsetek odnotowano w Mieście i Gminie Mikołajki (47,6%) oraz w gminie Mrągowo (45,1%). Niższe wartości występują w gminie Piecki (38,9%) oraz w mieście Mrągowo (34,1%), natomiast najniższy udział odnotowano w gminie Sorkwity (27,3%).

Zróżnicowanie to może świadczyć o odmiennych strukturach bezrobocia. Wyższy udział osób z prawem do zasiłku może wskazywać na większy udział osób krótkotrwale bezrobotnych, natomiast niższy – na nasilony problem bezrobocia długotrwałego i wyczerpanie uprawnień do świadczeń.

Na koniec 2025 roku sytuacja na rynku pracy w powiecie mrągowskim jest zróżnicowana przestrzennie. Największa koncentracja bezrobotnych kobiet występuje w mieście Mrągowo oraz w Mieście i Gminie Mikołajki. Jednocześnie widoczne są istotne różnice w zakresie dostępu do świadczeń dla osób bezrobotnych.

W związku z powyższym zasadne jest podejmowanie działań aktywizacyjnych dostosowanych do specyfiki poszczególnych gmin, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet oraz osób pozostających bez pracy przez dłuższy czas. Istotne znaczenie ma także rozwój usług wspierających aktywność zawodową, w tym usług opiekuńczych oraz działań zwiększających dopasowanie kwalifikacji do potrzeb lokalnego rynku pracy.

PROBLEMY I ICH PRZYCZYNY W SFERZE RYNKU PRACY

1. Bezrobocie z uwzględnieniem osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy, kobiet oraz osób z terenów wiejskich.

Przyczyny:

- brak nowych miejsc pracy,
- wykorzystanie form wsparcia PUP przez pracodawców /przyjmowanie na staż bez chęci późniejszego zatrudnienia/,
- brak doświadczenia zawodowego bezrobotnych,
- bierność bezrobotnych, niska motywacja do podjęcia pracy, długi okres pozostawania bez pracy, niska samoocena osób długotrwale bezrobotnych,
- wiek osób bezrobotnych /zbyt niski i zbyt wysoki,
- zbyt niskie lub zbyt wysokie ambicje młodych ludzi,
- niskie kwalifikacje osób bezrobotnych niedostosowane do potrzeb rynku,
- powielanie przez osoby młode niewłaściwych wzorców w rodzinie,
- dyskryminacja kobiet powracających po urlopie wychowawczym na rynku pracy,
- opieka nad osobami zależnymi /rezygnacja z podejmowania pracy na rzecz opieki nad osobami zależnymi/,
- ubóstwo - brak funduszy na dojazd na szkolenie itp.,
- zbyt mało prac interwencyjnych i robót publicznych organizowanych przez gminę, wykorzystywanie statusu bezrobotnego w niewłaściwym celu /osoby płacące alimenty/,
- niechęć pracodawców do zatrudniania osób karanych, osób niepełnosprawnych, zwłaszcza osób chorych psychicznie,
- brak zakładów pracy chronionej.

3.3 Uzależnienia

We współczesnym świecie daje się zauważyć niezwykle dynamikę zjawisk i procesów, które nigdy dotąd w takiej skali nie występowały. Wydawać by się mogło, że postępująca globalizacja wielu sfer życia przynosi nadzieję na lepszy ład w świecie i rozwój człowieka. Z drugiej jednak strony pojawiają się obawy i lęki rodzące nowe konflikty, które nasilają niekorzystne zjawiska społeczne. W wyniku szybko zachodzących zmian coraz więcej ludzi podlega marginalizacji i deprivacji. Ludzie, którzy nie nadążają za tempem przemian, nie radzą sobie z trudnościami życia są często spychani do poziomu poniżej granicy godności ludzkiej. Sfrustrowani i poszukujący rozwiązań trudnej sytuacji, w której się znaleźli wpadają w uzależnienia, zaś osoba uzależniona, w miarę pogłębiania się choroby rezygnuje z ważnych dla siebie wcześniej aktywności i wypada z ról społecznych. Wiąże się to z często z utratą pracy, konfliktami w rodzinie, zanikiem zainteresowań, zawężeniem kontaktów do grupy uzależnionych, marginalizacją, a także również nierzadko kryminalizacją środowiska, w którym obraca się uzależniony. Uzależnienia wiążą się przede wszystkim z emocjonalną niezdolnością do podejmowania dojrzałych decyzji, brakiem odpowiedzialności za życie

swoje oraz najbliższych oraz degradacją życia rodzinnego, społecznego i zawodowego.

Osoby uzależnione od alkoholu mogą podjąć leczenie w różnego typu placówkach. Są to poradnie terapii uzależnień, stacjonarne ośrodki leczenia odwykowego, stacjonarne oddziały odwykowe oraz oddziały detoksykacyjne. Zmieniły się również formy pomocy świadczonych dla dorosłych dzieci alkoholików (DDA). U większości z nich rozpoznaje się poważne zaburzenia emocjonalne spowodowane długotrwałym stresem i przystosowaniem się do patologicznych form funkcjonowania rodziny alkoholowej. Całość tych zaburzeń określania mianem współuzależnienia - wymaga zorganizowanych form profesjonalnej pomocy psychologicznej i terapeutycznej.

Do placówek typu otwartego dla osób uzależnionych zalicza się poradnie i punkty konsultacyjne. W tych instytucjach można uzyskać pomoc ambulatoryjną lub jeśli wymaga tego dana osoba skierowanie na szpitalne oddziały detoksykacyjne lub do szpitalnych ośrodków leczniczych.

Na terenie gminy Mikołajki funkcjonują: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punkt Informacyjno- Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych w Urzędzie Miasta i Gminy Mikołajki. W tych placówkach osoby z problemem alkoholowym i innymi uzależnieniami oraz ich rodziny z terenu gminy Mikołajki mogą uzyskać pomoc.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA) udziela pomocy rodzinom z problemem alkoholowym w szczególności poprzez:

1. inicjowanie działań w zakresie określonym w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
2. podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddawania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego,
3. opiniowanie wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż alkoholu w zakresie zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami Rady Miejskiej w Mikołajkach,
4. współpracę z jednostkami organizacyjnymi i innymi podmiotami w realizacji Programu.

GKRPA w Mikołajkach odbywa posiedzenia w zależności od potrzeb średnio 1-2 razy w miesiącu. Wynika to z potrzeb i ze specyficznego rodzaju działalności jaką zajmują się Komisja. Wnioski o skierowanie na leczenie odwykowe, które przyjmuje wymagają szybkiego rozpatrzenia i wszczęcia procedury motywującej osobę uzależnioną do podjęcia przez nią leczenia. Każda sprawa, która wpływa w związku z nadużywaniem alkoholu jest rozpatrywana i podejmowane są następujące działania:

- rozmowa z wnioskodawcą celem uzyskania niezbędnych informacji;
- rozmowa ze świadkami, celem potwierdzenia/bądź nie/ wiarygodności informacji we wniosku;
- pozyskiwanie informacji od odpowiednich instytucji (tzn. od Policji, Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz szkół) jako obiektywnego źródła danych oraz uzyskania kontekstu społecznego rozpatrywanej sprawy,
- rozmowy z osobami nadużywającymi alkoholu motywujące je do podjęcia leczenia - w przypadku deklaracji podjęcia leczenia odwykowego komisja sprawdza wiarygodność zobowiązania,
- pozyskiwanie informacji z placówek leczniczych - głównie z Poradni Terapii Uzależnień (w zależności od tego, gdzie dana osoba zadeklarowała chęć podjęcia leczenia);
- kolejne rozmowy z osobą z problemem alkoholowym celem utrwalenia motywacji, jeżeli w zakresie leczenia osoba nie współpracuje z Komisją, tzn. odmawia leczenia, bądź deklaracje o leczeniu są niewiarygodne Komisja kieruje sprawę do sądu, który

kieruje osobę na badanie przez biegłych - psychologa i psychiatrę - w celu wydania opinii w kwestii uzależnienia. Następnie sąd wydaje postanowienie o zastosowaniu leczenia w palcówce stacjonarnej bądź ambulatoryjnej.

Analizę danych liczbowych dotyczących pracy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mikołajkach przedstawia poniższa tabela.

Tabela 14 Sprawy prowadzone przez GKRPA w Mikołajkach w latach 2024-2025.

sprawy w GKRPA w Mikołajkach	rok 2024	rok 2025
liczba wszystkich spraw prowadzonych przez GKRPA w danym roku (sprawy założone w danym roku oraz sprawy, które nie zostały zakończone w roku ubiegłym)	17	19
liczba spraw zgłoszonych do GKRPA w danym roku	17	19
liczba spraw skierowanych do GKRPA przez Komisariat Policji w Mikołajkach w związku z prowadzeniem procedury Niebieska Karta	0	1
liczba spraw skierowanych do Sądu Rejonowego w sprawie nałożenia obowiązku leczenia	3	6

Źródło: Dane z Gminnego Programu Profilaktyki I Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Alkoholizm jest w Polsce wciąż podstawowym nałogiem i obejmuje swoim zasięgiem coraz szersze kręgi ludzi. Niepokojącym zjawiskiem jest systematyczne obniżanie się wieku, w którym następuje pierwszy kontakt z alkoholem oraz to, że w ostatnich latach zauważa się dramatyczny wzrost spożycia alkoholu wśród młodzieży. Uzależnienie od alkoholu jest poważnym zagrożeniem dla zdrowia jednostki i społeczeństwa - stąd konieczność i potrzeba oddziaływań profilaktyczno-wychowawczych w tym zakresie. Działania profilaktyczne powinny być skierowane na to, by opóźnić wiek inicjacji alkoholowej oraz uświadomić młodzieży jak i rodzicom skutki nadużywania alkoholu.

Oprócz GKRPA w gminie Mikołajki funkcjonują także inne formy wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych takie jak:

Punkt Informacyjno-Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych w Urzędzie Miasta i Gminy Mikołajki oferuje pomoc w zakresie:

- konsultacji indywidualnych z osobami uzależnionymi i współuzależnionymi;
- pomocy prawnej rodzinom i osobom dotkniętym problemem uzależnień;

- konsultacji i porad dla kadry pomocy społecznej i placówek oświatowych z terenu gminy Mikołajki

W Punkcie można uzyskać bezpłatne porady specjalisty ds. profilaktyki uzależnień oraz prawnika.

Poza tym na terenie Mikołajek funkcjonują dwie grupy wsparcia dla osób z problemem uzależnienia:

Wspólnota AA

Na terenie gminy Mikołajki funkcjonują działania wspierające osoby zmagające się z problemem uzależnienia od alkoholu, realizowane m.in. w oparciu o ideę wspólnoty Anonimowych Alkoholików (AA). Wspólnota AA jest dobrowolnym ruchem samopomocowym skupiającym osoby, które poprzez wzajemne wsparcie i dzielenie się doświadczeniem dążą do utrzymania trzeźwości oraz pomagają innym osobom wychodzić z uzależnienia.

Jedynym warunkiem uczestnictwa w spotkaniach AA jest chęć zaprzestania picia alkoholu. Wspólnota działa na zasadzie dobrowolności i samowystarczalności, nie pobiera składek ani opłat oraz pozostaje niezależna od organizacji politycznych, religijnych i instytucjonalnych.

Działania realizowane są w ramach struktur Regionu Warmińsko-Mazurskiego AA, będącego częścią ogólnopolskiej wspólnoty Anonimowych Alkoholików. Region obejmuje grupy działające na terenie województwa warmińsko-mazurskiego oraz części województw sąsiednich, organizując mityngi i działania wspierające osoby uzależnione oraz ich rodziny. Wspólnota stanowi ważny element lokalnego systemu wsparcia społecznego i profilaktyki uzależnień.

Program COFFEE HOUSE

Misja TEEN CHALLENGE (kościół baptystyczny) znany jest w Europie już od wielu lat, a w Portugalii nawet od ponad 20. Jednym z programów jakie realizują w Polsce jest program pod nazwą Coffe House. Najkrócej można go streścić jako wizję aktywnego poszukiwania ludzi potrzebujących pomocy, ze szczególnym uwzględnieniem ludzi z problemem uzależnienia

Co to jest Coffee House?

1. To grupa ludzi, którzy w swoich sercach noszą brzemień pomocy ludziom uzależnionym, potrzebującym, bezdomnym, ubogim, ginącym... Program Coffee House to proste i dynamiczne narzędzie, które pomoże im to powołanie realizować.
2. To aktywne docieranie do ludzi uzależnionych w ich własnych środowiskach, w domach, na ulicach, na dworcach... Chcemy iść i szukać takich ludzi i nieść im przesłanie nadziei w Jezusie Chrystusie.
3. To organizowane przynajmniej raz na tydzień, stałe spotkanie, aby rozmawiać z osobami uzależnionymi, dzielić się z nimi Dobrą Nowiną i budować relacje.

Cele służby Coffee House:

1. Dotarcie do potrzebujących /informacja, ewangelizacja, głoszenie nadziei.
2. Wprowadzenie człowieka w proces duchowej przemiany i wspomaganie tego procesu /głoszenie Słowa Bożego, modlitwa, społeczność/.
3. W razie takiej konieczności budowanie motywacji do leczenia i pomoc w wysłaniu takiej osoby do Ośrodka.

Dotarcie i współdziałanie z rodziną uzależnionego zarówno w fazie budowania motywacji jak i w czasie jego pobytu w Ośrodku.

Lokalna służba COFFEE HOUSE musi mieć dla swojej działalności jakiś lokal zapewniający możliwość przeprowadzania regularnych spotkań z ludźmi potrzebującymi pomocy. Może to być pomieszczenie należące do Zboru lub też inne.

PROBLEMY I ICH PRZYCZYNY W SFERZE UZALEŻNIEŃ:

1. Słaby poziom wiedzy na temat:

- profilaktyki uzależnień,
- integracji osób zdrowych z uzależnionymi,
- stygmatyzacji osób uzależnionych.

Przyczyny:

- mała wiedza na temat mechanizmów uzależnienia,
- strach przed osobami uzależnionymi,
- nieumiejętność wczesnego rozpoznania choroby,
- niespójne programy profilaktyczne i niedostatecznie trafione do grupy odbiorców,
- ograniczone środki finansowe i brak specjalistów w dziedzinie profilaktyki uzależnień,
- niechęć osób dorosłych / w szczególności rodziców/ do uczestniczenia w kampaniach, akcjach na rzecz profilaktyki uzależnień,
- brak czasu rodziców do prawidłowego wywiązywania się z obowiązków rodzicielskich i przerzucanie obowiązków na instytucje i inne.

3.4 Niepełnosprawność

Niepełnosprawność w ujęciu współczesnym jest zjawiskiem o charakterze wielowymiarowym, obejmującym zarówno aspekty medyczne, jak i społeczne. Jest to długotrwały stan wynikający z naruszenia sprawności organizmu, który może prowadzić do ograniczeń w funkcjonowaniu jednostki w życiu codziennym, zawodowym oraz społecznym. Współczesne podejście do niepełnosprawności, zgodne z założeniami Światowej Organizacji Zdrowia, podkreśla, że niepełnosprawność nie dotyczy wyłącznie samego stanu zdrowia, lecz jest wynikiem relacji pomiędzy stanem zdrowia jednostki a barierami środowiskowymi i społecznymi. Oznacza to, że ograniczenia wynikają nie tylko z dysfunkcji organizmu, ale również z braku dostępności infrastruktury, usług czy odpowiednich warunków społecznych.

W ujęciu funkcjonalnym wyróżnia się:

- zaburzenia i uszkodzenia funkcji organizmu (fizycznych, psychicznych lub sensorycznych),
- ograniczenia w aktywności, czyli trudności w wykonywaniu codziennych czynności,
- ograniczenia uczestnictwa w życiu społecznym, zawodowym i edukacyjnym.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami krajowymi, niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do pełnienia ról społecznych z powodu naruszenia sprawności organizmu, co może wpływać na zdolność do pracy i samodzielnego funkcjonowania. Ramy prawne w tym zakresie określa m.in. Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

W Polsce obserwuje się, że głównymi przyczynami niepełnosprawności są choroby układu krążenia, choroby układu ruchu, schorzenia neurologiczne oraz choroby przewlekłe związane z wiekiem. W ostatnich latach rośnie również znaczenie zaburzeń psychicznych jako jednej z istotnych przyczyn ograniczeń funkcjonalnych.

Niepełnosprawność pozostaje jednym z kluczowych wyzwań społecznych, szczególnie w kontekście starzenia się społeczeństwa. Zwiększa się liczba osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, rehabilitacji oraz opieki długoterminowej. Jednocześnie nadal istotnym problemem pozostaje niski poziom aktywności zawodowej osób z niepełnosprawnościami, który w Polsce jest znacząco niższy niż średnia w krajach Unii Europejskiej.

W systemie wsparcia społecznego kluczową rolę odgrywają działania administracji publicznej, w tym jednostek samorządu terytorialnego oraz instytucji pomocy społecznej. Coraz większe znaczenie mają również organizacje pozarządowe, które realizują zadania w zakresie rehabilitacji społecznej, integracji oraz aktywizacji osób z niepełnosprawnościami.

Na terenie gminy Mikołajki zadania na rzecz osób z niepełnosprawnościami realizowane są przede wszystkim przez jednostki systemu pomocy społecznej oraz współpracujące organizacje społeczne. Działania te obejmują m.in. wsparcie finansowe, usługi opiekuńcze, rehabilitację społeczną, działania aktywizacyjne oraz integrację społeczną.

Środowiskowy Dom Samopomocy

Środowiskowy Dom Samopomocy w Mikołajkach jest ośrodkiem wsparcia dziennego przeznaczonym dla osób z zaburzeniami psychicznymi, niepełnosprawnością intelektualną oraz przewlekłymi zaburzeniami funkcji psychicznych. Głównym celem działalności placówki jest utrzymanie uczestników w ich środowisku rodzinnym i społecznym, przeciwdziałanie instytucjonalizacji oraz ograniczenie liczby hospitalizacji psychiatrycznych poprzez zapewnienie kompleksowego wsparcia terapeutycznego i rehabilitacyjnego.

Działalność ŚDS koncentruje się na procesie rehabilitacji społecznej i aktywizacji uczestników, ukierunkowanej na poprawę ich samodzielności oraz jakości życia. Realizowane działania mają na celu rozwijanie i podtrzymywanie umiejętności niezbędnych do codziennego funkcjonowania, a także przygotowanie – w miarę możliwości – do podjęcia aktywności zawodowej.

Wsparcie w placówce obejmuje m.in. konsultacje psychologiczne oraz psychiatryczne, terapię zajęciową, rehabilitację ruchową oraz różnorodne formy treningów umiejętności społecznych i praktycznych. Istotnym elementem działalności jest także integracja społeczna uczestników oraz przeciwdziałanie ich wykluczeniu społecznemu.

W Środowiskowym Domu Samopomocy w Mikołajkach prowadzone są zajęcia w wyspecjalizowanych pracowniach i salach treningowych, m.in.:

- treningów edukacyjno-społecznych,
- treningów gospodarstwa domowego,
- treningów umiejętności praktycznych,
- terapii zajęciowej o charakterze plastycznym, muzycznym i teatralnym,
- treningów ruchowych i rehabilitacyjnych,
- zajęć stolarskich i technicznych,
- zajęć relaksacyjnych i integracyjnych,
- zajęć wspierających rozwój emocjonalny i duchowy uczestników.

Realizowane formy wsparcia obejmują w szczególności:

1. Treningi funkcjonowania w życiu codziennym, w tym naukę samoobsługi, dbałości o higienę osobistą, organizację dnia, przygotowywanie posiłków, gospodarowanie budżetem domowym oraz utrzymanie porządku i bezpieczeństwa w otoczeniu.

2. Treningi umiejętności interpersonalnych i społecznych, obejmujące rozwijanie kompetencji komunikacyjnych, rozwiązywanie konfliktów, budowanie relacji społecznych, kształtowanie postaw asertywnych oraz umiejętność funkcjonowania w grupie.

3. Treningi spędzania czasu wolnego, ukierunkowane na rozwój zainteresowań, uczestnictwo w wydarzeniach kulturalnych i rekreacyjnych, aktywność sportową oraz rozwijanie kreatywności i ekspresji twórczej.

Uczestnictwo w zajęciach ŚDS stanowi istotny element procesu rehabilitacji społecznej. Dzięki systematycznej terapii i wsparciu uczestnicy nabywają nowe umiejętności, zwiększają swoją samodzielność oraz poprawiają funkcjonowanie w życiu codziennym. Istotnym efektem działalności placówki jest również wzrost aktywności społecznej, poprawa relacji interpersonalnych oraz zwiększenie poczucia własnej wartości uczestników.

Do najważniejszych efektów działalności ŚDS zalicza się:

- zwiększenie stopnia samodzielności uczestników,
- poprawę funkcjonowania w środowisku społecznym,
- ograniczenie izolacji i wykluczenia społecznego,
- rozwój umiejętności praktycznych i społecznych,
- wzrost aktywności życiowej i integracji społecznej,
- poprawę jakości życia oraz dobrostanu psychicznego uczestników.

Efekty pracy dokumentowane są w indywidualnych planach wspierająco-aktywizujących oraz w bieżącej dokumentacji terapeutycznej, zgodnie z obowiązującymi standardami funkcjonowania środowiskowych domów samopomocy.

Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym - Koło w Mikołajkach

Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Mikołajkach działa na podstawie statutu Stowarzyszenia oraz regulaminu Koła. Jego głównym celem jest wspieranie osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz ich rodzin poprzez działania na rzecz rehabilitacji, edukacji, integracji społecznej oraz poprawy jakości życia.

Działalność Stowarzyszenia obejmuje teren powiatu mławowskiego oraz częściowo powiatu piskiego. Beneficjentami są osoby z niepełnosprawnością intelektualną oraz ich rodziny.

Z działalności prowadzonej przez Koło korzystały osoby z niepełnosprawnością intelektualną przebywające w placówkach WTZ i OREW, ich rodziny oraz osoby niepełnosprawne nie uczęszczające do placówek, ale będące pod opieką Stowarzyszenia.

PSOUU Koło w Mikołajkach świadczy na rzecz osób z upośledzeniem umysłowym pomoc instytucjonalną w dwóch prowadzonych placówkach - OREW i WTZ.

Ośrodek Rehabilitacyjno- Edukacyjno -Wychowawczy w Mikołajkach realizuje zadania z zakresu edukacji, rehabilitacji oraz terapii dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym, znacznym i głębokim, często ze sprzężonymi niepełnosprawnościami.

Placówka prowadzi:

- wychowanie przedszkolne,
- wczesne wspomaganie rozwoju,
- zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze,
- realizację obowiązku szkolnego i nauki.

OREW zapewnia kompleksowe wsparcie edukacyjno-terapeutyczne oraz rehabilitację medyczną i społeczną, umożliwiając realizację obowiązku szkolnego w warunkach dostosowanych do indywidualnych potrzeb uczestników.

Warsztat Terapii Zajęciowej w Mikołajkach realizuje działania w zakresie

rehabilitacji społecznej i zawodowej osób dorosłych z niepełnosprawnością intelektualną, ukierunkowane na rozwój samodzielności oraz przygotowanie do aktywności zawodowej.

Zajęcia prowadzone są w pracowniach tematycznych, obejmujących m.in.:

- gospodarstwo domowe,
- rękodzieło i prace plastyczne,
- ceramikę i obróbkę materiałów,
- pracownię komputerowe,
- trening umiejętności społecznych,
- zajęcia kulinarne i ogrodnicze,
- terapię zajęciową i aktywizację ruchową.

Działalność WTZ obejmuje również treningi społeczne, ekonomiczne oraz rozwój umiejętności funkcjonowania w środowisku.

3.5 Problemy ludzi starszych

Starość i starzenie się - to pojęcia, które nie zostały jeszcze jednoznacznie zdefiniowane, zarówno przez nauki biologiczne jak i społeczne. Pierwsze z tych pojęć traktowane jest jako zjawisko, faza życiowa, drugie natomiast jest procesem. Starość jako etap, stan w życiu człowieka ma charakter statyczny, starzenie się natomiast, traktowane jako proces rozwojowy i jest zjawiskiem dynamicznym. Postępujące zmiany społeczno - ekonomiczne, coraz szybszy postęp techniczno - informatyczny, wzrost stopy życiowej ludności, rozwój i osiągnięcia medycyny, przyczyniają się do wydłużenia życia ludzkiego. Konsekwencją tego jest szybszy wzrost liczby osób w podeszłym wieku, niż liczby osób nowo narodzonych.

Starzenie zależy od sposobu i warunków życia. Odmienne będzie przebiegało u mężczyzn i kobiet, inaczej na wsi i w mieście. Do najczęściej spotykanych zalicza się 4 okresy starości: 60-69 lat - wiek początkowej starości; 70-74 lata - wiek przejściowy między początkową starością a wiekiem ograniczonej sprawności fizycznej i umysłowej; 75-84 lata - wiek zaawansowanej starości; 85 lat i więcej - niedołączna starość.

Jednakże wiek kalendarzowy nie jest jednak najważniejszym miernikiem nasilenia się procesów starzenia. Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) za początek starości uznaje 60 rok życia. Wyróżnia w niej trzy zasadnicze etapy: od 60 - 75 r. ż. - wiek podeszły (tzw. wczesna starość); od 75 - 90 r. ż. - wiek starczy (tzw. późna starość); 90 r. ż. i powyżej - wiek sędziwy (tzw. długowieczność).

Za podstawowe cechy starości uważa się znaczny spadek zdolności adaptacyjnych człowieka w wymiarze biologicznym, psychospołecznym; postępujące ograniczenie samodzielności życiowej; stopniowe nasilenie się zależności od otoczenia. Do najważniejszych problemów ludzi starszych można zaliczyć samotność, chorobę, inwalidztwo, życie w ubóstwie, poczucie nieprzydatności. Wszystkie te problemy wskazują na istniejącą marginalizację osób starszych jako zbiorowości, czego przykładem może być stopniowe eliminowanie ich z aktywnego życia zawodowego i społecznego w momencie przekraczania granicy wieku emerytalnego.

Największym problemem społecznym ludzi starszych jest jednak samotność. Często człowiek starszy znajduje się w niekorzystnej sytuacji życiowej we własnej rodzinie. W toku licznych i szybkich przemian przeobrazeniu ulega także model rodziny. Znikają dwu-, trzypokoleniowe rodziny, w których osoby starsze mogły liczyć na opiekę i zainteresowanie. Seniorzy polscy żyją najczęściej w rodzinach swych dzieci. Rodziny korzystają z obecności oraz pomocy babci czy dziadka, tym bardziej, że instytucje opieki nad dziećmi są słabo rozwinięte, a na wsi prawie nie funkcjonują.

Zgodnie z Deklaracją Powszechną Praw Człowieka (ONZ 1948, ART. XXV.1) „każdy człowiek i jego rodzina powinien mieć zapewnione zdrowie i dobrobyt. Dotyczy to

wyżywienia, odzieży, mieszkania, opieki lekarskiej i koniecznych świadczeń socjalnych, oraz prawo do ubezpieczenia na wypadek bezrobocia, choroby, niezdolności do pracy, wdowieństwa, starości lub utraty środków do życia w inny sposób od niego niezależny”. Rzeczywistość w życiu ludzi starych jest jednak inna. Ogólna analiza sytuacji ekonomicznej, w jakiej znajdują się polscy seniorzy, a wiąże się z tym temat emerytur, rent (zasad ich przyznawania, wielkości kwot niezależnych) jest niekorzystna. Często, bowiem świadczenia te są jedynym źródłem dochodów, źródłem utrzymania osób starszych. W globalnym ujęciu należy stwierdzić, że 90% seniorów utrzymuje się wyłącznie ze świadczeń emerytalnych. Posiadanie własnych pieniędzy daje osobom starszym poczucie samodzielności. Wysokość emerytury ma szczególne znaczenie zarówno dla osób samotnych (pozbawionych naturalnego oparcia rodzinnego), jak dla osób żyjących z rodziną.

W 2025 roku na terenie gminy Mikołajki mieszkały 5130 osoby w wieku 60 lat i więcej. Obszar miejski zamieszkiwało 50% omawianej grupy wiekowej, wiejski 47.%. Mężczyźni stanowili 41 % populacji w wieku 60 lat. Ich liczebność jest podobna zarówno na obszarze miejskim jak i wiejskim. Z tego wynika, że mężczyźni zarówno na wsi jak i w mieście stanowią większą grupę wiekową populacji osób starszych niż kobiety.

Tabela 15 Mieszkańcy gminy Mikołajki w wieku 60 lat i więcej wg obszaru zamieszkania w latach 2021-2025.

wyszczególnienie	Rok				
	2021	2022	2023	2024	2025
Miasto	M -1239	M –1202	M - 1171	M –1149	M –1109
	K - 1269	K - 1204	K –1158	K –1127	K - 1076
Wieś	M - 1673	M - 1495	M - 1488	M –1456	M –1493
	K –1069	K - 1483	K - 1399	K–1426	K - 1452
Ogółem					
	M –2912	M - 2697	M - 2659	M –2605	M - 2602
	K - 2338	K - 2687	K - 2557	K –2553	K - 2528

Źródło: Opracowania własne MGOPS na podstawie Banku Danych Lokalnych.

Powyższa tabela przedstawia liczbę mieszkańców gminy Mikołajki w wieku 60 lat i więcej w latach 2021–2025 z podziałem na płeć oraz miejsce zamieszkania (miasto i wieś). Na podstawie danych można zauważyć, że ogólna liczba osób starszych w gminie wykazuje tendencję spadkową, a nie wzrostową. W 2021 roku liczba mężczyzn wynosiła 2912, natomiast w 2025 roku spadła do 2602. Odwrotny trend obserwuje się wśród kobiet – ich liczba zwiększyła się z 2338 w 2021 roku do 2528 w 2025 roku (z niewielkimi wahaniami w latach pośrednich).

W miastach liczba seniorów systematycznie maleje zarówno wśród mężczyzn (z 1239 do 1109), jak i kobiet (z 1269 do 1076). Na obszarach wiejskich sytuacja jest bardziej zróżnicowana – liczba mężczyzn spada do 2024 roku, a następnie nieznacznie rośnie w 2025 roku, natomiast liczba kobiet po wzroście w 2022 roku wykazuje niewielkie wahania, utrzymując się na zbliżonym poziomie.

Podsumowując, w badanym okresie nastąpił spadek liczby osób w wieku 60 lat i więcej o około 2–3%, co może wynikać m.in. z procesów migracyjnych, zmian demograficznych lub struktury wieku ludności.

Przyjmuje się, że nowoczesną politykę społeczną cechować powinna m.in. kreatywność, nowatorstwo, odwaga, elastyczność, konsekwencja oraz silne oparcie na samorządności lokalnej. Natomiast w odniesieniu do ludzi starych polityka społeczna powinna opierać się na rzetelnym monitorowaniu problemów i prognoz. A nade wszystko potrzebna jest zdolność do podejmowania wyzwań współczesności oraz konsekwencja w realizacji programów przez kolejno zmieniające się rządy.

Na terenie gminy Mikołajki działają instytucje, kluby i stowarzyszenia, które koncentrują się wokół rehabilitacji i integracji ludzi starszych. Należą do nich:

Ewangelicki dom opieki "Arka"

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy również kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu. Osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy z formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej zlokalizowanego jak najbliżej miejsca zamieszkania. Dom pomocy społecznej świadczy usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne w zakresie i formach wynikających z indywidualnych potrzeb osób w nich przebywających. Domy pomocy społecznej przeznaczone są dla osób w podeszłym wieku, przewlekle somatycznie chorych, przewlekle psychicznie chorych, dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie, dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie oraz osób niepełnosprawnych fizycznie. Wydatki związane z zapewnieniem całodobowej opieki mieszkańcom oraz zaspokajaniem ich niezbędnych potrzeb bytowych i społecznych z całości pokrywa dom pomocy społecznej. Decyzję o skierowaniu do domu pomocy społecznej i decyzję ustalającą opłatę za pobyt w DPS podejmuje organ gminy właściwy dla kierowanej osoby. Obowiązani do wnoszenia opłaty za pobyt w DPS są w kolejności: 1) mieszkaniowiec domu, nie więcej jednak niż 70 % swojego dochodu, a w przypadku małoletnich przedstawiciel ustawowy z dochodów dziecka, nie więcej niż 70 % tego dochodu; 2) małżonek, zstępni przed wstępnymi; 3) gmina, z której osoba została skierowana do DPS, przy czym osoby i gmina określone w punkcie 2) i 3) nie mają obowiązku wnoszenia opłat, jeżeli mieszkaniowiec domu ponosi pełną odpłatność.

Liczbę osób skierowanych do domów pomocy społecznej w latach 2019-2024 przedstawia poniżej tabela.

Tabela 16. Liczba osób skierowanych do domów pomocy społecznej w latach 2019-2024.

wyszczególnienie	liczba osób	Średnia miesięczna kwota świadczeń w zł
2019	10	41 112
2020	8	67 317
2021	9	35 904

2022	9	80 680
2023	12	122 124
2024	8	39 587

Źródło: Opracowania własne MGOPS.

Na terenie gminy Mikołajki niewiele jest osób, które korzystają z tego typu wsparcia. Wynika to m.in. z ogromnych kosztów ewentualnego umieszczenia osoby w placówce całodobowej. Zanim podejmiemy ostateczny krok w kierunku umieszczenia w DPS, osobom starszym, chorym i niepełnosprawnym proponujemy skorzystanie z usług opiekuńczych, które są świadczone na terenie gminy przez 6 opiekunek zatrudnionych w MOPS lub wsparcie działaniami aktywizująco-wspierającymi ŚDS w Mikołajkach. W 2025 roku usługi opiekuńcze świadczone były dla 54 osób; w 2024 roku dla 42 osób; w 2023 roku dla 40 osób; w 2022 roku dla 34.

Posiadanie domu opieki na naszym terenie jest niewątpliwym atutem. Mimo że jest to placówka powiatowa a nie gminna traktujemy umieszczanie w niej naszych klientów jako priorytetowe. Bliskość najbliższego otoczenia oraz znajomych osób i rodziny wpływa w sposób bardzo pozytywny na zmianę jaką jest umieszczenie w placówce opieki całodobowej. Często osoby aplikujące o pomoc w formie skierowania do DPS zaznaczają we wniosku "Arkę" jako miejsce docelowe.

Stowarzyszenie Dzieci Wojny w Polsce Oddział Mrągowo.

Prezes Zarządu : Marianna Szeffler

Liczba członków: 165 osób

Cele i działania:

- integracja środowiska małoletnich ofiar wojny 1939-1945, którzy w dniu 8 maja 1945 roku nie mieli ukończonych 18 lat;
- udzielanie pomocy prawnej swoim członkom występującym z roszczeniami o rekompensaty za poniesione szkody oraz powstałe skutki ich następstw od rządów państw winnych II Wojny Światowej;
- inspirowanie i utrwalanie osobistych historycznych wspomnień z okresu II Wojny Światowej;
- otaczanie opieką członków Stowarzyszenia i pozostałych po nich wdów i wdowców, zwłaszcza w zakresie spraw socjalnych i zdrowotnych;
- czuwanie nad patriotyczną i obywatelską postawą swych członków, utrzymywanie więzi koleżeńskich, samopomoc oraz wzajemną życzliwość;
- reprezentowanie interesów swych członków wobec władz organów administracji państwowej i samorządowej oraz instytucji i organizacji społecznych, obrona godności i honoru członków Stowarzyszenia;
- umacnianie solidarności kombatanów w kraju i za granicą.

Mikołajski Uniwersytet III Wieku

Cele MUTW:

- Prowadzenie form działalności, m.in.: edukacyjnej, zdrowotnej, kulturalnej, twórczej oraz turystyczno-krajoznawczej dla osób starszych i niepełnosprawnych.
- Włączenie osób starszych i niepełnosprawnych do systemu kształcenia ustawicznego.
- Aktywizacja społeczna i poprawa jakości życia osób starszych i niepełnosprawnych.
- Upowszechnianie profilaktyki gerontologicznej.
- Stworzenie warunków do godnego starzenia się.

W ramach działalności Uniwersytetu III Wieku prowadzone są zajęcia:

1. Gimnastyka lecznicza
 2. Klub filmowy
 3. Warsztaty fotograficzne
 4. Aqua Aerobic na basenie
 5. Zespół Piosenki Biesiadnej „Uśmiech”
 6. Informatyka
 7. Lektorat języka obcego
 8. Rajdy terenowe, wycieczki, wędrówki, etc.
 9. Spotkania towarzyskie, wieczornice, krzewienie kultury
- Liczba członków: 180

PRZYCZYNY PROBLEMÓW OSÓB STARSZYCH

- podział osób starszych na dwie grupy (w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym) a co za tym idzie zróżnicowana i niespójna oferta aktywizująca,
- słabo rozpoznane potrzeby tej grupy wiekowej,
- niewielka grupa organizacji pozarządowych nakierowanych na pomoc osobom starszym,
- słaba aktywność wynikająca często z trudności finansowych (niskie emerytury) oraz wykluczenia cyfrowego

Parafialny zespół CARITAS przy Parafii Św. Mikołaja i Parafii Matki Bożej Różańcowej w Mikołajkach.

W gminie Mikołajki ważną rolę w zakresie działalności społecznej i charytatywnej odgrywa Caritas działający przy parafiach Matki Bożej Różańcowej oraz św. Mikołaja. Organizacja od wielu lat angażuje się w pomoc osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, realizując działania skierowane zarówno do rodzin, seniorów, osób samotnych, jak i dzieci oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Caritas Mikołajki prowadzi liczne akcje pomocowe i integracyjne, które mają na celu wsparcie mieszkańców gminy oraz budowanie solidarności społecznej. Do jednych z działań Caritas Mikołajki należą organizacja paczek świątecznych dla rodzin potrzebujących, przygotowywanie kolacji wigilijnych dla osób samotnych oraz dostarczanie żywności i podstawowych produktów do domów osób starszych i schorowanych. Organizowane są również akcje skierowane do najmłodszych mieszkańców, m.in. „Paczka dla Maluszka”, polegająca na zbiorce artykułów higienicznych, odzieży i produktów dla niemowląt oraz rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej.

Caritas Mikołajki współpracuje z Caritas Diecezji Elckiej, realizując wspólne działania pomocowe oraz uczestnicząc w inicjatywach prowadzonych na terenie całej diecezji. Istotnym elementem współpracy jest wsparcie Domu Samotnej Matki w Elku,

prowadzonego przez Caritas Diecezji Ełckiej. Placówka zapewnia schronienie, opiekę oraz pomoc kobietom samotnie wychowującym dzieci i znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej. W ramach współpracy organizowane są zbiórki darów, żywności, odzieży i artykułów codziennego użytku wspierających funkcjonowanie placówki oraz jej podopiecznych.

Działalność Caritas Diecezji Ełckiej obejmuje szeroki zakres działań społecznych i humanitarnych. Organizacja prowadzi pomoc społeczną, wspiera rodziny, osoby starsze, chore, osoby z niepełnosprawnościami, bezrobotnych oraz osoby zagrożone wykluczeniem społecznym. Ważnym obszarem działalności jest również promocja wolontariatu, integracja społeczna, działania edukacyjne i wychowawcze, a także inicjatywy wspierające rozwój lokalnych społeczności.

Działania Caritas na terenie gminy Mikołajki stanowi istotny element lokalnego systemu wsparcia społecznego i pokazuje duże zaangażowanie mieszkańców oraz wolontariuszy w niesienie pomocy osobom potrzebującym.

Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Lokalnych

Na terenie gminy Mikołajki działalność społeczną prowadzi Mikołajskie Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Lokalnych, którego głównym celem jest wspieranie rozwoju lokalnej społeczności oraz podejmowanie działań służących poprawie jakości życia mieszkańców. Stowarzyszenie koncentruje się przede wszystkim na aktywizacji społecznej, integracji mieszkańców oraz wspieraniu osób i środowisk znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej i materialnej. Swoje działania realizuje między innymi poprzez funkcjonujące w Mikołajkach Centrum Aktywności Lokalnej, które stanowi ważne miejsce inicjowania i prowadzenia różnorodnych przedsięwzięć społecznych, edukacyjnych i integracyjnych. Działalność Stowarzyszenia skierowana jest do różnych grup mieszkańców, dzieci i młodzieży, osób starszych, osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej, osób bezrobotnych oraz osób z niepełnosprawnościami. Organizacja podejmuje działania mające na celu wyrównywanie szans społecznych i edukacyjnych mieszkańców regionu, szczególnie dzieci i młodzieży, poprzez wspieranie rozwoju zainteresowań, talentów oraz kompetencji społecznych i edukacyjnych. Ważnym elementem działalności jest również tworzenie warunków umożliwiających młodym mieszkańcom lepszy start w dorosłe życie.

Stowarzyszenie prowadzi działania skierowane do osób starszych, w szczególności mieszkańców powyżej 50 roku życia. Organizowane inicjatywy służą aktywizacji społecznej seniorów, przeciwdziałaniu ich izolacji oraz wspieraniu aktywnego uczestnictwa w życiu lokalnej społeczności. Równocześnie Stowarzyszenie angażuje się w działania na rzecz integracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych marginalizacją społeczną, wspierając osoby bezrobotne, ubogie oraz osoby mające trudności w codziennym funkcjonowaniu.

Mikołajskie Stowarzyszenie prowadzi również działania związane z promocją równości społecznej, w tym upowszechnianiem praw kobiet i wspieraniem działań na rzecz równego statusu kobiet i mężczyzn. Ważnym elementem działalności organizacji jest współpraca z lokalnymi organizacjami pozarządowymi oraz jednostkami samorządu terytorialnego w zakresie realizacji projektów i inicjatyw służących rozwojowi społeczno-

gospodarczemu regionu. Angażuje się także w działania związane z ochroną środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego regionu oraz inicjuje przedsięwzięcia dotyczące opieki nad bezdomnymi zwierzętami. Organizacja pozostaje apolityczna i w swojej działalności nie wspiera żadnych ugrupowań politycznych ani grup wyznaniowych, kierując swoje działania do wszystkich mieszkańców bez względu na ich sytuację społeczną, zawodową czy światopoglądową.

3.6 Ochrona zdrowia

System ochrony zdrowia na terenie gminy Mikołajki oraz powiatu mrągowskiego zapewnia podstawową dostępność do świadczeń zdrowotnych dla mieszkańców, jednak charakteryzuje się ograniczonym dostępem do specjalistycznej opieki medycznej na poziomie lokalnym. Podstawową rolę w zabezpieczeniu potrzeb zdrowotnych mieszkańców pełnią przede wszystkim placówki podstawowej opieki zdrowotnej (POZ), gabinety lekarzy rodzinnych oraz podstawowe punkty diagnostyczne.

W przypadku konieczności uzyskania specjalistycznych świadczeń zdrowotnych mieszkańcy gminy Mikołajki zmuszeni są do korzystania z placówek zlokalizowanych w większych ośrodkach miejskich, w szczególności w Olsztynie oraz w Mrągowie. Dotyczy to m.in. takich dziedzin jak kardiologia, ortopedia, endokrynologia, neurologia czy specjalistyczna diagnostyka.

Istotnym elementem lokalnego systemu ochrony zdrowia są również działania profilaktyczne i prozdrowotne realizowane przez gminę Mikołajki. Obejmują one programy w zakresie profilaktyki chorób cywilizacyjnych, promocji zdrowego stylu życia oraz wczesnego wykrywania chorób. Działania te mają szczególne znaczenie w kontekście starzenia się społeczeństwa oraz rosnącego udziału osób w wieku poprodukcyjnym.

Ważną rolę w systemie wsparcia zdrowotnego pełni także współpraca samorządu z podmiotami leczniczymi oraz instytucjami zewnętrznymi, co umożliwia organizację badań profilaktycznych i konsultacji specjalistycznych dla mieszkańców. Działania te mają na celu zwiększenie dostępności do usług medycznych oraz ograniczenie barier wynikających z odległości do większych ośrodków medycznych.

Na terenie powiatu mrągowskiego funkcjonuje sieć placówek ochrony zdrowia, obejmująca publiczne i niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej, przychodnie specjalistyczne oraz apteki. Pomimo tego, system ochrony zdrowia nadal boryka się z problemem nierównomiernego rozmieszczenia usług medycznych oraz ograniczonej dostępności lekarzy specjalistów, szczególnie w mniejszych miejscowościach.

Dodatkowym wyzwaniem jest rosnące zapotrzebowanie na usługi zdrowotne wynikające z procesu starzenia się społeczeństwa oraz zwiększonej liczby osób wymagających stałej opieki medycznej i rehabilitacyjnej. Wpływa to na konieczność rozwijania usług opieki długoterminowej, środowiskowej oraz wsparcia dla osób niesamodzielnych.

W systemie ochrony zdrowia istotną rolę odgrywają również działania o charakterze profilaktycznym i edukacyjnym, realizowane we współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego, placówkami oświatowymi oraz organizacjami pozarządowymi.

3.7 Edukacja

W gminie Mikołajki funkcjonuje jedno przedszkole publiczne pod nazwą - Przedszkole Samorządowe "Promyczek". Organem prowadzącym publiczne przedszkole jest gmina

Mikołajki. Nadzór pedagogiczny nad przedszkolami sprawuje Warmińsko-Mazurski Kurator Oświaty. Przedszkole realizuje cele i zadania określone w ustawie o systemie oświaty oraz przepisach wydanych na jej podstawie. Celem wychowania przedszkolnego wynikającym z podstawy programowej wychowania przedszkolnego jest między innymi:

- wspomaganie dzieci w rozwijaniu uzdolnień oraz kształtowanie czynności intelektualnych potrzebnych im w codziennych sytuacjach i w dalszej edukacji,
- budowanie systemu wartości, w tym wychowywanie dzieci tak, żeby lepiej orientowały się w tym, co jest dobre, a co jest złe,
- kształtowanie u dzieci odporności emocjonalnej koniecznej do racjonalnego radzenia sobie w nowych i trudnych sytuacjach,
- rozwijanie umiejętności społecznych dzieci,
- stwarzanie warunków sprzyjających wspólnej i zgodnej zabawie oraz nauce dzieci o zróżnicowanych możliwościach fizycznych i intelektualnych,
- troska o zdrowie dzieci i ich sprawność fizyczną, zachęcanie do uczestnictwa, w zabawach i grach sportowych,
- budowanie dziecięcej wiedzy o świecie społecznym, przyrodniczym i technicznym oraz rozwijanie umiejętności prezentowania swoich przemyśleń w sposób zrozumiały dla innych,
- wprowadzanie dzieci w świat wartości estetycznych i rozwijanie umiejętności wypowiadania się poprzez muzykę, małe formy teatralne oraz sztuki plastyczne,
- kształtowanie u dzieci poczucia przynależności społecznej (do rodziny, grupy rówieśniczej i wspólnoty narodowej) oraz postawy patriotycznej,
- zapewnienie dzieciom lepszych szans edukacyjnych poprzez wspieranie ich ciekawości, a także kształtowanie tych wiadomości i umiejętności, które są ważne w edukacji szkolnej.

Do przedszkola przyjmowane są dzieci w wieku od 3 do 6 lat. Przedszkole funkcjonuje od godziny 6.30 do godziny 16.00, od poniedziałku do piątku przez cały rok kalendarzowy. Podstawa programowa jest realizowana od godziny 8.00 do godziny 13.00. W chwili obecnej koszt pobytu dziecka wynosi: 1zł/1godz. oraz 5zł dzienna stawka żywieniowa.

Tabela 17. Dzieci uczęszczające do Przedszkola Publicznego na terenie gminy Mikołajki w latach szkolnych 2020/2021 - 2024/2025.

Wyszczególnienie	Liczba uczestników w latach				
	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024	2024/2025
Przedszkole Samorządowe "Promyczek"	136	136	131	126	126

Źródło: Opracowania własne na podstawie danych Przedszkola Samorządowego oraz Zespołu Obsługi Szkół i Przedszkoli w Mikołajkach.

Z powyższych danych wynika, że liczba dzieci uczęszczających do przedszkola Publicznego na terenie gminy Mikołajki systematycznie zmalała do roku szkolnego 2020/2025. W przedszkolu w ramach podstawy programowej organizowane są zajęcia zapewniające prawidłowe zgodne z podstawą programową przygotowanie dzieci do podjęcia obowiązku szkolnego. Dzieciom wymagającym wsparcia organizowana jest pomoc psychologiczno-pedagogiczną przez udział w terapii pedagogicznej, terapii logopedycznej, gimnastyce korekcyjnej. Wszystkie dzieci są objęte nauką języka angielskiego. W zależności od zapotrzebowania, rodzaju niepełnosprawności dzieci, stwarzane są warunki do funkcjonowania oddziału integracyjnego. Nauczycielki przedszkola prowadzą specjalistyczne

zajęcia z małymi dziećmi w ramach wczesnego wspomagania rozwoju dziecka.

Przedszkole ma duże osiągnięcia w edukacji ekologicznej dzieci. Systematycznie od wielu lat organizowana jest współpraca z Mazurskim Centrum Edukacji Ekologicznej w Giżycku. Z sukcesem pozyskiwane są środki finansowe na realizację zadań służących ochronie środowiska. Wsparcie w tego typu zadaniach uzyskiwane jest od lokalnych nadleśnictw. Od wielu lat Przedszkole systematycznie zbiera: zużyte baterie, plastikowe nakrętki, makulaturę. Organizowane są konkursy i przeglądy o zasięgu gminnym: konkurs wiedzy „Bezpieczne dziecko”, przegląd piosenki wiosennej „Wiosenne dźwięki, kolory i zapachy”, konkurs plastyczny.

Nieformalna grupa działająca przy placówce realizuje zadania we współpracy ze Stowarzyszeniem Pomocy Dzieci i Młodzieży. W roku bieżącym z powodzeniem zrealizowano projekt „Folklor mazurski nie tylko w żłobku i w przedszkolu”.

Wychowankowie placówki z sukcesami uczestniczą w konkursach plastycznych organizowanych przez Bibliotekę Publiczną w Mikołajkach. Od lat systematycznie organizowane są przy wsparciu biblioteki spotkania czytelnicze dla dzieci z udziałem pisarzy, aktorów, przedstawicieli naszej gminy.

Kadra przedszkola systematycznie doskonali swoje umiejętności zawodowe przez udział w szkoleniach i kursach.

Na terenie Gminy Mikołajki funkcjonują 3 szkoły podstawowe (Szkoła Podstawowa Zespołu Oświatowego w Mikołajkach, Szkoła Podstawowa Zespołu Oświatowego w Baranowie, Szkoła Podstawowa w Olszewie),

Szkoła podstawowa realizuje cele i zadania wynikające z przepisów prawa oświatowego oraz uwzględniające program wychowawczy szkoły i program profilaktyki dostosowany do potrzeb rozwojowych uczniów oraz potrzeb środowiska lokalnego. Nadrzędnym celem pracy jest wszechstronny rozwój ucznia. Szkoły realizują zadania w zakresie nauczania, kształcenia umiejętności i wychowania oraz działania opiekuńcze i profilaktyczne odpowiednie do istniejących potrzeb. Szkoły ściśle współpracują z Poradnią Psychologiczno - Pedagogiczną, policją, kuratorami sądowymi, strażą pożarną, parafiami, organami administracji samorządowej oraz innymi instytucjami. Na terenie miasta i wsi dzieci są dowożone do szkoły w zależności od odległości zamieszkania ucznia od szkoły.

W roku szkolnym 2024/2025 do Szkoły Podstawowej uczęszczało 349 uczniów. Dzieci uczyły się w 16 zespołach klasowych przeznaczonych dla uczniów klas I-VI. Szkoła posiada pracownię informatyczną, salę gimnastyczną, a także wyposażona w stołówkę, bibliotekę, świetlicę szkolną. Na terenie szkoły znajdują się boiska do różnych dyscyplin sportowych oraz spełniająca wszelkie standardy sala zabaw. Dla uczniów organizowana jest cała gama zajęć pozalekcyjnych w formie kół zainteresowań.

Drugi co do wielkości w Gminie Mikołajki jest Zespół Szkół w Baranowie składający się ze szkoły podstawowej, W roku szkolnym 2024/2025 w Szkole Podstawowej uczęszczało 50 uczniów w 6 zespołach klasowych. Do dyspozycji uczniów szkoły podstawowej jest, sala informatyczna, biblioteka, stołówka, świetlica szkolna. Na terenie szkoły znajdują się boiska szkolne oraz plac zabaw.

Szkoła Podstawowa w Olszewie. W roku szkolnym 2024/2025 uczęszczało do niej 78 uczniów, którzy uczyli się w 7 oddziałach klasowych. Uczniowie mają możliwość korzystania z biblioteki szkolnej, stołówki, świetlicy oraz sali gimnastycznej.

W latach 2019 - 2025 obserwuje się tendencję spadkową ilości uczniów w szkołach podstawowych, co wynika przede wszystkim z niżu demograficznego roczników uczęszczających do szkół. W szkołach podstawowych w roku szkolnym 2024/2025 w wyniku zmian prawnych dotyczących realizacji obowiązku szkolnego nastąpił nieznaczny wzrost, jednak nie ma on wpływu na stałą tendencję. Szczegółowe dane dotyczące liczby uczniów w

poszczególnych szkołach podstawowych przedstawia poniższa tabela:

Tabela 18. Uczniowie szkół podstawowych z terenu gminy Mikołajki w latach szkolnych 2018-2019 - 2024/2025.

Wyszczególnienie	rok szkolny			
	2019/2020	2020/2021	2022/2023	2024/2025
Szkoła Podstawowa w Mikołajkach	377	367	363	344
Szkoła Podstawowa w Baranowie	81	68	73	50
Szkoła Podstawowa w Olszewie	65	64	77	78
OGÓŁEM	523	499	513	472

Źródło: Opracowania własne MOPS na podstawie danych z ZOŚiP w UMiG Mikołajki.

Zauważalny jest spadek liczby uczniów w szkołach miejskich i wiejskich. W roku szkolnym 2019-2020 w szkole podstawowej uczyło się 523 uczniów natomiast, w roku szkolnym 2024/2025 już tylko 472 uczniów. Dane liczbowe przedstawia powyższa tabela.

W obszarze edukacji działalność swą koncentruje także organizacja pozarządowa - Samodzielne Koło Terenowe nr 93, Społecznego Towarzystwa Oświatowego w Mikołajkach

Działa ono od 1990 roku. Stowarzyszenie koncentruje się na stworzeniu odpowiednich warunków do rozwoju, wyrównywaniu szans dla dzieci i młodzieży z terenów wiejskich jak propagowaniu edukacji w duchu tolerancji i wolności. Od początku istnienia STO było także organem tworzącym a następnie prowadzącym Społeczne Liceum i Gimnazjum w Mikołajkach.

STO jest organizacją pozarządową o statusie pożytku publicznego, która na zasadach non profit całość pozyskanych funduszy przeznacza na działalność szkoły oraz projekty edukacyjno-kulturalne.

Głównym celem stowarzyszenia jest :

- wspieranie inicjatyw społecznych,
- wzbogacanie możliwości edukacji i wychowania dzieci i młodzieży poprzez propagowanie nowych form kształcenia,
- łączenie wychowania i edukacji w systemie gimnazjalnym i licealnym,
- budowanie nowoczesnego społeczeństwa oświatowego i obywatelskiego,
- dialog międzykulturowy,
- atmosfera wolności i tolerancji,
- wszechstronne i rzetelne kształcenie młodych ludzi,
- wyrównywanie szans dla dzieci i młodzieży z terenów wiejskich.

PROBLEMY W SFERZE EDUKACJI

1. Trudności w kształceniu osób niepełnosprawnych oraz z problemami w uczeniu się i

zaburzeniami zachowania.

Przyczyny:

- brak klas integracyjnych na różnym poziomie kształcenia,
- brak klas terapeutycznych na różnym poziomie kształcenia,
- trudności w nauce i brak motywacji do nauki uczniów,
- potrzeba zwiększenia zajęć terapeutycznych.

2. Niewystarczające wsparcie rodzin z problemami wychowawczymi.

Przyczyny:

- niewystarczające rozpoznanie problemów i sytuacji rodzinnej dziecka przez wychowawców,
- niewystarczający przepływ informacji na temat sytuacji dziecka pomiędzy środowiskiem wychowawczym,
- brak reakcji ze strony najbliższego otoczenia dziecka.

3. Słaba wymiana informacji pomiędzy instytucjami działającymi w obszarze edukacji, kultury, pomocy społecznej i kurateli.

4. Sieroctwo społeczne.

Przyczyny:

- wyjazdy zagraniczne rodziców w celach zarobkowych i brak opiekunów prawnych pozostawianych dzieci,
- spędzanie przez dzieci poza domem zbyt dużo czasu,
- informatyzacja życia społecznego,
- brak zainteresowania i dostatecznej opieki ze strony rodziców wobec swoich dzieci,
- przerzucanie odpowiedzialności za dziecko na instytucje.

3.7 Bezpieczeństwo publiczne

Ochotnicza Straż Pożarna

Na terenie gminy Mikołajki funkcjonują cztery jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych, które realizują zadania własne gminy w zakresie ochrony przeciwpożarowej i bezpieczeństwa publicznego. Do podstawowych zadań tych jednostek należy ochrona życia, zdrowia, mienia oraz środowiska przed pożarami, klęskami żywiołowymi, zagrożeniami ekologicznymi oraz innymi miejscowymi zagrożeniami.

Działalność jednostek OSP finansowana jest z budżetu gminy w formie dotacji przekazywanej na podstawie zawartych umów. Środki te wypłacane są w transzach miesięcznych, a ich rozliczenie następuje kwartalnie.

Jedną z kluczowych jednostek jest OSP w Olszewie, włączona do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. Jednostka ta działa na terenie całego powiatu i może być dysponowana do działań w ramach wojewódzkiego odwołu operacyjnego. Dysponuje odpowiednim zapleczem sprzętowym oraz wyszkoloną kadrą, co umożliwia realizację zadań z zakresu ratownictwa technicznego, gaśniczego oraz medycznego.

OSP w Grabówku stanowi jednostkę o mniejszym potencjale operacyjnym, jednak odgrywa istotną rolę w zabezpieczeniu lokalnym. Wyposażenie jednostki pozwala na prowadzenie podstawowych działań ratowniczo-gaśniczych oraz wsparcie innych jednostek

w przypadku większych zdarzeń.

OSP w Woźnicach dysponuje ciężkim samochodem ratowniczo-gaśniczym oraz sprzętem umożliwiającym prowadzenie działań gaśniczych. Jednostka ta pełni ważną funkcję w zakresie zabezpieczenia obszarów wiejskich gminy.

Największe znaczenie operacyjne posiada OSP w Mikołajkach, która od 1995 r. wchodzi w skład Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. Jednostka ta jest również częścią wojewódzkiego odvodu operacyjnego, co oznacza możliwość udziału w działaniach przekraczających skalę powiatu, w tym w likwidacji skutków dużych pożarów oraz klęsk żywiołowych.

OSP w Mikołajkach dysponuje dobrze rozwiniętym zapleczem sprzętowym oraz odpowiednio wyszkoloną kadrą, co umożliwia realizację szerokiego zakresu działań, w tym ratownictwa technicznego, drogowego, medycznego, powodziowego oraz poszukiwawczo-ratowniczego. Jednostka liczy 46 członków, z czego 25 posiada zdolność do bezpośredniego udziału w działaniach ratowniczych.

Tabela 19. Samochody ratowniczo-gaśnicze OSP Mikołajki

	0 - 10 lat	11-20 lat	21-30 lat	Powyżej 31 lat
Lekkie 2 t. - 7,5 t.	-	1	-	-
Średnie 7,5 t. - 14 t.	1	-	-	1
Ciężkie ponad 14 t.	-	-	1	-

Źródło: Raport OSP Mikołajki

Obecnie na wyposażeniu jednostki OSP Mikołajki znajdują się 3 samochody ratowniczo-gaśnicze oraz samochód z podnośnikiem hydraulicznym, dla których średnia wieku to 20 lat, a podstawowym wozem bojowym jest GBA z napędem na tylną oś. Bezpieczeństwo i skuteczność działań gaśniczych z uwagi na znaczną, ponad 25 km, odległość najbliższej JRG w Mrągowie powinien zapewnić ciężki samochód gaśniczy uterenowiony. Aktualnie eksploatowany jest zawodny, wymaga częstych napraw, a dojazd nim do miejsca pożaru często niemożliwy, ze względu na brak przedniego napędu. Samochody GBA i GCBA mają małą ilość miejsca na sprzęt, co powoduje konieczność wymiany wyposażenia w zależności od tego, do jakiego zdarzenia jest dysponowany. Zwiększa to czas podjęcia działań i utrudnia pracę strażakom. Praktycznie jednostka nie posiada w pełni sprawnego samochodu bojowego mogącego się poruszać po drogach gruntowych co powoduje, że zabezpieczenie Gminy i Miasta Mikołajki jest niewystarczające.

Na podstawie analizy operacyjnej za 2024 r. przygotowanej przez Powiatową Państwową Straż Pożarną w Mrągowie, uczestnictwo OSP Mikołajki w akcjach ratunkowych na terenie powiatu mrągowskiego na przykładzie innych jednostek z powiatu przedstawia się następująco:

Tabela 20. Zestawienie wyjazdów JRG w Mrągowie oraz jednostki OSP w 2023 i 2024 r. JRG Mikołajki

JRG	Pożar		MZ		AF		Razem	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Mrągowo	122	121	336	363	69	107	527	591

OSP gm. Mikołajki

OSP	Pożar		MZ		AF		Razem	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Mikołajki	27	26	99	120	20	34	146	180
Grabówka	2	2	3	3	-	1	5	6
Olszewo	6	8	10	28	-	1	16	37
Woźnice	13	22	23	34	1	2	27	58

Z danych przedstawionych w tabeli wynika, że Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza w Mrągowie odnotowała wzrost liczby interwencji z 527 w 2023 r. do 591 w 2024 r., głównie w zakresie miejscowych zagrożeń oraz alarmów fałszywych.

Spośród jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych działających na terenie gminy Mikołajki największą aktywnością wykazuje się OSP w Mikołajkach, która zwiększyła liczbę wyjazdów z 146 do 180. Pozostałe jednostki OSP odnotowały niższą liczbę interwencji, co wskazuje na dominującą rolę OSP w Mikołajkach w zabezpieczeniu operacyjnym gminy.

Tabela 21. Udział jednostek ochrony przeciwpożarowej w interwencjach w 2024 r.

Lp.	Powiat/Gmina	OGÓŁEM	OGÓŁEM		JRG		OSP w KSRG		OSP inne	
			samoch.	osoby	samoch.	osoby	samoch.	osoby	samoch.	osoby
1	Mikołajki	224	409	1793	124	391	279	1376	6	26
2	M. Mrągowo	213	320	1134	290	1002	30	132	0	0
3	Mrągowo	230	370	1538	163	528	195	951	12	59
4	Piecki	195	308	1346	81	267	201	951	26	128
5	Sorkwity	128	175	811	45	152	121	621	9	38

Źródło: Analiza operacyjna PPSP w Mrągowie

Analiza udziału jednostek ochrony przeciwpożarowej w interwencjach w 2024 r. wskazuje, że na terenie gminy Mikołajki główny ciężar działań ratowniczych spoczywa na jednostkach OSP włączonych do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego.

Jednostki te zrealizowały większą liczbę wyjazdów oraz zaangażowały więcej strażaków niż Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza, co potwierdza ich kluczową rolę w zapewnieniu bezpieczeństwa na poziomie lokalnym.

Tabela 22. Wyjazdy jednostek wchodzących do KSRG w 2025 r.

KSRG 2025 rok	P	MZ	AF	P	MZ
Wyjazdy	teren powiatu mrągowskiego			teren poza powiatem	
Sorkwity	70	20	1	-	-
Olszewo	20	18	1	1	1
Uźranki	6	30	1	-	-
Wierzbowo	0	15	0	-	-
Grabowo	8	10	1	-	-

Piecki	18	45	1	1	1
Krutyń	7	28	1	1	-
Nawiady	9	27	1	-	1
Rybno	9	12	2	1	-
Warpuny	12	18	0	1	-
Mikołajki	50	140	6	2	3
Mrągowo	0	18	2	0	-

Źródło: Dane OSP Mikołajki

Zestawienie wyjazdów jednostek wchodzących w skład KSRG w 2025 r. wskazuje, że największą aktywnością operacyjną nadal charakteryzuje się OSP w Mikołajkach, szczególnie w zakresie miejscowych zagrożeń. Jednostka ta uczestniczy również w działaniach poza terenem powiatu, co świadczy o jej wysokiej gotowości operacyjnej oraz znaczeniu w systemie ratowniczym wykraczającym poza obszar gminy.

Tabela 23. Wyjazdy jednostek wchodzących do KSRG w 2024 r.

KSRG 2024 rok	P	MZ	AF	P	MZ
Wyjazdy	teren powiatu mrągowskiego			teren poza powiatem	
Sorkwity	10	28	2	-	-
Olszewo	22	20	1	1	1
Uźranki	11	31	5	1	-
Wierzbowo	12	19	2	1	1
Grabowo	9	15	1	-	-
Piecki	20	50	2	1	1
Krutyń	8	30	1	1	-
Nawiady	10	28	1	-	1
Rybno	10	17	1	-	-
Warpuny	12	16	2	-	-
Mikołajki	55	150	8	2	3
Mrągowo	0	20	3	-	-

Źródło: Dane OSP Mikołajki

Dane za 2024 r. potwierdzają wysoką aktywność jednostek KSRG, wśród których wyróżnia się OSP w Mikołajkach, osiągając najwyższą liczbę wyjazdów spośród analizowanych jednostek. Porównanie z rokiem 2025 wskazuje na niewielki spadek liczby interwencji tej jednostki, jednak nadal utrzymuje ona wiodącą pozycję pod względem zaangażowania operacyjnego.

Celem działalności OSP w Mikołajkach jest przede wszystkim zapobieganie pożarom, udział w akcjach ratowniczych, informowanie ludności o zagrożeniach oraz podejmowanie działań na rzecz ochrony środowiska.

Obecny stan systemu ochrony przeciwpożarowej na terenie gminy Mikołajki można uznać za prawidłowy i zgodny z obowiązującymi wymaganiami. Kluczową rolę w zapewnieniu bezpieczeństwa mieszkańców odgrywają jednostki OSP, które stanowią podstawowy element reagowania na zagrożenia na poziomie lokalnym.

Komisariat policji w Mikołajkach

Komisariat Policji w Mikołajkach funkcjonuje od 1990 r. Wcześniej od 1045 r. funkcjonował jako Komisariat Milicji. Jednostka zatrudnia 19 osób. Struktura organizacyjna KP W Mikołajkach wygląda następująco.:

1. Komendant Komisariatu Policji w Mikołajkach - 1 etat,
2. Kierownik OPI i Dzielnicowych - 1 etat,
3. Zespół Kryminalny - 5 funkcjonariuszy,
4. Zespół Dzielnicowy - 2 funkcjonariuszy,
5. Stanowisko ds. wykroczeń - 1 funkcjonariusz,
6. Zespół patrolowo-Interwencyjny - 7 funkcjonariuszy,
7. Pracownicy cywilni - 2 osoby.

W 2025 roku stwierdzono 132 przestępstwa, w porównaniu do roku poprzedniego zanotowano spadek o 4 %, zaś w porównaniu do 2020 roku spadek o 18 %. Najczęściej popełnianymi przestępstwami w 2025 roku na terenie gminy były przestępstwa kryminalne i przeciwko mieniu.

Tabela 24. Rodzaje przestępstw na terenie gminy Mikołajki w latach 2020-2025

Wyszczególnienie	Rok					
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
liczba przestępstw stwierdzonych	130	149	144	139	135	132
Przestępstwa kryminalne	27	26	23	21	10	20
przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu	3	4	7	12	17	9
przestępstwa przeciwko mieniu	27	30	29	25	15	24
Przestępstwa narkotykowe	2	6	1	1	3	4
Przestępstwa gospodarcze	10	24	20	17	12	19
czyny popełnione przez nieletnich	2	0	1	2	0	0
znęcanie się nad rodziną	6	6	3	4	5	3

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Mrągowie.

Dane dotyczące przestępstw w ruchu drogowym przedstawiają od 2021 roku tendencję spadkową. W wyniku kontroli drogowych prowadzonych przez funkcjonariuszy Wydziału Ruchu Drogowego Komendy Powiatowej Policji w Mrągowie w 2025 roku ujawniono przypadki kierowania pojazdami w stanie nietrzeźwości na terenie powiatu mrągowskiego. Dane szczegółowe w układzie gminnym, w tym dla gminy Mikołajki, nie są prowadzone w odrębnej statystyce i nie są publikowane w oficjalnych zestawieniach.

Analiza dostępnych danych wskazuje, że problem kierowania pojazdami pod wpływem alkoholu ma charakter utrwalony i mimo działań prewencyjnych oraz zaostreżenia przepisów utrzymuje się na względnie stałym poziomie.

Tabela 25. Ilość kontroli drogowych na terenie gminy Mikołajki w latach 2021-2025

wyszczególnienie	Rok				
	2021	2022	2023	2024	2025
ilość kontroli drogowych	4789	2651	1944	1724	1553

Źródło: Opracowania własne na podstawie danych z Komendy Powiatowej Policji w Mrągowie.

Działalność profilaktyczna

Komisariat Policji w Mikołajkach przeciwdziałając zjawiskom patologicznym wśród dzieci i młodzieży, w tym demoralizacji i przestępczości nieletnich, utrzymywała stałą współpracę z dyrekcjami miejscowych szkół oraz pedagogami i psychologami szkolnymi. W ramach tej współpracy realizowane były programy profilaktyczne pod nazwą: "Bezpieczne ferie", "Bezpieczna droga do szkoły", "Bezpieczne wakacje" i "Bezpieczny internet". W wyniku współpracy ze szkołami, policjanci uczestniczyli spotkaniach z młodzieżą szkolną.

Ponadto przedstawiciele Policji są stałymi członkami Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Współpracują z Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Zespołem Służby Kuratorskiej w Mrągowie, OSP Mikołajki, Państwową Strażą Rybacką, Strażą Leśną, PSP w Mrągowie, MOPR w Mikołajkach.

PROBLEMY W SFERZE BEZPIECZEŃSTWA

1. Wykroczenia i przestępstwa przeciwko zdrowiu i życiu (w tym samobójstwa).

Przyczyny:

- uzależnienia,
- nieprawidłowe wzorce zachowań wśród młodzieży,
- brak autorytetów,
- brak odpowiedniej edukacji i egzekwowania odpowiedzialności prawnej i karnej wobec społeczności,
- niska świadomość konsekwencji popełnianych czynów,
- niska samoocena i nieumiejętność radzenia sobie z problemami osób młodych,
- brak wiedzy z jakiej formy pomocy ofiary przestępstw mogą skorzystać.

2. Przemoc domowa.

Przyczyny:

- uzależnienia,
- patologie,
- niewłaściwe wzorce, stereotypy przekazywane następnemu pokoleniu,
- zaburzenia psychiczne w rodzinie,
- przyzwolenie społeczne najbliższego otoczenia na przemoc w rodzinie,
- brak podstawowej wiedzy na temat przemocy.

3. Przestępstwa nieletnich, demoralizacja.

Przyczyny:

- brak nadzoru młodzieży ze strony rodziców,
- niewłaściwe postawy rodzicielskie, brak ugruntowanego systemu wartości wśród dzieci i młodzieży,
- negatywny wpływ środowiska, otoczenia na postawy dzieci i młodzieży,

- niska samoocena osób zdemoralizowanych,
 - euro sieroctwo dzieci i młodzieży,
 - niepowodzenia dydaktyczne uczniów,
 - eksperymentowanie młodzieży ze środkami odurzającymi,
 - zaburzenia zachowań osób młodych,
 - duża dostępność nieletnich do alkoholu i środków psychoaktywnych,
- niewystarczająca oferta spędzania wolnego czasu dla młodzieży.

3.9 Kultura, sport

Na terenie gminy Mikołajki działalność kulturalną prowadzi Centrum Kultury „Kłobuk”, które pełni funkcję głównej instytucji kultury. Jego działalność obejmuje organizację wydarzeń kulturalnych, animację życia społecznego, rozwijanie zainteresowań mieszkańców oraz prowadzenie zajęć artystycznych i edukacyjnych skierowanych do dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych. Instytucja ta odpowiada również za integrację lokalnej społeczności poprzez tworzenie przestrzeni do aktywnego uczestnictwa w kulturze.

W strukturze centrum działa Biblioteka Publiczna wraz z filiami, która oprócz udostępniania księgozbioru realizuje również działania o charakterze edukacyjnym i kulturalnym. Organizowane są spotkania autorskie, konkursy, zajęcia dla dzieci i młodzieży oraz wydarzenia promujące czytelnictwo i rozwój kompetencji kulturowych mieszkańców.

W gminie Mikołajki regularnie odbywają się liczne wydarzenia kulturalne i sportowe, które stanowią ważny element życia społecznego oraz promocji regionu. Do najważniejszych należą m.in. finał Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy, Dni Mikołajek, festiwale muzyczne, wydarzenia żeglarskie oraz imprezy plenerowe. Wydarzenia te przyczyniają się do integracji mieszkańców oraz wzmacniają atrakcyjność turystyczną gminy.

Gmina dysponuje stosunkowo dobrze rozwiniętą bazą sportowo-rekreacyjną, obejmującą halę sportową, kompleksy boisk typu „Orlik”, stadion miejski, przystań żeglarską oraz obiekty rekreacyjne, takie jak place zabaw i siłownie plenerowe. Istotną rolę odgrywa żeglarstwo, które stanowi jedną z wiodących dyscyplin sportowych w regionie i jest silnie związane z charakterem turystycznym gminy.

Oprócz obiektów gminnych w Mikołajkach jest szereg obiektów komercyjnych zlokalizowanych głównie przy największych obiektach hotelowych – Hotel Gołębiowski: kompleks Tropicana w skład którego wchodzi m.in. pełnowymiarowa pływalnia, baseny rekreacyjne, zjeżdżalnie, sauny, siłownia, lodowisko; Hotel Amax: basen wewnętrzny i zewnętrzny; Hotel Mikołajki: basen wewnętrzny, sauny, kręgielnia i inne. Obiekty te oprócz Hotelu Gołębiowski dostępne są wyłącznie dla gości hotelowych.

Szeroka baza sportowa oraz zaangażowanie osób upowszechniających sport w naszej gminie sprawiają, że lokalne stowarzyszenia sportowe osiągają wysokie wyniki w wielu dyscyplinach.

Sukcesy odnoszą zawodnicy MKŻ Mikołajki w żeglarstwie i żeglarstwie lodowym zarówno na arenie krajowej, jak i międzynarodowej. Klub może pochwalić się m.in. medalistami mistrzostw Polski, a jego zawodnicy regularnie trafiają do kadr narodowych w kategoriach młodzieżowych i seniorskich. MKŻ prowadzi działalność na terenie Rzeczypospolitej Polskiej na rzecz swoich członków oraz ogółu społeczności.

Wiodącymi dyscyplinami sportowymi w Mikołajkach jest żeglarstwo oraz rozwijająca się piłka nożna. Aby wspierać rozwój tych dyscyplin i zapewnić młodzieży odpowiednie warunki do treningu.

PROBLEMY I ICH PRZYCZYNY W SFERZE KULTURY I SPORTU

1. Niewystarczająca integracja mieszkańców miasta i gminy.

Przyczyny:

- zanik więzi społecznych,
- niedostateczna identyfikacja społeczności z miejscem zamieszkania,
- deficyt miejsc wspólnego spędzania czasu rodzin,
- brak animatorów społecznych, liderów.

2. Niewystarczające propozycje spędzania czasu wolnego dla różnych grup wiekowych.

Przyczyny:

- zbyt mało boisk i innych miejsc aktywnego spędzania czasu,
- niedofinansowana sfera kultury,
- brak gotowości na współpracę instytucji i organizacji działających w sferze kultury,
- brak uregulowań prawnych odnośnie korzystania z boisk i pomieszczeń należących do organizacji, instytucji.

3. Nieumiejętne wykorzystanie potencjału lokalnego, zbyt mało inicjatyw adresowanych do młodzieży i osób starszych.

Przyczyny:

- brak współpracy pomiędzy instytucjami w dziedzinie kultury,
- brak promocji „dobrych praktyk”,
- niewystarczające nakłady finansowe na kulturę,
- niewystarczające dostosowanie ofert instytucji kultury do zmieniających się oczekiwań i potrzeb społeczności lokalnej,
- brak wymiany informacji pomiędzy instytucjami, organizacjami o realizacji projektów, programów, zadań i działań.

IV. EKONOMIA SPOŁECZNA

Według europejskiej sieci badawczej EMES (European Research Network) za przedsiębiorstwo społeczne uznaje się działalność o głównie społecznych celach, której zyski w założeniu są reinwestowane w jej cele lub we wspólnotę, a nie w celu maksymalizacji zysku lub zwiększenia dochodu udziałowców czy też właścicieli.

W Polsce nie ma oficjalnej definicji ekonomii społecznej i nadal nie jest ona opisana ani określona przez jakiekolwiek polskie prawodawstwo. Ekonomia społeczna jest wyłącznie definiowana zwyczajowo i „roboczo” jako sektor gospodarki, w którym nastawiona na zysk działalność ekonomiczna łączy się z celami społecznymi. Zwykle rozumie się jednak ekonomię społeczną znacznie szerzej, jako połączenie rynkowej działalności z aktywnością na rzecz społeczeństwa.

Do najważniejszych aktów prawnych regulujących funkcjonowanie ekonomii społecznej w Polsce należą również:

- Ustawa o zatrudnieniu socjalnym
- Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy
- Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie
- Ustawa o spółdzielniach socjalnych

Ustawa o zatrudnieniu socjalnym wprowadziła instrumenty przeciwdziałania marginalizacji społecznej poprzez tworzenie Centrów Integracji Społecznej (CIS) oraz

Klubów Integracji Społecznej (KIS).

Centra Integracji Społecznej to ośrodki, które prowadzą działania pozwalające przede wszystkim zdobyć nowe kwalifikacje zawodowe lub przyczynić się do przekwalifikowania zawodowego.

Klub Integracji Społecznej to podmiot, którego celem jest udzielenie pomocy osobom indywidualnym oraz ich rodzinom w odbudowywaniu i podtrzymywaniu umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej, w powrocie do pełnienia ról społecznych oraz w podniesieniu kwalifikacji zawodowych, jako wartości na rynku pracy. Kluby Integracji Społecznej stanowią ważny element wspierający publiczne instytucje zatrudnienia oraz ośrodki pomocy społecznej w skutecznym rozwiązywaniu dużej skali problemów społeczno-ekonomicznych, jakie dotyczą gminy, zwłaszcza wysokiego poziomu bezrobocia oraz poszerzających się obszarów ubóstwa i wykluczenia społecznego,

Ważnym elementem ekonomii społecznej są także spółdzielnie socjalne, które wprowadzają schematy przedsiębiorstwa do rozwiązywania problemów socjalnych i środowiskowych. Spółdzielnie socjalne łączą działalność gospodarczą z integracją społeczną i zawodową członków - osób niepełnosprawnych lub doświadczających trudności na rynku pracy (długotrwale bezrobotni, byli więźniowie, narkomanii, bezdomni). Przedmiotem działalności spółdzielni socjalnej jest prowadzenie wspólnego przedsiębiorstwa w oparciu o osobistą pracę jej członków. Zakres prowadzonej działalności spółdzielni jest różnorodny. Obejmuje przede wszystkim prace porządkowe oraz remontowo-budowlane, ale także opiekę nad dziećmi, tworzenie stron internetowych oraz działalność gastronomiczną i artystyczną.

Obok CIS-ów, KIS-ów i spółdzielni socjalnych do podmiotów ekonomii społecznej zaliczamy, m.in.: Zakłady Aktywności Zawodowej, organizacje pozarządowe, Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych, Młodzieżowe Kluby Integracji Społecznej, Spółdzielnie pracy, Spółdzielnie inwalidów i spółdzielnie niewidomych.

Poza działaniami wspierającymi rozwój ekonomii społecznej, wyjątkowo istotne jest również wykorzystywanie jej instrumentów w planowaniu strategicznym i operacyjnym rozwoju lokalnego.

W celu koordynacji działań różnych podmiotów oraz inicjowania i promowania nowych rozwiązań prawnych i organizacyjnych w obszarze ekonomii społecznej, Zarząd Starostwa Mrągowskiego powołał uchwałą Zespół ds. wdrażania i promocji ekonomii społecznej w powiecie Mrągowskim którego członkiem jest przedstawiciel gminy Mikołajki. Skład Zespołu tworzą przedstawiciele samorządów terytorialnych, organizacji pozarządowych, urzędu pracy, podmiotów ekonomii społecznej. Do zadań Zespołu należy:

1. ocena stanu rozwoju ekonomii społecznej w powiecie,
2. promowanie ekonomii społecznej i tworzenie przyjaznego klimatu dla jej rozwoju w regionie,
3. wypracowywanie i proponowanie nowych rozwiązań w zakresie wdrażania ekonomii społecznej w poszczególnych gminach,
4. upowszechnianie dobrych praktyk w obszarze ekonomii społecznej,
5. inicjowanie i wspieranie współpracy pomiędzy jednostkami sektora publicznego, prywatnego, organizacjami pozarządowymi i ośrodkami badawczymi na rzecz promocji i rozwoju ekonomii społecznej.

Podmioty ekonomii społecznej są uzupełnieniem systemu wsparcia i pomocy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Dzięki tym podmiotom można wpływać na zmianę postaw klientów pomocy społecznej, dążyć w sposób bardziej efektywny do ich ekonomicznego usamodzielnienia, a także włączania ich do ponownego pełnienia ról społecznych w lokalnym środowisku.

W związku z powyższym istotne jest wdrożenie i doskonalenie systemu wsparcia ekonomii społecznej w gminie Mikołajki poprzez dążenie do powstania podmiotów tego

sektora, jak również wzrostu świadomości na temat tegoż zagadnienia.

V. ANALIZA SWOT SFERY SPOŁECZNEJ

MOCNE STRONY

- potencjał miejsca i nazwy;
- bogate dziedzictwo kulturowe i walory turystyczno - krajobrazowe;
- dobrze rozwinięta baza noclegowa i turystyczna;
- dobrze rozwinięta baza sportowa;
- atrakcyjna oferta kulturalna, zwłaszcza latem;
- dobrze rozwinięte sieć placówek pomocy społecznej;
- stała współpraca między instytucjami;
- stała współpraca organizacji pozarządowych z samorządem;
- dobra koordynacja działań w obszarze pomocy społecznej na terenie miasta;
- dobrze rozwinięta sieć oparcia społecznego dla osób niepełnosprawnych;

SŁABE STRONY

- mała liczba organizacji pozarządowych z obszaru pomocy społecznej i edukacji działających na terenie gminy;
- niewielka ilość dużych przedsiębiorstw spoza branży turystycznej;
- sezonowość miejsc pracy;
- duże bezrobocie wśród młodzieży i kobiet;
- brak miejsc pracy dla osób wysoko wykształconych;
- brak inwestorów spoza branży turystycznej;
- niedostosowanie profilu nauczania do potrzeb lokalnego rynku pracy;
- słaba sieć komunikacyjna na terenach wiejskich gminy;
- brak miejsc pracy chronionej;
- bariery architektoniczne, psychologiczne i społeczne osób niepełnosprawnych;
- niewystarczające zasoby mieszkań socjalnych i komunalnych;
- niski poziom zaangażowania mieszkańców w sferze szeroko rozumianej aktywności społecznej;
- problemy społeczne w środowiskach popegeerowskich;

SZANSE

- stała promocja posiadanych zasobów turystycznych i walorów krajobrazowych;
- nawiązanie współpracy z samorządami ościennych gmin w zakresie poprawy komunikacji, wspólnej turystyki, rozwoju gospodarczego i realizacji programów prorozwojowych;
- pozyskiwanie środków z UE na rozwój gminy;
- podjęcie wielopłaszczyznowej współpracy pomiędzy sektorami samorządu, ngo i biznesu;
- atrakcyjność gminy ze względu na jej położenie;

ZAGROŻENIA

- wzrost zjawiska roszczeniowości i pasywności osób bezrobotnych w skutek rozbudowanego systemu wsparcia;
- stagnacja gospodarcza;
- obniżający się wiek osób mających problem w wyniku zażywania alkoholu i

- dopalaczy;
- ukryte bezrobocie - w szczególności w rolnictwie;
- brak innych (poza turystycznymi) perspektyw rozwoju gospodarki lokalnej;
- brak perspektyw zawodowych dla młodych ludzi;
- ciągły proces starzenia się społeczeństwa lokalnego, także w wyniku migracji;
- brak skutecznie wypracowanych rozwiązań w stosunku do przeciwdziałania zachowaniom patologicznym m.in. przemocy domowej;

VI. ZAŁOŻENIA STRATEGICZNE

Misją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Mikołajki na lata 2026-2036 jest zaspokajanie potrzeb w zakresie rozwoju społecznego mieszkańców. Strategia sprzyja szeroko rozumianej polityce społecznej, której celem jest integracja społeczeństwa wolnego od problemów wykluczenia społecznego i ubóstwa, a zwłaszcza bezrobocia. Wdrażanie Strategii powinno zintegrować społeczność gminy i przyczynić się do efektywnego rozwiązywania problemów społecznych.

MISJA STRATEGII

Gmina Mikołajki jako przyjazne i bezpieczne miejsce, stwarzające możliwość zaspokojenia potrzeb swoich mieszkańców oraz skutecznie rozwiązujące problemy społeczne.

CEL GŁÓWNY

Poprawa jakości życia mieszkańców gminy Mikołajki

Cele strategiczne:

1. **Uaktywnienie potencjału rodziny w celu wzmocnienia jej funkcji i roli społecznej.**
2. **Wzmacnianie integracji grup społecznie zagrożonych w celu przezwyciężenia ich problemów oraz ukierunkowanie ich do uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej.**
3. **Wspieranie aktywności i mobilności zawodowej oraz edukacyjnej osób bezrobotnych.**
4. **Rozwój potencjału społeczności lokalnej w kierunku zaspokajania swoich potrzeb i kreowania życia społecznego.**

Cel strategiczny 1

Uaktywnienie potencjału rodziny w celu wzmocnienia jej funkcji i roli społecznej.

Cele szczegółowe:

1. Włączenie dzieci i młodzieży do aktywnego funkcjonowania w życiu społecznym.
2. Podejmowanie działań na rzecz poprawy warunków socjalnych i wsparcia instytucjonalnego w życiu rodzin.
3. Stworzenie rodzinom warunków do prawidłowego rozwoju oraz opieki nad swoimi członkami.

Cel strategiczny 2

Wzmacnianie integracji grup społecznie zagrożonych w celu przezwyciężenia ich problemów

oraz ukierunkowanie ich do uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej

Cele szczegółowe:

1. Pomoc osobom starszym, oraz lepsze wykorzystanie ich potencjału w środowisku lokalnym poprzez działania integracyjne i aktywizacyjne.
2. Integracja osób niepełnosprawnych ze środowiskiem lokalnym poprzez aktywne uczestnictwo w życiu społecznym i zawodowym.
3. Pomoc w powrocie do życia w społeczeństwie osobom uzależnionym, współuzależnionym i ofiarom przemocy.
4. Aktywne włączenie do życia innych grup zagrożonych wykluczeniem społecznym w szczególności z środowisk wiejskich.

Cel strategiczny 3

Wspieranie aktywności i mobilności zawodowej oraz edukacyjnej osób bezrobotnych.

Cele szczegółowe:

1. Zwiększenie kwalifikacji, aktywności i mobilności zawodowych osób młodych.
2. Wspieranie osób bezrobotnych w celu zwiększenia kwalifikacji i mobilności zawodowej na lokalnym rynku pracy z szczególnym uwzględnieniem grupy 45+.
3. Wspieranie działań na rzecz aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych.
4. Wsparcie osób długotrwale bezrobotnych zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Cel strategiczny 4

Rozwój potencjału społeczności lokalnej w kierunku zaspokajania swoich potrzeb i kreowania życia społecznego.

Cele szczegółowe:

1. Wspieranie rozwoju sektora pozarządowego w celu zaspokajania potrzeb społeczności lokalnych, budowanie płaszczyzny współpracy samorząd-ngo.
2. Aktywne promowanie działań obywatelskich na rzecz rozwoju gminy oraz kształtowanie postaw prospołecznych.

VII. OPIS DZIAŁAŃ REALIZUJĄCYCH CELE

Wskazane powyżej cele strategiczne i szczegółowe są od siebie zależne i służą przede wszystkim realizacji celu głównego Strategii rozwiązywania problemów społecznych gminy Mikołajki na lata 2026-2036.

Cel strategiczny 1 - Uaktywnienie potencjału rodziny w celu wzmocnienia jej funkcji i roli społecznej - w związku z prowadzonymi pracami nad Strategią wielokrotnie podnoszono problem dotyczący dysfunkcji rodziny i powiązanej z tym zjawiskiem niewydolności opiekuńczo-wychowawczej, dziedziczeniem negatywnych wzorców i postaw oraz wykluczeniem społecznym całych rodzin lub poszczególnych jej członków. Naszym celem jest przeciwdziałanie temu zjawisku i proponowanie rozwiązań, które stworzą rodzinie możliwość prawidłowego funkcjonowania. Zatem w odniesieniu do poszczególnych celów szczegółowych proponujemy następujące działania:

1. Włączenie dzieci i młodzieży do aktywnego funkcjonowania w życiu społecznym.

Działania:

- tworzenie partnerstw oraz podejmowanie współpracy na rzecz dzieci i młodzieży przez jednostki samorządu terytorialnego, podmioty z obszaru pomocy i integracji społecznej, edukacji oraz sektora prywatnego i org. społecznych,
- rozwój i współpraca podmiotów umożliwiających aktywne spędzanie wolnego czasu oraz form aktywności w ramach dostępnej bazy (Orliki, , biblioteki, , szkoły ,światlice

itd.) oraz organizacja zajęć pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży zwłaszcza na terenach wiejskich.,

- wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci ze szkół i przedszkoli zwłaszcza w sferze nauk ścisłych, języków obcych i orientacji zawodowej,
- promowanie aktywności młodych osób np. poprzez aktywny wolontariat, tworzenie grup nieformalnych, czy działania w ramach organizacji pozarządowych,
- przeciwdziałanie wykluczeniu społ., przestępczości, uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży,
- rozwój systemu pomocy materialnej (stypendia, wyjazdy wakacyjne i inne) dla uczących się dzieci z najuboższych rodzin.

2. Podejmowanie działań na rzecz poprawy warunków socjalnych i wsparcia instytucjonalnego w życiu rodzin.

Działania:

- opracowanie i realizacja programów profilaktycznych (np. Gminnego programu profilaktyki i zdrowia)
- podejmowanie działań na rzecz wspierania rodzin z dziećmi oraz zapobieganie dysfunkcjom w rodzinach,
- wzmacnianie profesjonalnego i kompleksowego poradnictwa rodzinnego oraz dostępności specjalistów pracujących z rodziną także na terenach wiejskich,
- wprowadzanie nowych form pracy z rodziną,
- Szkolenie, w różnych formach (warsztaty, kursy itd.) kadr pracujących z rodziną,
- rozwój i promowanie form opieki rodzinnej i zastępczej,
- wspieranie rodzin w zaspakajaniu swoich potrzeb życiowych poprzez aktywność społeczną i zawodową
- integracja działań i budowanie współpracy wielopłaszczyznowej wśród instytucji zajmujących się tematyką rodziny (szkoła, ops, ngo i inne)

3. Stworzenie rodzinom warunków do prawidłowego rozwoju oraz opieki nad swoimi członkami

Działania:

- rozwój mieszkalnictwa socjalnego i komunalnego, kontynuacja Programu dla systematycznych
- inicjowanie działań na rzecz pomocy rodzinom znajdującym się w kryzysie,
- organizowanie różnych inicjatyw w celu promowania rodziny jako wartości (warsztaty, kursy itd.),
- opracowywanie i realizacja projektów i programów na rzecz rodzin,
- współpraca podmiotów pracujących z rodziną w zakresie upowszechniania pozytywnych form jej funkcjonowania (OPS, NGO, szkoły itd.),
- popularyzacja zdrowego stylu życia,
- inicjowanie innych działań na rzecz rozwiązywania problemów rodzin.

Cel strategiczny 2 - Wzmacnianie integracji grup społecznie zagrożonych w celu przezwyciężenia ich problemów oraz ukierunkowanie ich do uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej - uwarunkowania społeczno-ekonomiczne oraz przemiany demograficzne zachodzące w regionie powodują wzrost zagrożenia wykluczeniem

społecznym różnych grup zawodowych. Przede wszystkim zjawiskiem tym zagrożone są osoby starsze, niepełnosprawne, uzależnione, ofiary przemocy, byli pracownicy PAN i PGR i inne znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej. Stworzenie dla nich możliwości do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym gminy stanowi wyzwanie polityki społecznej i kształtuje drugi obszar celów i działań strategicznych którymi są:

1. Pomoc osobom starszym, oraz lepsze wykorzystanie ich potencjału w środowisku lokalnym poprzez działania integracyjne i aktywizacyjne

Działania:

- wsparcie rodzin w opiece nad osobą starszą poprzez zwiększenie dostępności i rozwoju usług opiekuńczych oraz usług rehabilitacyjnych,
- rozwój różnego typu placówek środowiskowych dedykowanych dla osób starszych i wzmacnianie ich potencjału,
- opracowywanie oraz realizacja programów i projektów na rzecz aktywizacji osób starszych,
- współpraca oraz zlecanie organizacjom pozarządowym zadań publicznych i usług z zakresu pomocy społecznej w obszarze wspierania osób starszych,
- rozwój lokalnych form wsparcia osób starszych (klub seniora i innych),
- promocja i wdrażanie wolontariatu na rzecz osób starszych,
- inicjowanie i organizacja spotkań, imprez i innych przedsięwzięć na rzecz osób starszych z udziałem lokalnych społeczności,
- rozbudowa oferty programowej słuchaczy UTW.

2. Integracja osób niepełnosprawnych ze środowiskiem lokalnym poprzez aktywne uczestnictwo w życiu społecznym i zawodowym

Działania:

- rozwój usług na rzecz zapobiegania niepełnosprawności i ograniczania jej skutków,
- rozwój infrastruktury służącej rehabilitacji osób niepełnosprawnych i zwiększenie dostępności do takich usług,
- podejmowanie działań aktywizujących zawodowo osoby niepełnosprawne,
- wzmocnienie działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych osób niepełnosprawnych,
- likwidacja barier we wszystkich dziedzinach życia,
- zintegrowanie działań partnerów społecznych na rzecz osób niepełnosprawnych.

3. Pomoc w powrocie do życia w społeczeństwie osobom uzależnionym, współuzależnionym i ofiarom przemocy

Działania:

- opracowanie oraz realizacja programów i projektów w obszarze rozwiązywania i profilaktyki uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy,
- szkolenia dla kadr z zakresu przeciwdziałania i profilaktyki problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy,
- rozwój poradnictwa specjalistycznego,
- doskonalenie stosowania procedury "Niebieskiej karty" i rozwój innych narzędzi w tym zakresie
- wsparcie w tworzeniu KIS, świetlic środowiskowych i socjoterapeutycznych,
- doskonalenie funkcjonowania zespołów interdyscyplinarnych,
- budowanie partnerstw, grup samopomocowych na rzecz wsparcia osób uzależnionych, współuzależnionych i ofiar przemocy,
- promowanie zdrowego stylu życia,

- szczególny nacisk na działania profilaktyczne ukierunkowane na młodzież i dzieci.

4. Aktywne włączenie do życia innych grup zagrożonych wykluczeniem społecznym w szczególności z środowisk wiejskich

Działania:

- opracowywanie i realizacja programów i projektów na rzecz wsparcia osób opuszczających zakłady karne, placówki opiek.-wych., rodziny zast. i inne,
- szkolenia dla kadr w zakresie pracy z osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym,
- rozwój partnerstwa i współpracy na rzecz pracy z osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym,
- rozwój poradnictwa specjalistycznego,
- opracowywanie i realizacja indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności,
- inicjowanie tworzenia mieszkań socjalnych i chronionych.

Cel strategiczny 3 - Wspieranie aktywności i mobilności zawodowej oraz edukacyjnej osób bezrobotnych - jednym z najważniejszych problemów naszego regionu jest bezrobocie. Wspieranie bezrobotnych mieszkańców gminy wymaga rozmaitych działań aktywizujących związanych z podnoszeniem ich potencjału zawodowego. Z uwagi na skalę problemu obszar ten został wyodrębniony jako trzeci cel strategiczny. Jego efektywność i sposób realizacji w dużej mierze będzie zależny od wzajemnej współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy. Odnosząc się do poszczególnych celów szczegółowych proponujemy następujące działania:

1. Zwiększenie kwalifikacji, aktywności i mobilności zawodowych osób młodych

Działania:

- opracowywanie i realizacja programów i projektów na rzecz wsparcia osób młodych ze środowisk zagrożonych bezrobociem,
- wspieranie różnych form aktywizacji zawodowej, oraz pokonywanie barier w wejściu na rynek pracy ludzi młodych, w szczególności absolwentów,
- organizowanie szkoleń dla osób bezrobotnych podnoszących ich kwalifikacje zawodowe i zwiększających szansę na podjęcie zatrudnienia,
- tworzenie specjalistycznego poradnictwa zawodowego dla młodzieży biernej na rynku pracy (MKIS, doradcy zawodowi i inne),
- współpraca pomiędzy jednostkami pomocy i integracji społecznej, instytucjami rynku pracy, szkołami, pracodawcami, ngo,
- aktywizacja społeczna młodzieży,
- organizowanie lokalnych debat związanych z problematyką młodzieży,
- rozwój poradnictwa zawodowego w szkołach podstawowych i gimnazjach oraz inicjowanie zajęć z zakresu ekonomii społecznej

2. Wspieranie osób bezrobotnych w celu zwiększenia kwalifikacji i mobilności zawodowej na lokalnym rynku pracy z szczególnym uwzględnieniem grupy 45+.

Działania:

- opracowywanie i realizacja programów i projektów na rzecz wsparcia osób bezrobotnych o niskich kwalifikacjach zawodowych, osób z wyższym wykształceniem i 45+,
- wspieranie różnych form aktywizacji zawodowej, oraz pokonywanie barier w wejściu na rynek pracy zwłaszcza dla 45+,
- rozwijanie działań mających na celu rozwój kształcenia i doksztalcania dostosowanego do potrzeb lokalnego rynku pracy,

- promocja i wspieranie rozwoju podmiotów ekonomii społecznej,
- rozwijanie form kształcenia ustawicznego dla osób dorosłych,
- organizowanie szkoleń dla osób bezrobotnych podnoszących ich kwalifikacje i kompetencje zawodowe,

3. Wsparcie działań na rzecz aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych

Działania:

- opracowywanie i realizacja programów i projektów na rzecz wsparcia osób niepełnosprawnych,
- rozwijanie działań mających na celu rozwój kształcenia i dokształcania bezrobotnych osób niepełnosprawnych dostosowanego do potrzeb lokalnego rynku pracy,
- wspieranie działań na rzecz tworzenia miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych i dostosowanych do ich potrzeb,
- podnoszenie poziomu wiedzy na temat niepełnosprawności w jednostkach pomocy i integracji społecznej, organizacja pozarządowych, instytucjach rynku pracy, szkołach, u pracodawców,
- doskonalenie współpracy oraz koordynacja działań instytucji zajmującymi się osobami niepełnosprawnymi,
- promocja twórczości artystycznej, kulturowej, sportowej i zawodowej osób niepełnosprawnych,

4. Wsparcie osób długotrwale bezrobotnych zagrożonych wykluczeniem społecznym

Działania:

- opracowywanie i realizacja programów i projektów na rzecz wsparcia osób długotrwale bezrobotnych,
- współpraca pomiędzy jednostkami pomocy i integracji społecznej, instytucjami rynku pracy i ngo na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej osób długotrwale bezrobotnych,
- rozwijanie wsparcia psychologicznego i kształtowanie umiejętności życiowych u długotrwale bezrobotnych, mających na celu zwiększenie motywacji do powrotu na rynek pracy,
- rozwój i promocja podmiotów ekonomii społecznej oraz spółdzielczości socjalnej,
- organizacja szkoleń, warsztatów i konferencji na temat ekonomii społecznej,
- promocja wolontariatu na rzecz grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Cel strategiczny 4 - Rozwój potencjału społeczności lokalnej w kierunku zaspokajania swoich potrzeb i kreowania życia społecznego - aktywność społeczna i obywatelska jest zależna od ludzkich postaw i zachowań oraz wiedzy i umiejętności współdziałania. Dlatego też, zabiegi mające na celu wzmocnienie kompetencji społecznych i umiejętności współpracy na rzecz własnego otoczenia stanowią ostatni czwarty obszar opisywanej Strategii. Aktywizacja i mobilizacja partnerów lokalnych jest kluczowa do osiągnięcia wyższego [

1. Wsparcie rozwoju sektora pozarządowego w celu zaspokajania potrzeb społeczności lokalnych, budowanie płaszczyzny współpracy samorząd-ngo

Działania:

- włączenie organizacji pozarządowych w realizację zadań z zakresu polityki społecznej zleczanych przez gminę,
- wspieranie działalności organizacji pozarządowych w działaniach wynikających z potrzeb lokalnych,
- tworzenie warunków sprzyjających powstawaniu partnerstw organizacji

pozarządowych i instytucji publicznych na rzecz rozwiązywania problemów społecznych,

- włączenie lokalnego biznesu w działania prospołeczne, promocja idei biznesu społecznie odpowiedzialnego.

2. Aktywne promowanie działań obywatelskich na rzecz rozwoju gminy oraz kształtowanie postaw prospołecznych

Działania:

- aktywne włącznie przez samorząd gminy władz społeczności lokalnych i ich organizacji w życie publiczne np. poprzez debaty, konsultacje społ. i inne,
- tworzenie przez władze gminy warunków dla aktywności oddolnej mieszkańców,
- promowanie idei wolontariatu we wszystkich obszarach życia społecznego,
- realizacja i promocja programów i projektów budujących aktywność społeczną
- organizowanie konkursów promujących postawy prospołeczne.

VIII. HARMONOGRAM DZIAŁAŃ

Harmonogram działań stanowi istotny element strategii, ponieważ określa sposób realizacji założonych celów i kierunków działań w określonym przedziale czasowym. W części tej przedstawiono wszystkie przedsięwzięcia wskazane we wcześniejszych rozdziałach dokumentu wraz z określeniem podmiotów odpowiedzialnych za ich realizację oraz terminów wdrażania. Przyjęty harmonogram obejmuje działania o charakterze społecznym, edukacyjnym, aktywizacyjnym oraz organizacyjnym, których celem jest ograniczanie zjawiska bezrobocia i wspieranie lokalnego rynku pracy. Realizacja poszczególnych zadań wymaga współpracy wielu instytucji, w tym jednostek samorządu terytorialnego, Powiatowego Urzędu Pracy, placówek edukacyjnych, organizacji pozarządowych oraz lokalnych przedsiębiorców. Większość zaplanowanych działań ma charakter długofalowy i wymaga systematycznego wdrażania, monitorowania oraz dostosowywania do aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej powiatu. Tylko ciągła realizacja podejmowanych przedsięwzięć może przyczynić się do osiągnięcia trwałych efektów w zakresie poprawy sytuacji na rynku pracy, wzrostu aktywności zawodowej mieszkańców oraz ograniczenia skali bezrobocia. Większość działań wymaga ciągłego wdrażania aby przyniosły pożądane efekty, dlatego czas realizacji zostanie zawarty w przedziale lat 2026-2036.

Działania	Od kiedy	Do kiedy	Realizatorzy
CEL STRATEGICZNY 1: UAKTYWNIENIE POTENCJAŁU RODZINY W CELU WZMOCNIENIA JEJ FUNKCJI I ROLI SPOŁECZNEJ			
Cel szczegółowy 1.1: Włączenie dzieci i młodzieży do aktywnego funkcjonowania w życiu społecznym			

1.1.1. Tworzenie partnerstw oraz podejmowanie współpracy na rzecz dzieci i młodzieży przez jednostki samorządu terytorialnego, podmioty z obszaru pomocy i integracji społecznej, edukacji, sektora prywatnego i org. społecznych.	2026	2036	- samorząd gminy we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej - placówkami działającymi w obszarze oświaty, kultury i sportu - organizacjami pozarządowymi -sferą biznesu
1.1.2. Rozwój i współpraca podmiotów umożliwiających aktywne spędzanie wolnego czasu oraz form aktywności w ramach dostępnej bazy (Orliki, biblioteki, , szkoły ,światlice itd.) oraz organizacja zajęć pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży zwłaszcza na terenach wiejskich.	2026	2036	- samorząd gminy we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej - placówkami działającymi w obszarze oświaty, kultury i sportu - organizacjami pozarządowymi - podmiotami ekonomii społecznej
1.1.3. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci ze szkół i przedszkoli zwłaszcza w sferze nauk ścisłych, języków obcych i orientacji zawodowej	2026	2036	- samorząd gminy we współpracy z: - placówkami działającymi w obszarze oświaty, kultury i sportu - organizacjami pozarządowymi
1.1.4. Promowanie aktywności młodych osób np. poprzez aktywny wolontariat, tworzenie grup nieformalnych, czy działania w ramach organizacji pozarządowych.	2026	2036	- samorząd gminy - organizacje pozarządowe
1.1.5. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, przestępczości i uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży	2026	2036	- samorząd gminy we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej - placówkami działającymi w obszarze oświaty, kultury i sportu - organizacjami pozarządowymi - Policją

1.1.6. Rozwój systemu pomocy materialnej (stypendia, wyjazdy wakacyjne i inne) dla uczących się dzieci z najuboższych rodzin	2026	2036	- samorząd gminy we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej - placówkami działającymi w obszarze oświaty - organizacjami pozarządowymi
Cel szczegółowy 1.2.: Podejmowanie działań na rzecz poprawy warunków społeczno-instytucjonalnych w życiu rodzin			
1.2.1. Opracowanie i realizacja programów profilaktycznych (np. Gminnego programu profilaktyki i zdrowia)	2026	2036	- samorząd gminy we współpracy z: - instytucjami opieki zdrowotnej
1.2.2. Podejmowanie działań na rzecz wspierania rodzin z dziećmi oraz zapobieganie dysfunkcjom w rodzinie.	2026	2036	- samorząd gminy we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej
1.2.3. Wzmacnianie profesjonalnego i kompleksowego poradnictwa rodzinnego oraz dostępności do specjalistów pracujących z rodziną zwłaszcza na terenach wiejskich.	2026	2036	- samorząd gminy we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej - placówkami działającymi w obszarze oświaty, kultury i sportu - organizacjami pozarządowymi
1.2.4. Wprowadzanie nowych form i metod pracy z rodziną.	2026	2036	- samorząd gminy we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej - placówkami działającymi w obszarze oświaty, kultury i sportu - organizacjami pozarządowymi
1.2.5. Szkolenie, w różnych formach (warsztaty, kursy itd.) kadr pracujących z rodziną .	2026	2036	- samorząd gminy - jednostki organizacyjne pomocy i integracji społecznej we współpracy z: - placówkami działającymi w obszarze oświaty
1.2.6. Rozwój i promowanie form opieki rodzinnej i	2026	2036	- samorząd gminy we współpracy z:

zastępczej.			- jednostkami organizacyjnymi wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej - placówkami działającymi w obszarze oświaty - organizacjami pozarządowymi
1.2.7. Wspieranie rodzin w zaspakajaniu swoich potrzeb życiowych poprzez aktywność społeczną i zawodową	2026	2036	- samorząd gminy we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej - instytucjami rynku pracy - placówkami działającymi w obszarze oświaty - organizacjami pozarządowymi
1.2.8. Integracja działań i budowanie współpracy wielopłaszczyznowej wśród instytucji zajmujących się tematyką rodziny (szkoła, ops, ngo i inne)	2026	2036	- samorząd gminy we współpracy z: - placówkami działającymi w obszarze oświaty - jednostkami organizacyjnymi wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej - organizacjami pozarządowymi
Cel szczegółowy 1.3.: Stworzenie rodzinom warunków do prawidłowego rozwoju oraz opieki nad swoimi członkami			
1.3.1. Rozwój mieszkalnictwa socjalnego i komunalnego, kontynuacja programu dla systematycznych	2026	2036	- samorząd gminy we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej
1.3.2. Inicjowanie działań na rzecz pomocy rodzinom znajdującym się w kryzysie	2026	2036	- samorząd gminy we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej - jednostkami organizacyjnymi pomocy

			i integracji społecznej - organizacjami pozarządowymi
1.3.3. Organizowanie różnych inicjatyw w celu promowania rodziny jako wartości (warsztaty, kursy itd.),	2026	2036	- samorząd gminy we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej - organizacjami pozarządowymi
1.3.4. Opracowanie oraz realizacja programów i projektów na rzecz rodziny.	2026	2036	- samorząd gminy we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej - placówkami działającymi w obszarze oświaty, kultury i sportu - jednostkami organizacyjnymi wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej - organizacjami pozarządowymi
1.3.5. Współpraca podmiotów pracujących z rodziną w zakresie upowszechniania pozytywnych form jej funkcjonowania (ops, ngo, szkoły itd.)	2026	2036	- samorząd gminy we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej - placówkami działającymi w obszarze oświaty, kultury i sportu - organizacjami pozarządowymi - mediami
1.3.6. Popularyzowanie zdrowego stylu życia.	2026	2036	- samorząd gminy - placówki ochrony zdrowia we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej - placówkami działającymi w

			obszarze oświaty, kultury i sportu - organizacjami pozarządowymi - mediami
1.3.7. Inicjowanie innych działań na rzecz rozwiązywania problemów rodzin.	2026	2036	- samorząd gminy we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej - placówkami działającymi w obszarze oświaty, kultury i sportu - organizacjami pozarządowymi
Działania	Od kiedy	Do kiedy	Realizatorzy
CEL STRATEGICZNY II: WZMACNIANIE INTEGRACJI GRUP SPOŁECZNIE ZAGROŻONYCH W CELU PRZEZWYCIĘŻENIA ICH PROBLEMÓW ORAZ UKIERUNKOWANIE ICH DO UCZESTNICTWA W ŻYCIU SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ			
Cel szczegółowy 2.1: Pomoc osobom starszym, oraz lepsze wykorzystanie ich potencjału w środowisku lokalnym poprzez działania integracyjne i aktywizacyjne			
2.1.1. Wsparcie rodzin w opiece nad osobą starszą poprzez zwiększanie dostępności i rozwoju usług opiekuńczych oraz usług rehabilitacyjnych.	2026	2036	- samorząd gminy we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej - organizacjami pozarządowymi - placówkami ochrony zdrowia
2.1.2. Rozwój różnego typu placówek środowiskowych dedykowanych dla osób starszych.	2026	2036	- samorząd gminy we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej - organizacjami pozarządowymi - placówkami ochrony zdrowia
2.1.3. Opracowywanie i realizacja programów i projektów na rzecz aktywizacji osób starszych.	2026	2036	- samorząd gminy we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej

			- organizacjami pozarządowymi
2.1.4. Współpraca oraz zlecanie organizacjom pozarządowym zadań publicznych i usług z zakresu pomocy społecznej w obszarze wsparcia osób starszych.	2026	2036	- samorząd gminy we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej - organizacjami pozarządowymi
2.1.5. Rozwój lokalnych form wsparcia osób starszych (w tym np. klubów seniora i innych).	2026	2036	-samorząd gminy we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej - placówkami działającymi w obszarze oświaty, kultury i sportu - organizacjami pozarządowymi
2.1.6. Promocja i wspieranie idei wolontariatu na rzecz osób starszych.	2026	2036	- samorząd gminy we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej - placówkami działającymi w obszarze oświaty, kultury i sportu - organizacjami pozarządowymi
2.1.7. Inicjowanie i organizacja spotkań, imprez, przedsięwzięć integracyjnych dla osób starszych, w tym z udziałem lokalnych społeczności.	2026	2036	- samorząd gminy we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej - placówkami działającymi w obszarze oświaty, kultury i sportu - organizacjami pozarządowymi
2.1.8. Rozbudowa oferty programowej słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku	2026	2036	- samorząd gminy we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej - placówkami działającymi w obszarze oświaty, kultury i sportu - organizacjami pozarządowymi
Cel szczegółowy 2.2.: Integracja osób niepełnosprawnych ze środowiskiem lokalnym			

poprzez aktywne uczestnictwo w życiu społecznym i zawodowym			
2.2.1. Rozwój usług na rzecz zapobiegania niepełnosprawności i ograniczania jej skutków.	2026	2036	- samorząd gminy - placówki ochrony zdrowia - PFRON - we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej - placówkami działającymi w obszarze oświaty, kultury i sportu - organizacjami pozarządowymi
2.2.2. Rozwój infrastruktury służącej rehabilitacji osób niepełnosprawnych i zwiększenie dostępności do takich usług	2026	2036	- samorząd gminy - placówki ochrony zdrowia - PFRON - we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej - placówkami działającymi w obszarze oświaty, kultury i sportu - organizacjami pozarządowymi
2.2.3. Podejmowanie działań aktywizujących zawodowo osoby niepełnosprawne.	2026	2036	- samorząd gminy - PFRON - we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej - instytucjami rynku pracy - organizacjami pozarządowymi - placówkami ochrony zdrowia - podmiotami ekonomii społecznej
2.2.4. Wzmocnienie działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych osób niepełnosprawnych.	2026	2036	- samorząd gminy - PFRON - we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej - instytucjami rynku pracy - placówkami działającymi w obszarze oświaty, kultury i sportu - organizacjami pozarządowymi

			- placówkami ochrony zdrowia - podmiotami ekonomii społecznej
2.2.5. Likwidacja barier we wszystkich dziedzinach życia,	2026	2036	- samorząd gminy - placówki ochrony zdrowia - PFRON we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej - instytucjami rynku pracy - placówkami działającymi w obszarze oświaty, kultury i sportu - organizacjami pozarządowymi - placówkami ochrony zdrowia - podmiotami ekonomii społecznej
2.2.6. Zintegrowanie działań partnerów społecznych na rzecz osób niepełnosprawnych.	2026	2036	samorząd gminy - placówki ochrony zdrowia we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej - instytucjami rynku pracy - placówkami działającymi w obszarze oświaty, kultury i sportu - organizacjami pozarządowymi - placówkami ochrony zdrowia - podmiotami ekonomii społecznej
Cel szczegółowy 2.3.: Pomoc w powrocie do życia w społeczeństwie osobom uzależnionym, współuzależnionym i ofiarom przemocy			
2.3.1. Opracowywanie oraz realizacja programów i projektów w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy.	2026	2036	- samorząd gminy we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej - instytucjami rynku pracy - placówkami działającymi w obszarze oświaty, kultury i sportu - organizacjami pozarządowymi

			- placówkami ochrony zdrowia - podmiotami ekonomii społecznej
2.3.2. Szkolenia dla kadr z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy	2026	2036	-samorząd gminy we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej - Policją - instytucjami rynku pracy - placówkami działającymi w obszarze oświaty - organizacjami pozarządowymi - placówkami ochrony zdrowia - podmiotami ekonomii społecznej
2.3.3. Rozwój poradnictwa specjalistycznego .	2026	2036	-samorząd gminy we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej - Policją - placówkami działającymi w obszarze oświaty - organizacjami pozarządowymi
2.3.4. Doskonalenie stosowania procedury „Niebieskiej Karty” i rozwój innych narzędzi w tym zakresie	2026	2036	- samorząd gminy we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej - Policją - placówkami działającymi w obszarze oświaty - organizacjami pozarządowymi - zespołem służby kuratorskiej
2.3.5. Wsparcie w tworzeniu KIS, świetlic środowiskowych i socjoterapeutycznych.	2026	2036	- samorząd gminy we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej - placówkami działającymi w obszarze oświaty, kultury i sportu - organizacjami

			pozarządowymi - podmiotami ekonomii społecznej
2.3.6. Doskonalenie funkcjonowania zespołów interdyscyplinarnych	2026	2036	- samorząd gminy we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej - Policją - placówkami działającymi w obszarze oświaty, kultury i sportu - organizacjami pozarządowymi - placówkami ochrony zdrowia
2.3.7. Budowanie partnerstw, grup samopomocowych na rzecz wsparcia osób uzależnionych, współuzależnionych i ofiar przemocy.	2026	2036	- samorząd gminy we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej - Policją - placówkami działającymi w obszarze oświaty, kultury i sportu - organizacjami pozarządowymi - placówkami ochrony zdrowia
2.3.8. Promowanie modelu zdrowego stylu życia.	2026	2036	- samorząd gminy - placówki ochrony zdrowia we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej - placówkami działającymi w obszarze oświaty, kultury i sportu - organizacjami pozarządowymi - mediami
2.3.9 Szczególny nacisk na działania profilaktyczne ukierunkowane na młodzież i dzieci	2026	2036	- samorząd gminy - placówki ochrony zdrowia we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi pomocy

			i integracji społecznej - placówkami działającymi w obszarze oświaty, kultury i sportu - organizacjami pozarządowymi - mediami
Cel operacyjny 2.4.: Aktywne włączenie do życia innych grup zagrożonych wykluczeniem społecznym w szczególności z środowisk wiejskich			
2.4.1. Opracowywanie oraz realizacja programów i projektów na rzecz wsparcia osób opuszczających zakłady karne, placówki opiekuńczo-wychowawcze, rodziny zastępcze i inne.	2026	2036	- samorząd gminy we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej - organizacjami pozarządowymi - podmiotami ekonomii społecznej
2.4.2. Szkolenia dla kadr w zakresie pracy z osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym.	2026	2036	- samorząd gminy we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej - instytucjami szkoleniowymi
2.4.3. Rozwój partnerstwa i współpracy na rzecz pracy z osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym.	2026	2036	- samorząd gminy we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej - podmiotami ekonomii społecznej - organizacjami pozarządowymi
2.4.4. Rozwój poradnictwa specjalistycznego.	2026	2036	- samorząd gminy we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej - organizacjami pozarządowymi
2.4.5. Opracowywanie i realizacja indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności.	2026	2036	- samorząd gminy

2.4.6. Inicjowanie tworzenia mieszkań socjalnych i mieszkań chronionych.	2026	2036	- samorząd gminy we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej - organizacjami pozarządowymi
Działania	Od kiedy	Do kiedy	Realizatorzy
CEL STRATEGICZNY III: WSPIERANIE AKTYWNOŚCI I MOBILNOŚCI ZAWODOWEJ ORAZ EDUKACYJNEJ OSÓB BEZROBOTNYCH			
Cel szczegółowy 3.1: Zwiększenie kwalifikacji, aktywności i mobilności zawodowych osób młodych			
3.1.1. Opracowywanie oraz realizacja programów oraz projektów na rzecz wsparcia osób młodych zagrożonych bezrobociem	2026	2036	- samorząd gminy we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej - instytucjami rynku pracy - placówkami działającymi w obszarze oświaty - organizacjami pozarządowymi - podmiotami ekonomii społecznej
3.1.2. Wspieranie różnych form aktywizacji zawodowej oraz pokonywanie barier w wejściu na rynek pracy ludzi młodych, w szczególności absolwentów.	2026	2036	- samorząd gminy we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej - instytucjami rynku pracy - placówkami działającymi w obszarze oświaty - podmiotami ekonomii społecznej - organizacjami pozarządowymi
3.1.3. Organizowanie szkoleń dla osób bezrobotnych podnoszących kwalifikacje zawodowe i zwiększających szansę na podjęcie zatrudnienia.	2026	2036	- samorząd gminy we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej

			- instytucjami rynku pracy - placówkami działającymi w obszarze oświaty - organizacjami pozarządowymi
3.1.4. Tworzenie specjalistycznego poradnictwa zawodowego dla młodzieży biernej na rynku pracy, realizowanego m.in. przez doradców zawodowych, Młodzieżowe Kluby Integracji Społecznej.	2026	2036	- samorząd gminy we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej - instytucjami rynku pracy - placówkami działającymi w obszarze oświaty - organizacjami pozarządowymi - podmiotami ekonomii społecznej
3.1.5. Współpraca pomiędzy jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej, instytucjami rynku pracy, szkołami, organizacjami pozarządowymi.	2026	2036	- samorząd gminy we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej - instytucjami rynku pracy - placówkami działającymi w obszarze oświaty - podmiotami ekonomii społecznej - organizacjami pozarządowymi
3.1.6. Aktywizacja społeczna młodzieży (np. wolontariat)	2026	2036	- samorząd gminy we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej - instytucjami rynku pracy - placówkami działającymi w obszarze oświaty, kultury i sportu - organizacjami pozarządowymi - podmiotami ekonomii społecznej
3.1.7. Organizowanie lokalnych debat związanych z problematyką młodzieży.	2026	2036	- samorząd gminy we współpracy z: - jednostkami

			organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej - instytucjami rynku pracy - placówkami działającymi w obszarze oświaty, kultury i sportu - organizacjami pozarządowymi
3.1.8 Rozwój poradnictwa zawodowego w szkołach podstawowych i gimnazjach oraz inicjowanie zajęć z zakresu ekonomii społecznej	2026	2036	- samorząd gminy we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej - instytucjami rynku pracy - placówkami działającymi w obszarze oświaty, kultury i sportu - organizacjami pozarządowymi - podmiotami ekonomii społecznej
Cel szczegółowy 3.2.: Wspieranie osób bezrobotnych w celu zwiększenia kwalifikacji i mobilności zawodowej na lokalnym rynku pracy z szczególnym uwzględnieniem grupy 45+.			
3.2.1. Opracowywanie oraz realizacja lokalnych programów oraz projektów na rzecz osób bezrobotnych o niskich kwalifikacjach zawodowych, osób z wyższym wykształceniem oraz osób 45+(np. PAL),	2026	2036	- samorząd gminy we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej - instytucjami rynku pracy - placówkami działającymi w obszarze oświaty - podmiotami ekonomii społecznej - organizacjami pozarządowymi
3.2.2. Wspieranie rozwoju różnorodnych form aktywizacji zawodowej oraz pokonywanie barier w wejściu na rynek pracy, zwłaszcza dla osób 45+.	2026	2036	-samorząd gminy we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej - instytucjami rynku pracy - placówkami działającymi w obszarze oświaty - podmiotami ekonomii

			społecznej - organizacjami pozarządowymi
3.2.3. Rozwijanie działań mających na celu dostosowanie kształcenia i doksztalcenia dostosowanego do potrzeb lokalnego rynku pracy.	2026	2036	-samorząd gminy we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej - instytucje rynku pracy - placówki działające w obszarze oświaty
3.2.4. Promocja i wspieranie rozwoju podmiotów ekonomii społecznej	2026	2036	- samorząd gminy we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej - instytucjami rynku pracy - placówkami działającymi w obszarze oświaty - podmiotami ekonomii społecznej - organizacjami pozarządowymi
3.2.5. Rozwijanie form kształcenia ustawicznego dorosłych.	2026	2036	- placówki działające w obszarze oświaty
3.2.6. Organizowanie szkoleń dla osób bezrobotnych podnoszących ich kwalifikacji kompetencje zawodowe	2026	2036	- samorząd gminy we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej - instytucjami rynku pracy - placówkami działającymi w obszarze oświaty - podmiotami ekonomii społecznej - organizacjami pozarządowymi
Cel szczegółowy 3.3.: Wspieranie działań na rzecz aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych			
3.3.1. Opracowywanie i realizacja programów i	2026	2036	- samorząd gminy

projektów na rzecz wsparcia osób niepełnosprawnych			we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej - instytucjami rynku pracy - placówkami działającymi w obszarze oświaty - organizacjami pozarządowymi - podmiotami ekonomii społecznej
3.3.2. Rozwijanie działań mających na celu rozwój kształcenia i dokształcania bezrobotnych osób niepełnosprawnych dostosowanego do potrzeb lokalnego rynku pracy	2026	2036	- samorząd gminy - PFRON we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej - instytucjami rynku pracy - placówkami działającymi w obszarze oświaty - organizacjami pozarządowymi
3.3.3. Wspieranie działań na rzecz tworzenia miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych i dostosowanych do ich potrzeb	2026	2036	- samorząd gminy - FRON we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej - instytucjami rynku pracy - placówkami działającymi w obszarze oświaty - podmiotami ekonomii społecznej - organizacjami pozarządowymi
3.3.4. Podnoszenie poziomu wiedzy na temat niepełnosprawności w jednostkach pomocy i integracji społecznej, organizacja pozarządowych, instytucjach rynku pracy, szkołach, u pracodawców	2026	2036	-samorząd gminy we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej - instytucjami rynku pracy - placówkami działającymi w obszarze oświaty - organizacjami pozarządowymi - podmiotami ekonomii społecznej

3.3.5. Doskonalenie współpracy oraz koordynacja działań instytucji zajmującymi się osobami niepełnosprawnymi,	2026	2036	- samorząd gminy we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej - instytucjami rynku pracy - placówkami działającymi w obszarze oświaty - podmiotami ekonomii społecznej - organizacjami pozarządowymi - pracodawcami
3.3.6. Promocja i prezentacja twórczości artystycznej, kulturalnej, sportowej i zawodowej osób niepełnosprawnych.	2026	2036	- samorząd gminy we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej - instytucjami rynku pracy - PFRON - placówkami działającymi w obszarze oświaty i kultury - podmiotami ekonomii społecznej - organizacjami pozarządowymi
Cel operacyjny 3.4.: Wsparcie osób długotrwale bezrobotnych zagrożonych wykluczeniem społecznym			
3.4.1. Opracowywanie oraz realizacja programów i projektów na rzecz wsparcia osób długotrwale bezrobotnych.	2026	2036	- samorząd gminy we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej - instytucjami rynku pracy - placówkami działającymi w obszarze oświaty - organizacjami pozarządowymi - podmiotami ekonomii społecznej
3.4.2. Współpraca pomiędzy jednostkami pomocy i integracji społecznej, instytucjami rynku pracy i ngo na rzecz aktywizacji społeczno	2026	2036	- samorząd gminy we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi pomocy i

zawodowej osób długotrwale bezrobotnych,			integracji społecznej - instytucjami rynku pracy - placówkami działającymi w obszarze oświaty - podmiotami ekonomii społecznej - organizacjami pozarządowymi
3.4.3. Rozwijanie wsparcia psychologicznego i kształtowanie umiejętności życiowych u długotrwale bezrobotnych, mających na celu zwiększenie motywacji do powrotu na rynek pracy	2026	2036	-samorząd gminy we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej - instytucjami rynku pracy - placówkami działającymi w obszarze oświaty - podmiotami ekonomii społecznej - organizacjami pozarządowymi
3.4.4. Rozwój i promocja podmiotów ekonomii społecznej oraz spółdzielczości socjalnej	2026	2036	-samorząd gminy we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej - instytucjami rynku pracy - placówkami działającymi w obszarze oświaty - podmiotami ekonomii społecznej - organizacjami pozarządowymi.
3.4.5. Organizacja szkoleń, warsztatów i konferencji na temat ekonomii społecznej	2026	2036	samorząd gminy we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej - instytucjami rynku pracy - placówkami działającymi w obszarze oświaty - podmiotami ekonomii społecznej - organizacjami pozarządowymi
3.4.6. Promocja wolontariatu na rzecz grup zagrożonych	2026	2036	- samorząd gminy we współpracy z:

wykluczeniem społecznym			- jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej - instytucjami rynku pracy - placówkami działającymi w obszarze oświaty - podmiotami ekonomii społecznej - organizacjami pozarządowymi
Działania	Od kiedy	Do kiedy	Realizatorzy
CEL STRATEGICZNY IV:ROZWÓJ POTENCJAŁU SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ W KIERUNKU ZASPOKAJANIA SWOICH POTRZEB I KREOWANIA ŻYCIA SPOŁECZNEGO			
Cel operacyjny 4.1.: Wspieranie rozwoju sektora pozarządowego w celu zaspakajania potrzeb społeczności lokalnych, budowanie płaszczyzny współpracy samorząd - ngo			
4.1.1. Włączenie organizacji pozarządowych w realizację zadań z zakresu polityki społecznej zleczanych przez gminę	2026	2036	- samorząd gminy we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej - jednostkami organizacyjnymi wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej
4.1.2. Wspieranie działalności organizacji pozarządowych przez samorządy lokalne w branżach wynikających z potrzeb lokalnych (np. dotacje, szkolenia).	2026	2036	- samorząd gminy we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej - jednostkami organizacyjnymi wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej - organizacjami pozarządowymi
4.1.3. Tworzenie warunków sprzyjających powstawaniu partnerstw organizacji pozarządowych i instytucji publicznych na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.	2026	2036	- samorząd gminy we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej - podmiotami ekonomii społecznej - organizacjami pozarządowymi

4.1.4. Włączenie lokalnego biznesu w działania prospołeczne, promocja idei biznesu społecznie odpowiedzialnego			- samorząd gminy we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej - podmiotami ekonomii społecznej - organizacjami pozarządowymi
Cel operacyjny 4.2.: Aktywne promowanie działań obywatelskich na rzecz rozwoju gminy oraz kształtowanie postaw prospołecznych			
4.2.1. Podejmowanie wspólnych działań i inicjatyw przez jednostki samorządu terytorialnego oraz organizacje pozarządowe, mających na celu wzmocnienie lokalnego potencjału społecznego oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.	2026	2036	- samorząd gminy we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej - placówkami działającymi w obszarze oświaty, kultury i sportu - podmiotami ekonomii społecznej - organizacjami pozarządowymi
4.2.2. Aktywne włączanie przez samorząd gminy władz społeczności lokalnych i ich organizacji w życie publiczne np. poprzez debaty, szerokie konsultacje społeczne i inne.	2026	2036	- samorząd gminy we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej - organizacjami pozarządowymi
4.2.3. Tworzenie przez władze lokalne warunków dla aktywności oddolnej mieszkańców.	2026	2036	- samorząd gminy
4.2.4. Promowanie idei wolontariatu we wszystkich obszarach życia społecznego	2026	2036	- samorząd gminy we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej - placówkami działającymi w obszarze oświaty, kultury i sportu - organizacjami pozarządowymi
4.2.5. Realizacja i promocja	2026	2036	- samorząd gminy

programów i projektów budujących społeczność			we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej - placówkami działającymi w obszarze oświaty, kultury i sportu - organizacjami pozarządowymi
4.2.6. Organizowanie konkursów promujących postawy prospołeczne.	2026	2036	- samorząd gminy we współpracy z: - jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej - placówkami działającymi w obszarze oświaty, kultury i sportu - organizacjami pozarządowymi

IX. MONITORING, EWALUACJA I AKTUALIZACJA STRATEGII

9.1 Monitoring strategii i ewaluacja

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest jednym z podstawowych narzędzi realizacji polityki społecznej na poziomie lokalnym, dlatego też niezwykle ważne jest, aby wdrażanie, ewaluacja i aktualizacja poddane były procesowi systematycznego monitoringu. Monitoring będzie polegał na gromadzeniu i opracowywaniu informacji i danych zebranych od wszystkich realizatorów projektów. Punktem odniesienia będą wskaźniki określone w strategii odnoszące się do głównych założeń strategicznych. Proces ten będzie służył identyfikacji osiąganych wskaźników i rezultatów oraz porównanie ich zgodności z założeniami strategii.

Monitoring będzie również narzędziem kontroli zgodności działań z harmonogramem. Nadzór nad realizacją całości zadań założonych w strategii będzie prowadzony przez kierownika Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mikołajkach. Natomiast nadzór merytoryczny nad realizacją poszczególnych zadań będzie należał do dyrektorów poszczególnych komórek organizacyjnych i jednostek administracji samorządowej gminy, odpowiedzialnych za wdrażane programy. Nad realizacją całości zadań założonych w strategii pieczę sprawować będzie Burmistrz Miasta Mikołajki.

Ocena realizacji strategii pod względem finansowym i merytorycznym odbywać się będzie na podstawie pięcioletnich sprawozdań wykonawców poszczególnych projektów, przedkładanych kierownikowi MGOPS w Mikołajkach.

Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji strategii. Ogólnym celem ewaluacji jest podwyższanie stopnia adekwatności, efektywności i znaczenia rezultatów wynikających z realizacji strategii. Głównym zadaniem jest dążenie do stałego ulepszania skuteczności i efektywności interwencji, rozumiane nie tylko jako pozytywne efekty społeczne lub gospodarcze związane bezpośrednio z programem, lecz także jako

zwiększenie przejrzystości i promowania działań podejmowanych przez władze publiczne. Ewaluacja będzie dokonywana w trakcie prac nad raportem z wdrażania strategii, który będzie co pięć lat w okresie programowania strategii przekazany za pośrednictwem kierownika MGOPS w Mikołajkach Burmistrzowi i Radzie Miejskiej w Mikołajkach do końca pierwszego kwartału. Wnioski z ewaluacji i rekomendacje na przyszłość będą stanowić jeden z elementów aktualizacji strategii.

Tabela 26 Monitoring i ewaluacja strategii - cele strategiczne, cele szczegółowe, wskaźniki.

CEL STRATEGICZNY	CELE SZCZEGÓŁOWE	WSKAŹNIKI
CEL 1 Uaktywnienie potencjału rodziny w celu wzmocnienia jej funkcji i roli społecznej	Włączenie dzieci i młodzieży do aktywnego funkcjonowania w życiu społecznym	Liczba podjętych inicjatyw, Współczynnik skolaryzacji
	Podejmowanie działań na rzecz poprawy warunków społeczno-instytucjonalnych w życiu rodzin	Współczynnik aktywności zawodowej, Liczba rodzin zastępczych, Liczba osób w systemie pomocy społecznej
	Stworzenie rodzinom warunków do prawidłowego rozwoju oraz opieki nad swoimi członkami	Liczba mieszkań socjalnych, komunalnych, Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto, Liczba spraw przeciwko rodzinie i opiece
CEL 2 Wzmacnianie integracji grup społecznie zagrożonych w celu przezwyciężenia ich problemów oraz ukierunkowanie ich do uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej	Pomoc osobom starszym, oraz lepsze wykorzystanie ich potencjału w środowisku lokalnym poprzez działania integracyjne i aktywizacyjne	Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi, Liczba inicjatyw, Liczba placówek wsparcia
	Integracja osób niepełnosprawnych ze środowiskiem lokalnym poprzez aktywne uczestnictwo w życiu społecznym i zawodowym	Liczba oddziałów integracyjnych, Liczba os. niep. które znalazły zatrudnienie, Liczba inicjatyw

	Pomoc w powrocie do życia w społeczeństwie osobom uzależnionym, współuzależnionym i ofiarom przemocy	Liczba poradni, Liczba ośrodków wsparcia Liczba inicjatyw
	Aktywne włączenie do życia innych grup zagrożonych wykluczeniem społecznym	Liczba wdrożonych programów, Liczba osób bezdomnych, Liczba korzystających z pomocy społ, Liczba instytucji wsparcia
CEL 3 Wspieranie aktywności i mobilności zawodowej oraz edukacyjnej osób bezrobotnych	Zwiększenie kwalifikacji, aktywności i mobilności zawodowych osób młodych	Liczba osób bezrobotnych w wieku do 24 lat, Liczba wdrożonych projektów aktyw. na rzecz osób w wieku 18-24
	Wspieranie osób bezrobotnych w celu zwiększenia kwalifikacji i mobilności zawodowej na lokalnym rynku pracy z szczególnym uwzględnieniem grupy 45+	Liczba osób bezrobotnych, Liczba projektów wdrażanych na rzecz osób bezrobotnych, Procent osób podejmujących kształcenie ustawiczne
	Wspieranie działań na rzecz aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych	Wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych, Liczba ofert pracy dla osób z niepełnosprawnością, Liczba projektów wspierających (liczba osób w projektach)
	Wsparcie osób długotrwale bezrobotnych zagrożonych wykluczeniem społecznym	Liczba osób bezdomnych korzystających z pomocy społecznej, Liczba osób z zakł. kar. korzystająca z pom. społ, Liczba projektów, Liczba projektów wspierających (liczba osób w projektach)
CEL 4 Rozwój potencjału społeczności lokalnej w kierunku zaspokajania swoich potrzeb i kreowania życia społecznego	Wspieranie rozwoju sektora pozarządowego w celu zaspokajania potrzeb społeczności lokalnych	Liczba organizacji pozarządowych w tym te realizujące zadania samorządowe, kwota przekazana na realizację tych działań

	Aktywne promowanie działań obywatelskich na rzecz rozwoju gminy oraz kształtowanie postaw prospołecznych	Liczba inicjatyw, Liczba organizacji pozarządowych i innych form działalności prospołecznych, Frekwencja wyborcza
--	--	---

9.2 Aktualizacja strategii

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy opracowana została na okres 10 lat. W związku z możliwością wystąpienia szeregu zmian społecznych, ekonomicznych i gospodarczych została przewidziana jej aktualizacja. Aktualizacja strategii będzie przeprowadzona w połowie okresu programowania strategii przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mikołajkach. Proces aktualizacji będzie przebiegał w następujący sposób:

1. Przeprowadzenie ewaluacji i realizacja raportu dla Rady Miejskiej w Mikołajkach
2. Opracowanie dokumentu Aktualizacji Strategii.
3. Przyjęcie Aktualizacji Strategii Uchwałą Rady Miejskiej.

W przypadku gdy raport z ewaluacji strategii zostanie przyjęty pozytywnie i nie zostaną do niego wniesione potrzeby zmian w zakresie celów strategicznych przyjęcie uchwałą jej aktualizacji staje się bezzasadne.

X. KONSULTACJE SPOŁECZNE

Niniejsze opracowanie spełniające ustawowy wymóg skonstruowania dla każdej gminy strategii rozwiązywania problemów społecznych powstało dzięki zaangażowaniu i aktywności przedstawicieli samorządu i instytucji działających na terenie gminy Mikołajki.

Dokument był konsultowany z przedstawicielami samorządu terytorialnego, instytucjami samorządowymi i organizacjami pozarządowymi realizującymi zadania z zakresu pomocy społecznej i nie tylko. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Mikołajki na lata 2026-2036 została udostępniona na stronie internetowej <https://bip.mikolajki.pl/>, co pozwoliło na zgłaszanie uwag społeczności lokalnej.

XI. ZAKOŃCZENIE

Posiadanie strategii rozwiązywania problemów społecznych nie powinno być tylko wypełnieniem wymogu formalnego. W głównej mierze dokument ten winien spełniać rolę „drogowskazu” w procesie realizacji lokalnej polityki społecznej. Strategia ta nie ogranicza się w swych zapisach tylko do zadań realizowanych bezpośrednio przez instytucje pomocy społecznej gminy, lecz określa misję, wyznacza cele i zadania, które stanowią wyzwania dla całej społeczności lokalnej i instytucji działających na polu polityki społecznej w gminie. Realizacja przedstawionych w niniejszym dokumencie celów i działań powinna w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować skutki kwestii społecznych na terenie gminy.

Problemy społeczne, jakie stoją przed lokalnymi instytucjami realizującymi działania z zakresu polityki społecznej, wymagają a szerokiej współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych. Tylko współpraca między partnerami daje szansę na realizację podstawowego zadania, jakim jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych.

Strategia w zakresie polityki społecznej ma charakter wieloletni i wyznacza kierunki rozwoju działań pomocowych, ze szczególnym uwzględnieniem tych, które mają na celu wyjście osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z kręgu świadczeniobiorców pomocy społecznej. Wskazuje też nowe formy pomocy oraz różnorodne formy aktywności lokalnej konieczne dla budowania spójnego systemu wsparcia społecznego.

Problemy społeczne nie są cechą pojedynczych osób ale całych środowisk, rodzin, grup społecznych i takie postrzeganie zjawisk pozwala na strategiczne rozwiązania społeczne na poziomie lokalnym. Systemowe podejście daje szansę na rozwiązania strukturalne i skuteczne wyłącznie osób z systemu pomocy społecznej w wyniku ich reintegracji zawodowej i społecznej.

Zmiany w funkcjonowaniu pomocy społecznej w kierunku rozwiązań systemowych stanowią szansę na to, że następne pokolenie nie stanie się podopiecznymi pomocy społecznej. Działania w ramach strategii pozwolą nie tylko na usuwanie przyczyn tkwiących często w sferze psychicznej i społecznej czy rozszerzenie form pomocy instytucjonalnej, ale na skuteczne rozwiązanie problemów poszczególnych grup docelowych.

Opracowana strategia to dokument bazowy przy konstruowaniu programów operacyjnych i projektów, określających sposób oraz metody realizacji zamierzonych przedsięwzięć. Poprzez realizację tego typu programów będzie można osiągnąć wyznaczone cele strategiczne i operacyjne. Programy te charakteryzują się ogólnymi zarysami działań, bez szczególnych rozstrzygnięć, terminarzy, budżetów. Uszczegółowienie programów strategicznych następuje dopiero na poziomie taktycznym i operacyjnym, czyli w fazie wdrażania.

Strategia i wynikające z niej programy mają charakter otwarty i elastyczny. Podlegają okresowym weryfikacjom i niezbędnym modyfikacjom. Działania te wynikają ze zmieniającej się rzeczywistości społeczno-ekonomicznej, pogłębiania diagnozy potrzeb oraz zmieniających się wymogów prawnych.

XII. SPIS WYKRESÓW I TABEL

Wykres 1. Liczba ludności gminy Mikołajek w latach 2019-2025	4
Wykres 2. Ludność gminy Mikołajki wg płci w latach 2019-2025	5
Wykres 3. Ludność gminy Mikołajki wg ekonomicznych grup wieku w latach 2019-2025	6
Wykres 4. Struktura wykształcenia mieszkańców Mikołajek wg płci	8
Wykres 5. Źródła utrzymania gospodarstw domowych w Mikołajkach	12
Wykres 6. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej MGOPS w latach 2020-2025.	18
Wykres 7. Powierzchnia, ludność i bezrobotni	21
Wykres 8. Bezrobotni według rejonów administracyjnych na koniec 2025r.	22
Wykres 9. Udział bezrobotnych kobiet w gminach na 31.12.2025r.	24
Wykres 10. Udział bezrobotnych z prawem do zasiłku w gminach na 31.12.2025r	24
Tabela 1. Liczba ludności w gminie Mikołajki	4
Tabela 2. Ruch naturalny ludności gminy Mikołajki w latach 2019 – 2025	5
Tabela 3. Ruch naturalny ludności gminy Mikołajki w latach 2019-2024	6

Tabela 4. Ludność Mikołajek wg wykształcenia na tle kraju i województwa warmińsko-mazurskiego w 2021r.....	7
Tabela 5. Liczba uczniów, oddziałów szkolnych i nauczycieli w szkołach podstawowych	9
Tabela 6. Warunki nauczania w szkołach podstawowych gminy Mikołajki w roku szkolnym 2024/2025	9
Tabela 7. Współczynnik skolaryzacji (szkolnictwo podstawowe)	9
Tabela 8. Koszt nauki 1 ucznia w gminie Mikołajki	10
Tabela 9. Informacja na temat opieki Zdrowotnej w Gminie Mikołajki	10
Tabela 10. Zasoby mieszkaniowe / liczba mieszkań komunalnych i socjalnych / w gminie Mikołajki w latach 2023-2025.	14
Tabela 11. kwoty wypłaconych odszkodowań w związku z niedostarczeniem lokali socjalnych	15
Tabela 12. Struktura bezrobocia w powiecie na 31 grudnia 2021-2025 roku	22
Tabela 13. Bezrobocie w gminach na 31 grudnia 2025	23
Tabela 14. Sprawy prowadzone przez GKRPA w Mikołajkach w latach 2024-2025.....	28
Tabela 15. Mieszkańcy gminy Mikołajki w wieku 60 lat i więcej wg obszaru zamieszkania w latach 2021-2025.....	34
Tabela 16. Liczba osób skierowanych do domów pomocy społecznej w latach 2019-2024. .	35
Tabela 17. Dzieci uczęszczające do Przedszkola Publicznego na terenie gminy Mikołajki w latach szkolnych 2020/2021 - 2024/2025.	40
Tabela 18. Uczniowie szkół podstawowych z terenu gminy Mikołajki w latach szkolnych 2018-2019 - 2024/2025.....	42
Tabela 19. Samochody ratowniczo-gaśnicze OSP Mikołajki.....	44
Tabela 20. Zestawienie wyjazdów JRG w Mrągowie oraz jednostki OSP.....	44
Tabela 21. Udział jednostek ochrony przeciwpożarowej w interwencjach w 2024 r.....	45
Tabela 22. Wyjazdy jednostek wchodzących do KSRG w 2025 r.	45
Tabela 23. Wyjazdy jednostek wchodzących do KSRG w 2024 r.	46
Tabela 24. Rodzaje przestępstw na terenie gminy Mikołajki w latach 2020-2025	47
Tabela 25. Ilość kontroli drogowych na terenie gminy Mikołajki w latach 2021-2025	47
Tabela 26. Monitoring i ewaluacja strategii - cele strategiczne, cele szczegółowe, wskaźniki.	81